

25

Documents

**Anàlisi del
rendiment acadèmic
a l'ensenyament
obligatori
de Catalunya**

Consell Superior
d'AVALUACIÓ
del Sistema Educatiu

25

Documents

Anàlisi del rendiment acadèmic a l'ensenyament obligatori de Catalunya

Consell Superior
d'AVALUACIÓ
del Sistema Educatiu

URL: www.gencat.cat/ensenyament

Aquest llibre està publicat amb una llicència Creative Commons Reconeixement-No comercial Compartir igual 3.0 Espanya.

Per veure'n una còpia, visiteu: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/es/legalcode.ca>

Els termes de la llicència impliquen que aquest material pot ser:

- reproduït, distribuït i comunicat públicament sempre que se'n reconegui l'autoria;
- reproduït, distribuït i comunicat públicament sempre que l'ús no sigui comercial, i
- utilitzat per generar una obra derivada sempre que aquesta quedi subjecta a una llicència idèntica a aquesta.

Anàlisi del rendiment acadèmic a l'ensenyament obligatori de Catalunya

Barcelona, gener de 2014

© Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu
Departament d'Ensenyament
Generalitat de Catalunya

ÍNDEX

Presentació.....	4
1. Introducció.....	5
2. Finalitat i objectius.....	7
2.1. Introducció.....	7
2.2. Finalitat de l'estudi.....	7
2.3. Objectius de l'estudi.....	7
3. Indicadors que orienten el punt de partida de l'estudi.....	8
3.1. Taxes d'idoneïtat.....	8
3.2. Taxes de repetició.....	9
3.3. Taxes de graduació.....	11
3.4. Proves de competències bàsiques de sisè d'educació primària i de quart d'ESO.....	11
4. Marc conceptual.....	14
4.1. Èxit i fracàs escolar.....	14
4.2. Cohort nominal: sistema de seguiment acadèmic personalitzat.....	15
5. Disseny i planificació de l'estudi.....	18
5.1. Metodologia.....	18
5.1.1. Població	
5.1.2. Mostra	
5.1.3. Tècniques de recollida i producció d'informació	
5.2. Temporització.....	21
6. Desenvolupament de l'estudi.....	22
6.1 Resultats.....	22
6.1.1. Condicions d'accés a l'ESO	
6.1.2. Itinerari durant l'ESO	
6.1.3. Rendiment en les matèries instrumentals	
6.1.4. Resultats del procés d'ensenyament-aprenentatge de l'ESO	
6.1.5. Caracterització del rendiment segons la complexitat dels centres	
6.1.6. Correspondència entre l'avaluació externa i l'avaluació interna	
6.1.7. Estimació de la probabilitat de graduació	
6.2. Anàlisi dels mecanismes de millora desenvolupats en el centre.....	55
6.2.1. Traspàs de l'educació primària a la secundària	
6.2.2. Seguiment del baix rendiment acadèmic per part del centre	
6.2.3. Mesures correctores	
7. Resum dels resultats i recomanacions.....	60
7.1 Resum dels resultats.....	61
7.1.1. Itinerari acadèmic durant l'ESO	
7.1.2. Detecció primerenca del baix rendiment	

7.1.3. Efectivitat de la repetició	
7.1.4. L'efecte de la complexitat dels centres	
7.1.5. Correspondència entre l'avaluació externa de competències de quart d'ESO i l'avaluació interna	
7.2 Recomanacions.....	63
8. Continuïtat de l'estudi.....	64
9. Annexos.....	69
9.1. Document de retorn al centre.....	69
9.2. Recull de bones pràctiques.....	74
9.3. Referències normatives.....	77
9.4. Referències documentals.....	79
9.5. Llistat de centres de la mostra.....	81
10. Resum de l'anàlisi del rendiment acadèmic a l'ensenyament obligatori de Catalunya.....	83

PRESENTACIÓ

L'*Anàlisi del rendiment acadèmic a l'ensenyament obligatori de Catalunya*, que constitueix el volum 25 de la col·lecció "Documents" del Consell, és la primera part d'una recerca sobre l'evolució del rendiment escolar a l'ensenyament obligatori. Aquesta primera part se centra en l'anàlisi de l'educació secundària obligatòria en una cohort d'alumnes, mentre que en la segona part, que es publicarà en un altre número de la mateixa col·lecció, s'analitzarà l'evolució d'un grup d'alumnes des de l'inici de l'educació primària.

L'objectiu primer de la recerca és disposar de més informació sobre els moments crítics en l'escolarització d'un alumne, dels moments on es comença a detectar una disminució del rendiment educatiu. La intenció final és ben clara: ens proposem de tenir una visió panoràmica i concreta de la situació per poder analitzar-la a fons i proposar mesures que incrementin els resultats educatius de l'alumnat i que disminueixin, també, l'abandonament primerenc de l'educació i de la formació, que són dos grans reptes del nostre sistema educatiu.

L'estudi posa èmfasi en dos tipus de dades acadèmiques: d'una banda té en compte els resultats de l'alumnat en termes de promoció i repetició de curs, de graduació al final de l'ESO i del nombre de matèries instrumentals no superades en cada curs. De l'altra, té en compte els resultats obtinguts en la prova d'avaluació externa i censal de sisè d'educació primària (aplicada per primer cop al curs 2009-2010) i de quart d'ESO.

M'agradaria destacar un aspecte del plantejament de l'estudi, l'anomenat procés de seguiment del rendiment acadèmic per cohort nominal de l'alumnat. I és que per primera vegada s'aborda el seguiment de l'alumnat des d'una perspectiva seqüencial intra i inter etapes educatives, de manera que així es pot disposar d'informació seqüencial de les diferents tipologies d'alumnat: des del moment que entra a l'educació secundària obligatòria, amb la identificació i aplicació de mesures correctores en aquells casos que ho requereixen i amb l'anàlisi del rendiment a partir de les millores potencials incorporades. També voldria destacar dues de les recomanacions de millora que es plantegen. La primera és la demanda de l'establiment d'un sistema de detecció primerenc del risc de fracàs, basat en la implantació d'indicadors que mesurin l'absentisme, el rendiment acadèmic, el comportament i el risc social de l'alumnat. Estudis internacionals com PISA ja assenyalen que els països que obtenen millors resultats són aquells que detecten més aviat els problemes d'aprenentatge i que ben aviat hi posen mesures per corregir-los. La segona és l'establiment de mecanismes de suport específics per als centres que tenen unes situacions de partida més problemàtiques. Els estudis internacionals ens ensenyen també que la inversió en educació és molt més efectiva quan s'aposta per les mesures concretes més que no pas per les generalitzades.

Joan Mateo

President del Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu

1. INTRODUCCIÓ

El baix rendiment escolar, abordat i estudiat per diverses institucions, és considerat avui objecte de debat públic i un dels problemes de primer ordre al qual s'ha de fer front des de les polítiques educatives per millorar els resultats educatius i el benestar personal i social de la població.

“Educació i Formació 2020” (ET 2020) és el nou marc estratègic per a la cooperació europea en l'àmbit de l'educació i de la formació. Aquest document parteix del seu antecessor, el programa de treball “Educació i Formació 2010” (ET 2010). Aquest marc estableix els objectius estratègics comuns per als estats membres de la Unió Europea i enumera una sèrie de principis per aconseguir-los, amb mètodes de treball en àrees prioritàries per a cada cicle de treball periòdic.

Disminuir l'abandonament primerenc de l'educació i de la formació i incrementar l'èxit de l'alumnat en els resultats educatius constitueixen els principals desafiaments per al nostre sistema educatiu. En aquesta línia, el Departament d'Ensenyament ha impulsat diverses estratègies emmarcades en l'horitzó 2020, com ara el Pla per a la reducció del fracàs escolar a Catalunya (2012-2018).

El Departament d'Ensenyament constata que, globalment, **els resultats escolars encara no són prou satisfactoris** al nostre país i que, en conseqüència, cal emprendre mesures de millora. Les dades ens mostren que:

- A l'educació primària, les taxes de repetició han estat tradicionalment molt baixes (inferiors al 2%), fet que ha donat lloc a taxes d'idoneïtat als 11 anys superiors al 90%.
- A l'ESO, les taxes de repetició són més altes (superiors al 7% a quart d'ESO). Les taxes d'idoneïtat als 15 anys són properes al 70%.
- Entre el 20% i el 25% de l'alumnat que participa a l'avaluació externa de sisè d'educació primària del 2012 no supera les competències bàsiques.
- El 13% de l'alumnat que participa a l'avaluació externa de quart d'ESO del 2012 no supera les competències lingüístiques en llengua catalana i llengua castellana. Aquest percentatge és del 22% en competència matemàtica i en llengua estrangera.
- Des del curs 2008-2009, la taxa de graduació en ESO supera el 80% de l'alumnat avaluat.

Entre les diverses actuacions, la Secretaria de Polítiques Educatives va encarregar al Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu una recerca sobre l'evolució del rendiment escolar a l'ensenyament obligatori amb la finalitat de disposar de més informació sobre els punts crítics on es comença a detectar la disminució del rendiment educatiu a Catalunya.

En una primera fase, aquest projecte se centra en l'educació secundària obligatòria. En una segona fase s'analitzarà l'evolució del rendiment educatiu d'alguns alumnes des de l'inici de l'educació primària, per tal d'obtenir una visió global de la realitat del que passa al llarg de tota l'educació obligatòria. A més, es podran estudiar les intervencions educatives que rep l'alumnat que presenta dificultats d'aprenentatge.

S'ha seleccionat la cohort que va començar primer d'ESO durant el curs 2009-2010 perquè és la primera cohort que va fer les proves de competències bàsiques a sisè d'educació primària (curs 2008-2009). D'aquesta manera, disposem d'una cohort que ens permet traçar l'evolució des de sisè d'educació primària fins a quart d'ESO, incloent tot el rendiment acadèmic dels cursos de l'ESO i l'avaluació externa de sisè d'educació primària i de quart d'ESO.

De l'alumnat que cursa l'educació secundària obligatòria, formaran part de la recerca aquelles persones que, tot i no presentar cap mena de problema aparent per continuar els estudis amb aprofitament, obtenen uns resultats negatius. Per tant, no s'analitzen els resultats de l'alumnat amb necessitats educatives especials, que en general ja té una estratègia de reforç molt personalitzada, amb un informe, un dictamen o un pla individualitzat.

L'estudi s'estructura en els apartats següents:

En la primera part, que és aquest volum de la col·lecció "Documents", es presenten les conclusions i recomanacions de l'anàlisi del rendiment acadèmic en el procés de traspàs de l'educació primària a secundària i dels resultats a la secundària obligatòria. En una segona fase, que es publicarà en un nou número de la col·lecció "Documents", es completarà aquest informe amb:

- a) Els resultats de la cohort objecte d'estudi que encara quedaria pendent, és a dir, l'alumnat repetidor de tercer que fa quart el curs 2013-2014 i l'alumnat repetidor de quart.
- b) Les dades de seguiment d'educació primària.

Taula 1 – informació disponible i pendent d'obtenir en aquest estudi

Informació disponible curs 2012-2013	Informació pendent curs 2013-2014
<ul style="list-style-type: none"> - Alumnat graduat sense repetició. - Continuïtat de l'alumnat no repetidor. - Repetició 1r, 2n i 3r d'ESO. - Promoció 1r-2n, 2n-3r i 3r-4t. - Traspàs d'educació primària a secundària. - Avaluació de competències a 4t d'ESO. 	<ul style="list-style-type: none"> - Alumnat graduat amb repetició. - Continuïtat de l'alumnat repetidor. - Repetició de 4t d'ESO. - Promoció amb repetició. - Indicadors per a l'educació primària.

Tot plegat apunta que aquest estudi pot ser útil tant per a la presa de decisions per part del Departament d'Ensenyament, en la línia de la millora de resultats del sistema educatiu, com també com a instrument per al seguiment del rendiment acadèmic dels centres.

2. FINALITAT I OBJECTIUS

2.1. Introducció

De tots els factors que poden influir en el baix rendiment que es produeix a l'ensenyament obligatori, aquest estudi se centra en la detecció de les condicions acadèmiques d'entrada al sistema educatiu, en el moment, el tipus i la quantitat de matèries no superades i en els resultats en termes de promoció, repetició, graduació i continuïtat de l'alumnat. Es fa l'anàlisi seqüencial al llarg de les diferents etapes obligatòries.

2.2. Finalitat de l'estudi

La finalitat de l'estudi és conèixer els factors acadèmics que influeixen en l'èxit i el fracàs a l'ensenyament obligatori, mitjançant l'establiment de nous indicadors.

2.3. Objectius de l'estudi

Els objectius de l'estudi són els següents:

- Identificar quants alumnes tenen baix rendiment a l'ensenyament obligatori i quan es produeix el baix rendiment.
- Aprofundir en el coneixement de les mesures que implanten els centres quan identifiquen alumnes amb baix rendiment.
- Contribuir a la formalització de nous indicadors per prendre decisions al voltant del rendiment acadèmic a l'ensenyament obligatori.
- Orientar el monitoratge del rendiment acadèmic de l'alumnat, tant a nivell de sistema educatiu com a nivell de centre.

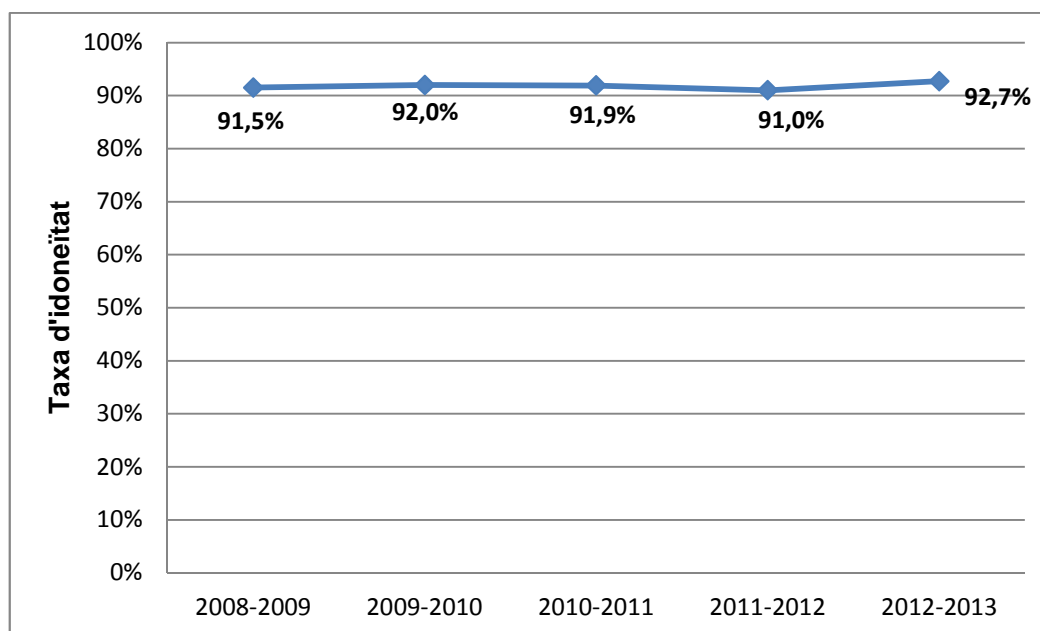
3. INDICADORS QUE ORIENTEN EL PUNT DE PARTIDA DE L'ESTUDI

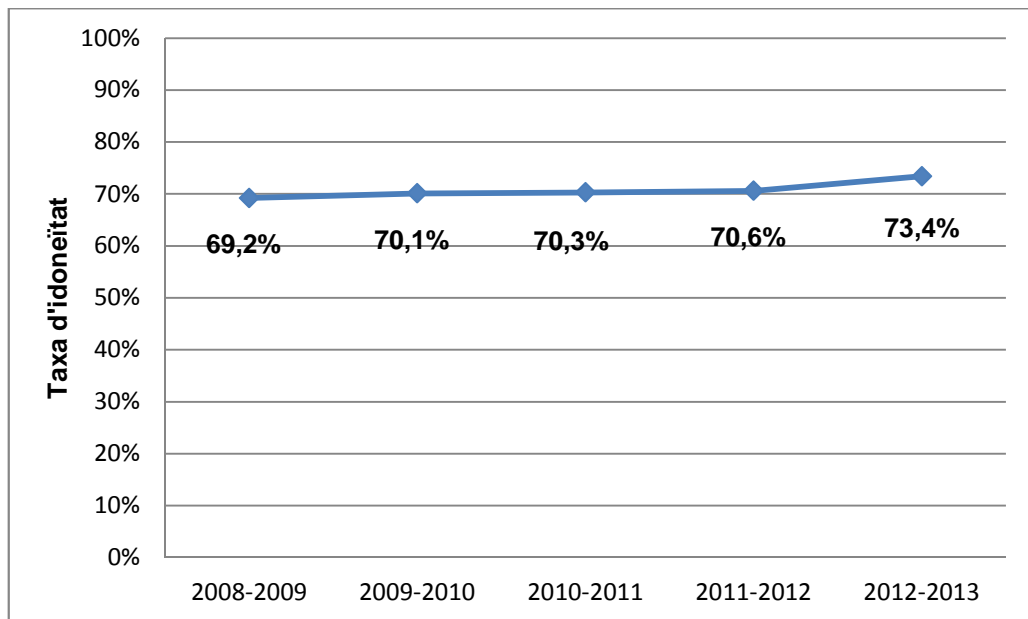
El punt de partida de l'estudi són les dades subministrades pel Departament d'Ensenyament sobre la idoneïtat, la repetició i la graduació de l'alumnat. També les dades de les proves de competències bàsiques que aplica el Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu.

3.1. Taxes d'idoneïtat

La taxa d'idoneïtat s'entén com el nombre d'alumnes que es matriculen en un determinat curs a l'edat que els pertoca per nivell (o a una edat inferior). Tanmateix, aquesta taxa no dona prou informació sobre el que està passant, ja que aquest valor només permet tenir una fotografia estàtica del nombre d'alumnes que en un determinat any acadèmic està matriculat al curs corresponent, però no permet una lectura dinàmica de l'evolució de l'alumnat. Aquest indicador estaria definit per l'alumnat que promociona de curs sense repetició (vegeu més endavant els apartats 4 i 6).

Gràfic 1 – Taxa d'idoneïtat als 11 anys

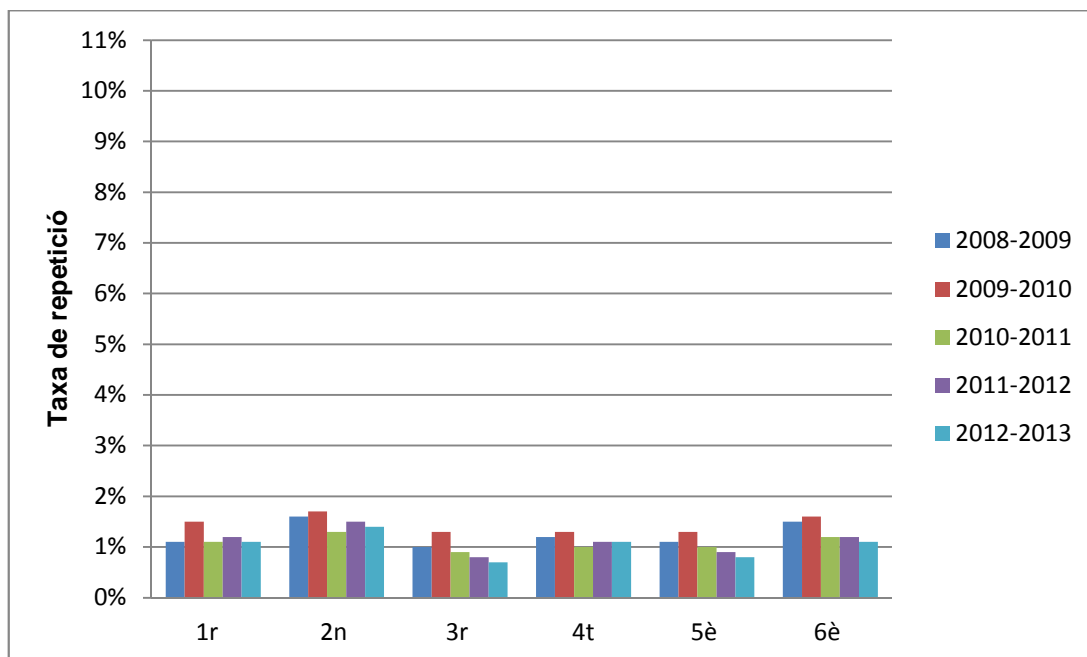
Gràfic 2 – Taxa d'idoneïtat als 15 anys

En els gràfics es pot apreciar com hi ha hagut molt poca variació al llarg dels cinc cursos exposats. En el cas de la taxa d'idoneïtat als 11 anys es parteix d'una base molt alta, per sobre del 90%. Entre el curs 2008-2009 i el 2012-2013, la taxa va passar del 91,5% al 92,7%. Pel que fa a la taxa d'idoneïtat als 15 anys, es parteix d'una base al voltant del 70%. En aquest cas la variació és una mica més alta, ja que passa del 69,2% al curs 2008-2009 al 73,4% al curs 2012-2013.

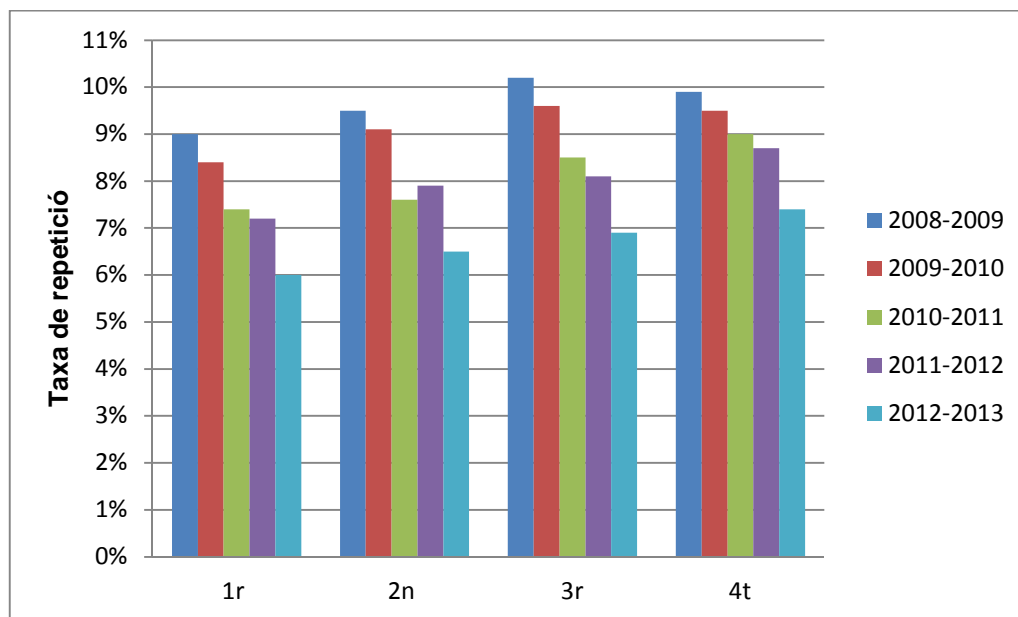
3.2. Taxes de repetició

Un altre indicador que proporciona informació del rendiment acadèmic és la taxa de repetició. Aquí també s'ha d'ampliar el context d'anàlisi, ja que en un mateix grup classe es troben, per exemple, alumnes que repeteixen per primer cop segon d'ESO barrejats amb alumnes que han promocionat de curs havent repetit primer d'ESO. Per tant, aquí també caldrà ampliar els indicadors de detecció de risc de fracàs d'acord amb la proposta definida en el marc conceptual de l'apartat següent.

Gràfic 3 – Taxes de repetició a l'educació primària

Gràfic 4 – Taxes de repetició a l'ESO

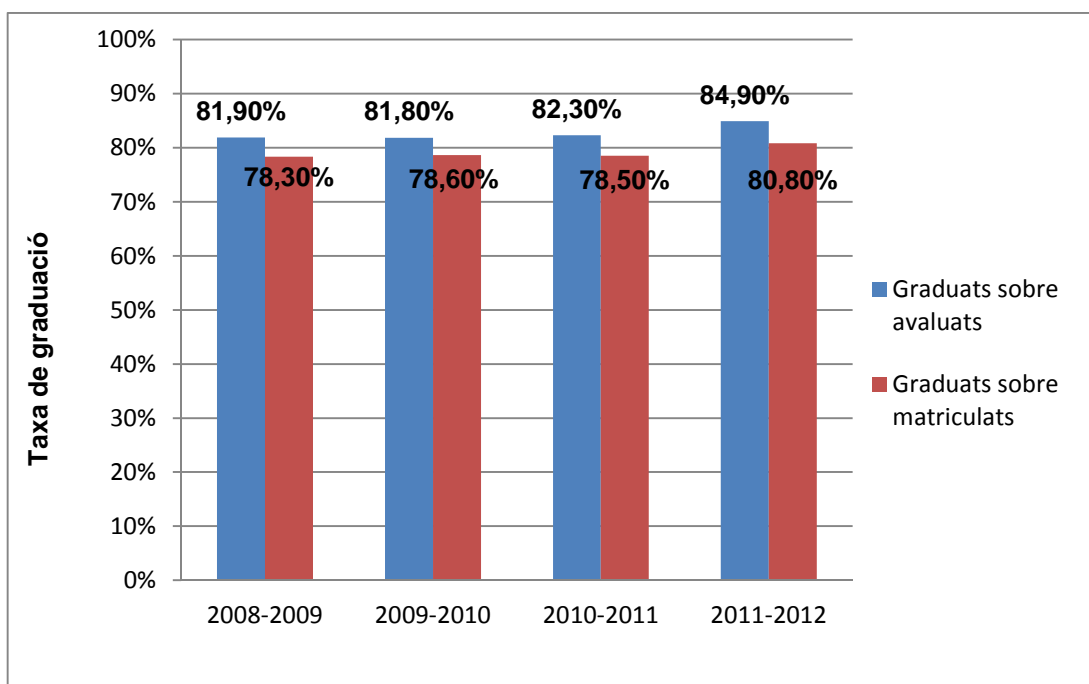

La taxa de repetició a l'educació primària presenta una tendència descendent, excepte en el cas de primer i quart, del curs 2008-2009 al 2012-2013, on la taxa roman estable. A segon ha passat de l'1,6% a l'1,4%, a tercer de l'1% al 0,7%, a cinquè de l'1,1% al 0,8% i a sisè de l'1,5% a l'1,1%. La taxa de repetició a l'ESO també presenta una tendència clarament descendent. En cinc cursos acadèmics, a primer ha passat del 9% al 6%, a segon del 9,5% al 6,5%, a tercer del 10,2% al 6,9% i a quart del 9,9% al 7,4%.

3.3. Taxes de graduació

Tradicionalment, aquest indicador ha estat considerat l'indicador més rellevant en parlar d'èxit escolar. Internacionalment cal tenir-lo present quan s'observa com està definit l'alumnat d'un determinat curs que es gradua en relació amb l'alumnat avaluat o matriculat en el quart curs d'ESO. Aquesta taxa no permet seguir la trajectòria de l'alumnat que va començar l'ESO en un determinat curs.

Gràfic 5 – Taxes de graduació a l'ESO

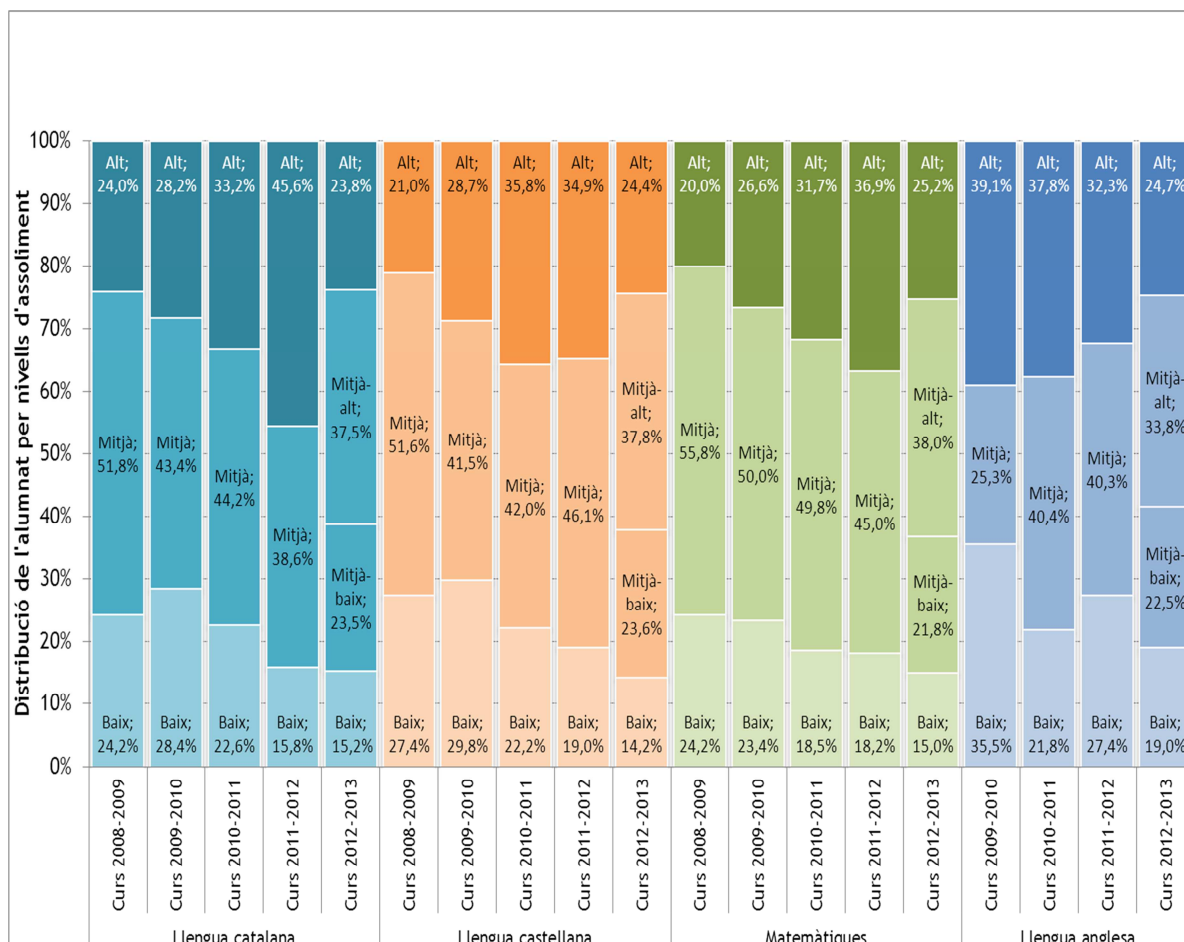

Les dues taxes de graduació presenten una tendència estable, lleugerament ascendent. Els graduats sobre els avaluats presenten unes xifres lleugerament més altes que les dels graduats sobre els matriculats. Així, entre el curs 2008-2009 i el curs 2011-2012 els graduats sobre els avaluats han passat del 81,9% al 84,9%, mentre que els graduats sobre els matriculats han passat del 78,3% al 80,8%.

3.4. Proves de competències de sisè d'educació primària i de quart d'ESO

El gràfic següent presenta els resultats de les proves d'avaluació de sisè d'educació primària aplicades a tots els centres de Catalunya.

Gràfic 6 – Resultats de les proves de competències de sisè d'educació primària. 2008-2013

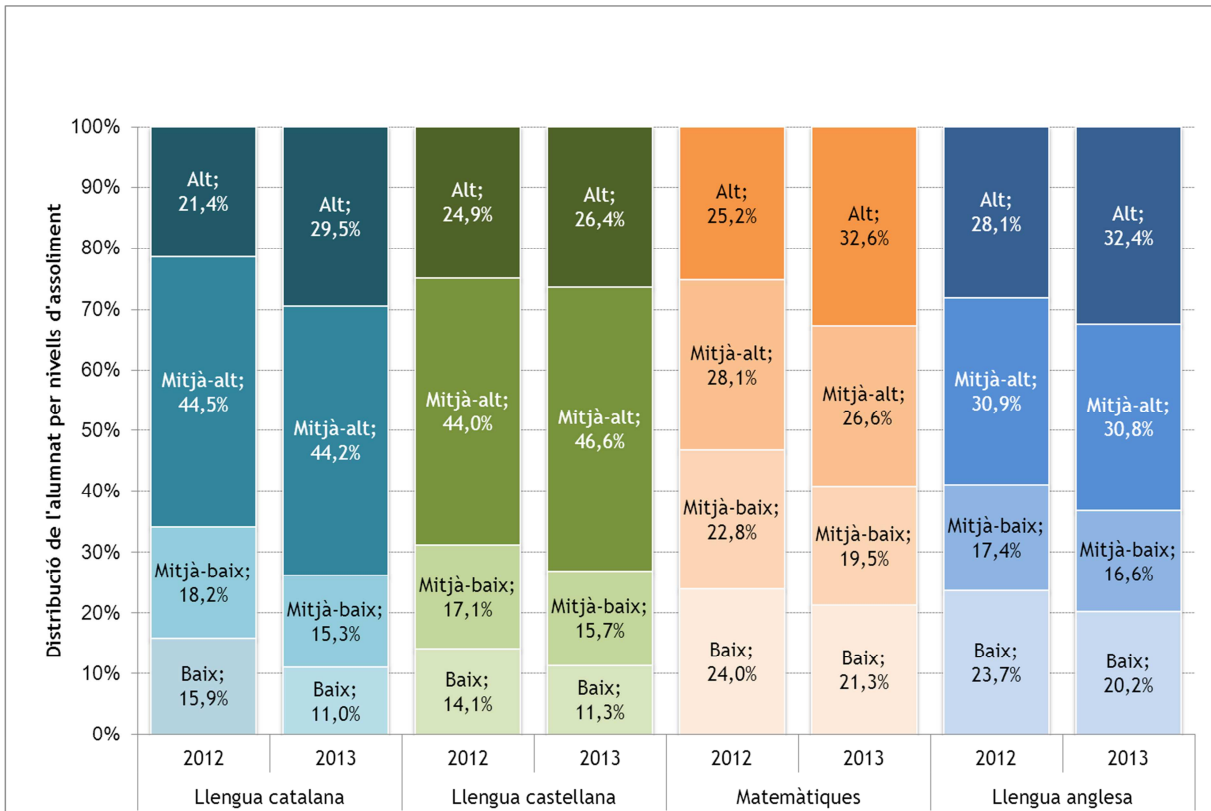
Els resultats de les proves de sisè d'educació primària mostren una millora considerable del rendiment al llarg dels cursos analitzats. En els tres primers cursos d'aplicació de les proves (2009-2012), els nivells d'assoliment de la competència es van fixar en tres: el nivell alt, el nivell mitjà i el nivell baix. El percentatge d'alumnes ubicats al nivell alt d'assoliment de la competència en llengua catalana ha passat del 24% al 2009 al 45,6% al 2012. D'altra banda, el percentatge d'alumnes situat al nivell mitjà ha descendit del 51,8% al 38,6% i els ubicats al nivell baix han passat del 24,2% al 15,8%. Aquest patró es repeteix en el cas de l'avaluació de la llengua castellana i de matemàtiques. En llengua castellana el nivell alt va passar del 21% al 2009 al 34,9% al 2012, mentre que el percentatge d'alumnes que obtenien una qualificació baixa va passar del 27,4% al 19%. En matemàtiques, el percentatge de nivell alt ha passat de 20% a 36,9%, mentre que la xifra del nivell baix s'ha reduït del 24,2% al 18,2%. En canvi, en el cas de la llengua anglesa, el nivell alt va passar del 39,1% al 2010 al 32,3% al 2012, mentre que el percentatge d'alumnes amb nivell baix va passar del 35,5% al 27,4%.

Per acostar-les a les proves de quart d'ESO, a les proves del curs 2012-2013 d'educació primària es van fixar quatre nivells d'assoliment de la competència: el nivell baix, el nivell mitjà-baix, el nivell mitjà-alt i el nivell alt. El percentatge d'alumnes

ubicats als nivells alt i mitjà-alt se situa en conjunt al voltant del 60%, mentre que el percentatge situat al nivell baix representa menys del 20% en totes les competències avaluades.

El gràfic següent presenta els resultats de les proves d'avaluació de quart d'ESO aplicades a tots els centres de Catalunya.

Gràfic 7 – Resultats de les proves de competències de quart d'ESO. 2012-2013

En el cas de l'avaluació de quart d'ESO s'observa com el conjunt d'alumnes que obtenen resultats alts o mitjà-alts superen els que obtenen un resultat mitjà-baix o baix en totes les matèries. Aquesta diferència és més notòria en llengua catalana i castellana, amb xifres al voltant del 70%, i més ajustada en matemàtiques i llengua anglesa, amb xifres al voltant del 60%. D'altra banda, també s'observa una tendència de millora de resultats entre el 2012 i el 2013 en les quatre matèries.

4. MARC CONCEPTUAL

Abans d'iniciar l'anàlisi de les dades quantitatives, resulta oportú fer una petita aproximació al concepte d'èxit educatiu.

4.1. Èxit i fracàs escolar

En aquest estudi es presenta una ampliació del concepte d'èxit escolar:

- L'èxit escolar és fruit d'un procés acumulatiu que comença en les primeres etapes educatives i que es va consolidant posteriorment.
- Les dificultats en el camí cap a l'èxit escolar han de ser identificades i resoltes de manera primerenca, encara que els problemes de baix rendiment es manifestin principalment a l'ESO.
- Per millorar la detecció del baix rendiment, convé incorporar una perspectiva longitudinal (per generacions d'alumnes), més enllà de l'anàlisi transversal (tots els alumnes matriculats en un curs acadèmic).
- Convé establir "sensors" (indicadors predictius de l'èxit) al llarg del procés d'ensenyament-aprenentatge. S'han de definir nous indicadors per a la presa de decisions orientada a maximitzar l'èxit escolar.

Taula 2 – Ampliació del concepte d'èxit escolar

Indicadors ja formalitzats	Nous indicadors
Taxes de repetició	- Repetició neta per curs* - Repetició acumulada (<i>alumnat que ha repetit algun curs d'ESO</i>)
Taxes d'idoneïtat	- Promoció per curs - Promoció global (<i>alumnat que arriba a 4t d'ESO al mateix centre sense repetició</i>)
Taxes de graduació	- Graduació al centre sense repetició respecte de l'alumnat de la cohort (<i>graduació al juny i graduació acumulada juny i setembre</i>) - Graduació al centre amb repetició respecte de l'alumnat de la cohort (<i>graduació al juny i graduació acumulada juny i setembre</i>) - Graduació al centre amb/sense matèries instrumentals de 4t d'ESO suspeses - Graduació a partir d'un programa de qualificació professional inicial, formació d'adults o proves lliures
Proves de competències,	

avaluacions diagnòstiques, PISA i altres instruments d'avaluació	
	<ul style="list-style-type: none"> - Trajectòria acadèmica de l'alumnat durant l'ESO - Continuitat després de graduar-se en ESO - Evolució positiva de les cohorts d'alumnes - Reincorporació al sistema educatiu - Superació d'un programa de qualificació professional inicial (PQPI)

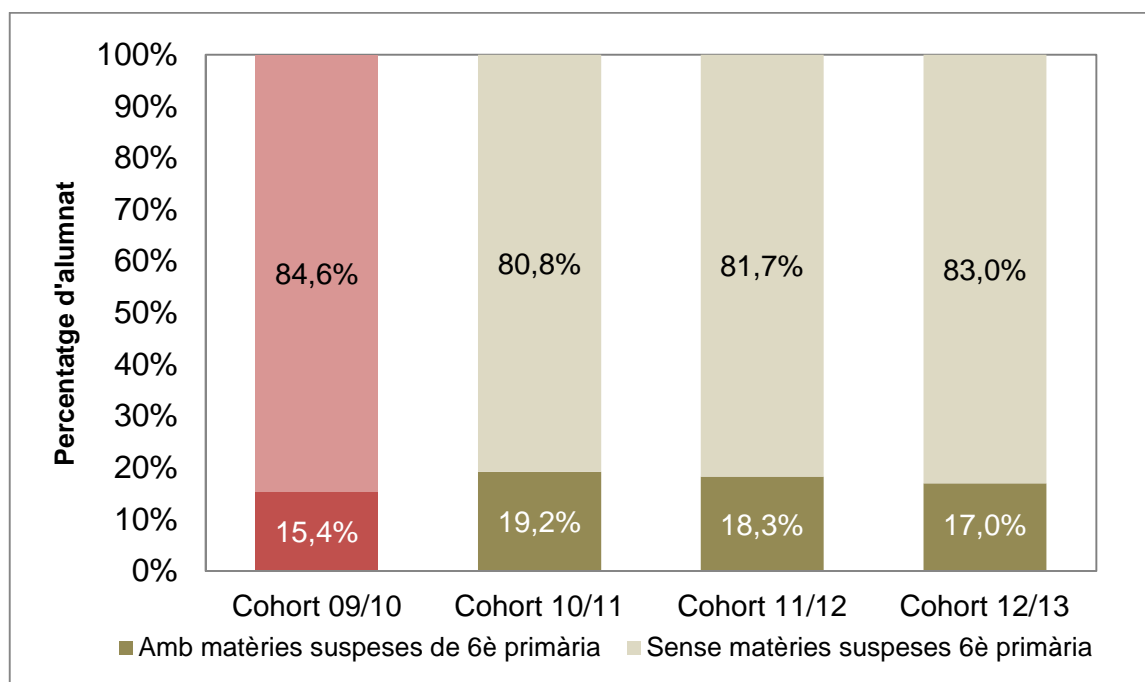
* De color blau, els indicadors que es presenten en aquest estudi.

4.2. Cohort nominal: sistema de seguiment acadèmic personalitzat

A diferència del rendiment escolar, que mesura tots els aspectes que tenen incidència en el desenvolupament de l'aprenentatge de l'alumnat inclòs el desenvolupament afectiu, l'element clau que s'analitza en aquest estudi és tot allò que té a veure només amb els resultats: és a dir la promoció, la repetició, la graduació i la continuïtat. Els resultats es presenten per a les matèries instrumentals.

En aquest estudi es proposa l'anàlisi del rendiment acadèmic de l'alumnat des d'una perspectiva nova que defineix una promoció o cohort NOMINAL d'alumnes que segueix una determinada trajectòria acadèmica en un centre concret. L'anàlisi seqüencial i personalitzat de l'alumnat és fonamental per poder definir els indicadors d'èxit exposats anteriorment. A tall d'exemple, en el gràfic següent es pot veure una hipotètica evolució del rendiment acadèmic de diverses cohorts en un mateix centre.

Gràfic 8 – Exemple de rendiment en diverses cohorts d'un centre

En el quadre següent es pot observar l'estudi nominal dels alumnes que per primer cop varen entrar a l'ESO l'any acadèmic 2009-2010. De l'anàlisi d'aquest quadre es pot desprendre que l'alumnat d'un determinat curs es distribueix en tres parts: una part que promociona, una que repeteix i una que causa baixa en el centre per diversos motius (absentisme, canvi de centre, trasllat a fora de Catalunya i, a partir del tercer curs, possibilitat d'incorporar-se a un Programa de Qualificació Professional Inicial o a la formació d'adults).

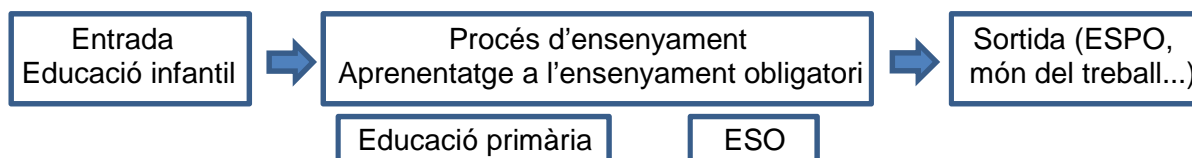
Taula 3 – Seguiment cohort nominal 2009-2010/2012-2013

SEGUIMENT COHORT NOMINAL 2009-2010/2012-2013 (ALUMNAT SENSE DIAGNÒSTIC)											
	CURS 09-10		CURS 10-11		CURS 11-12		CURS 12-13		CURS 13-14		SORTIDA
1r d'ESO	Repetidors de 1r cohort 08-09		Repetidors de 1r cohort 09-10								Canvi de centre+absentisme +trasllat
	Nova incorporació cohort 09-10			Nova incorporació cohort 10/11							
2n d'ESO			Repetidors de 2n cohort 08-09	Promoció a 2n Repetidors curs anterior cohort 08-09	Repetidors de 2n cohort 09-10	Promoció a 2n repetidors curs anterior cohort 09-10					Canvi de centre+absentisme +trasllat
			Promoció a 2n cohort 09-10	Nova incorporació	Promoció a 2n cohort 10/11	Nova incorporació					
3r d'ESO				Repetidors de 3r cohort 08-09	Promoció a 3r Repetidors curs anterior cohort 08-09	Repetidors de 3r cohort 09-10	Promoció a 3r repetidors curs anterior cohort 09-10				Canvi de centre+absentisme +trasllat+PQPI
				Promoció a 3r cohort 09-10	Nova incorporació	Promoció a 3r cohort 10/11	Nova incorporació				
4t d'ESO					Repetidors de 4t cohort 08-09	Promoció a 4t Repetidors curs anterior cohort 08-09	Repetidors de 4t cohort 09-10 (pendent matriculació 2013-2014)	Promoció a 4t repetidors curs anterior cohort 09-10 (pendent matriculació 2013-2014)			Canvi de centre+absentisme +trasllat+PQPI+ Formació adults+Treball (pendent matriculació 2013-2014)
					Promoció a 4t cohort 09-10	Nova incorporació					
Graduació						Promoció global 1r-4t sense repetició	Graduació sense repetició				
Continuïtat										FP: BAT: Món del treball: No hi ha dades:	

5. DISSENY I PLANIFICACIÓ DE L'ESTUDI

Aquest estudi se centra en el procés d'aprenentatge a l'ensenyament obligatori, és a dir, en l'educació primària i l'ESO. En aquest volum s'anitzen els resultats acadèmics de l'ESO, mentre que el proper volum se centrarà en els de l'educació primària.

Figura 1 – El procés d'aprenentatge a l'ensenyament obligatori

* ESPO = ensenyament secundari postobligatori

5.1. Metodologia

En aquest estudi s'adopta un enfocament multiestrètic, amb l'ús de metodologia quantitativa per caracteritzar el rendiment acadèmic de la cohort nominal d'alumnes i metodologia qualitativa per aprofundir en el coneixement de les mesures correctores que apliquen els centres quan identifiquen alumnes amb baix rendiment.

5.1.1. Població

L'univers d'aquest estudi correspon a la cohort d'alumnes matriculats per primer cop a primer d'ESO al curs 2009-2010 i que no té necessitats educatives especials diagnosticades durant l'educació secundària (a través d'un dictamen, un pla individualitzat o un informe). En aquest curs, aquesta cohort representa 71.378 alumnes en el conjunt de Catalunya.

A més de l'alumnat que arriba a quart d'ESO sense haver repetit cap curs (hi estava matriculat el curs 2012-2013), forma part de la població estudi l'alumnat de la cohort que ha repetit algun curs durant la secundària obligatòria.

No formen part de la cohort d'anàlisi 2009-2010 ni l'alumnat que s'incorpora a l'escolarització al llarg de l'ESO, ni l'alumnat repetidor d'altres promocions.

5.1.2. Mostra

Per satisfer els objectius de la recerca, s'ha considerat l'alumnat sense diagnòstic matriculat per primer cop a primer d'ESO el curs 2009-2010, corresponent a una mostra de 50 centres representativa de la diversitat del sistema educatiu.

Tècnica estadística: mostreig estratificat per conglomerats.

Variabls d'estratificació:

- Titularitat del centre: pública i privada concertada.
- Grau de complexitat del centre: alta, mitjana i baixa.
- Grandària de centre: més de 60 alumnes matriculats a quart d'ESO i menys de 60 alumnes matriculats a quart d'ESO.
- Grandària del municipi: més de 100.000 habitants, de 10.000 a 100.000 i fins a 10.000 habitants.

La distribució dels centres segons l'àrea territorial és proporcional al pes dels deu serveis territorials en el conjunt de Catalunya (vegeu el llistat de centres a l'annex).

Error mostral: per a un nivell de confiança 95,5 % i assumint una màxima indeterminació $p=q=50%$, l'error teòric és de $\pm 1,7%$ per al conjunt de la mostra i sota el supòsit de mostreig aleatori simple.

Mostra real: dels 3.073 alumnes que es van matricular per primera vegada a primer d'ESO en els centres seleccionats, a la primera fase (**estudi del rendiment de la cohort**), s'han tingut en compte **2.721 alumnes de 50 centres diferents**, que representen el 88,5% dels alumnes que formen part de la cohort 2009-2010. L'alumnat de la cohort seleccionada és aquells que durant l'ESO no va ser diagnosticat amb necessitats educatives especials (a través d'un dictamen, un pla individualitzat o un informe). L'alumnat exclòs de la cohort representa un 11,5% de la totalitat.

A la segona fase (**estudi de la relació entre els resultats i les mesures correctores** implementades pels centres), es té en compte una submostra de **60 alumnes pertanyents a 10 dels centres** considerats. La selecció d'aquests alumnes s'ha fet seguint un criteri intencional.¹

5.1.3. Tècniques de recollida i producció d'informació

Com s'ha exposat anteriorment, per abordar els diferents objectius de l'estudi s'ha articulat l'ús de metodologia quantitativa i qualitativa. Les tècniques de recollida-producció d'informació emprades han variat segons els continguts a estudiar.

Descripció del rendiment acadèmic de la cohort d'alumnes

S'ha utilitzat la **tècnica d'enquesta** per a l'obtenció de resultats de promoció, graduació, continuïtat i rendiment en les matèries instrumentals.

L'instrument ha estat un **qüestionari telemàtic** adreçat a cadascun dels centres que integren la mostra. Per garantir que el qüestionari s'emplenava correctament i en els

---

¹ Alumnat sense diagnòstic que no ha superat una matèria al llarg de l'etapa, amb i sense àrees suspeses en accedir a l'ESO; alumnat sense diagnòstic que no ha superat el màxim de matèries al llarg de l'etapa, amb i sense àrees suspeses en accedir a l'ESO; alumnat repetidor sense diagnòstic amb i sense àrees suspeses en accedir a l'ESO.

terminis establerts, des del Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu es va demanar als centres participants que designessin un informant clau (cap d'estudis, director/a, coordinador/a pedagògic/a, tutors/es o psicopedagog/a, per exemple) que es responsabilitzés d'emplenar el qüestionari i de retornar-lo al Consell Superior d'Avaluació abans de la data fixada.

L'instrument s'ha aplicat **en dues fases** (juny i setembre de 2013), per tal de poder completar la informació del rendiment acadèmic amb els resultats de la convocatòria extraordinària de setembre.

S'han **analitzat dades secundàries**: els resultats de l'alumnat dels centres de la mostra a l'avaluació de competències de quart d'ESO 2013. Concretament, s'han estudiat els percentatges d'alumnat situat al nivell baix de cada competència.

Mesures correctores aplicades pels centres a l'alumnat amb baix rendiment acadèmic

S'ha utilitzat la **tècnica d'enquesta** per conèixer els mecanismes amb què compten els centres per a la detecció i exploració del baix rendiment, les mesures implementades per a la millora dels resultats d'aquest alumnat i les estratègies per a l'anàlisi del rendiment de l'alumnat en general.

L'instrument ha estat el mateix **qüestionari telemàtic** emprat per obtenir informació sobre el rendiment acadèmic de l'alumnat de la cohort. En aquest cas, però, la recollida s'ha efectuat en una fase (el juny de 2013).

S'han realitzat **entrevistes semiestructurades** a una submostra de 10 centres dels 50 que integren la mostra, amb l'objectiu d'estudiar amb més detall l'alumnat que presenta baix rendiment i formular recomanacions de millora en relació amb el suport educatiu que es proporciona a aquest alumnat. A cada centre, s'ha recollit informació sobre 6 alumnes que formen part de la cohort d'estudi i que han presentat baix rendiment al llarg de l'ESO.

Els instruments emprats han estat el **guió de les entrevistes** amb les qüestions fonamentals a tractar però sense preguntes tancades i la **pauta de registre** per al seguiment individualitzat dels alumnes que presenten dificultats d'aprenentatge.

S'ha procurat que els informants siguin professionals amb antiguitat als centres, perquè poden oferir una visió longitudinal de l'evolució de l'alumnat i, per tant, facilitar la comprensió del fenomen d'estudi. Per aquest motiu, les entrevistes no s'han centrat en un determinat perfil, sinó que hi han participat caps d'estudis, coordinadors/es pedagògics/ques, mestres d'educació especial, psicopedagogos/gues i tutors/es.

5.2. Temporització

L'estudi s'ha estructurat en les fases següents:

Fase 1: preparació (desembre 2012-gener 2013)

- Preparació del document general de la recerca
- Recollida d'informació centralitzada
- Disseny de la mostra i la submostra
- Preparació del qüestionari i de la recollida d'informació en el centre
- Preparació de l'entrevista de la submostra
- Disseny dels documents de tractament de la informació

Fase 2: primer treball de camp (març-maig 2013)

- Contacte amb el centre
- Tramesa del qüestionari
- Recopilació del qüestionari

Fase 3: segon treball de camp: (maig-juny 2013)

- Contacte amb els centres
- Entrevista als centre
- Recopilació de la informació dels centres

Fase 4: Tractament de totes les dades del procés i conclusions finals (juliol-octubre 2013)

- Anàlisi de les dades
- Conclusions finals

6. DESENVOLUPAMENT DE L'ESTUDI

6.1. Resultats

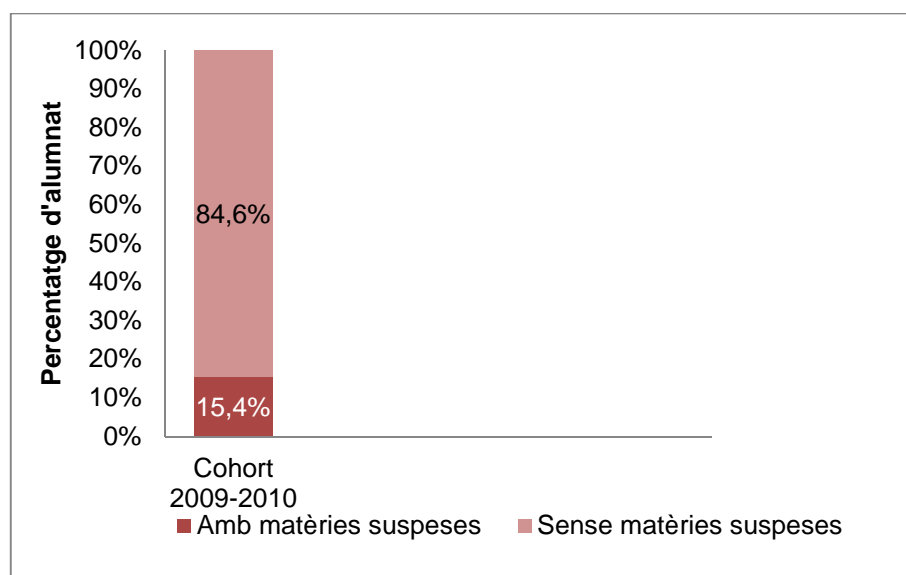
En aquesta primera part de l'estudi es posa l'èmfasi en l'ESO, en la mesura que és la cruïlla entre l'educació primària, d'una banda, i l'educació postobligatòria i el món del treball, de l'altra. Si bé la major part dels indicadors d'aquest informe es refereixen al procés d'ensenyament-aprenentatge durant l'educació secundària obligatòria, s'inclou també informació de l'últim curs d'educació primària i de la trajectòria dels alumnes un cop han acabat l'ESO.

6.1.1. Condicions d'accés a l'ESO

Es pretén quantificar el nombre d'alumnes que accedeixen a l'ESO amb baix rendiment a l'educació primària, així com les matèries instrumentals més suspeses durant aquesta l'etapa. L'anàlisi permetrà comprovar si els alumnes amb dificultats per superar els objectius de l'educació primària són menys proclius a tenir èxit escolar durant l'ESO o, si pel contrari, durant l'educació secundària obligatòria s'aconsegueix millorar el seu rendiment acadèmic. Concretament, es presentaran dos indicadors: el percentatge d'alumnes que passen a primer d'ESO amb alguna matèria instrumental no superada a sisè d'educació primària i el percentatge d'alumnes que suspenen les diverses matèries instrumentals en aquest curs.

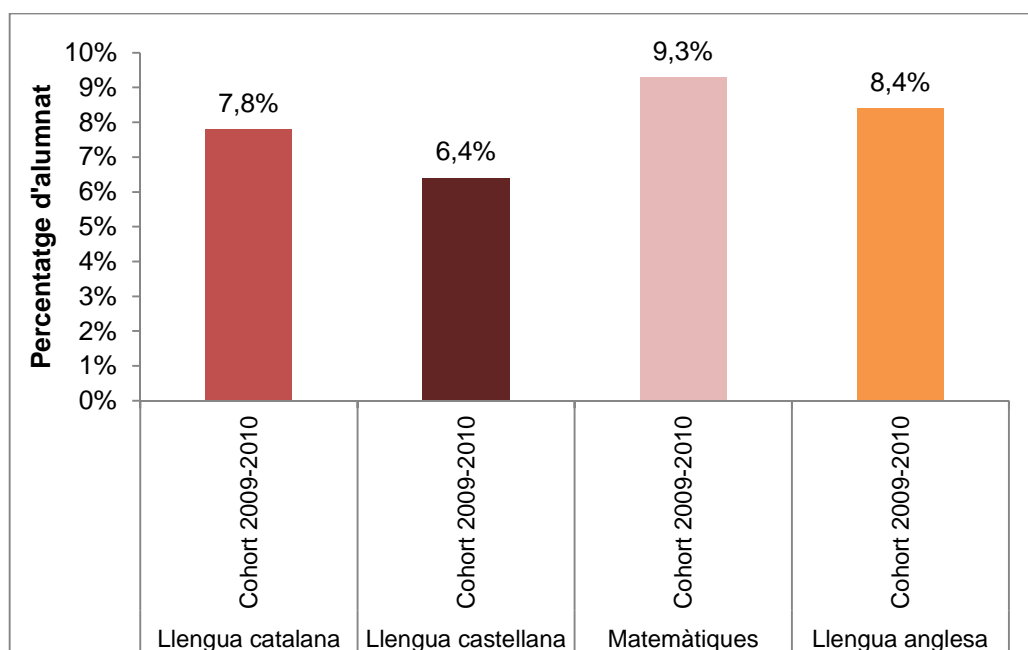
El **15,4%** de l'alumnat sense necessitats educatives especials que forma part de la cohort d'estudi **passa a primer curs d'ESO amb alguna matèria instrumental suspesa de sisè d'educació primària**. Serà especialment interessant analitzar el rendiment acadèmic d'aquests alumnes al llarg de l'educació secundària obligatòria, en la mesura que la seva trajectòria podria estar condicionada per un baix rendiment en l'etapa educativa anterior.

Gràfic 9 – Superació del conjunt de matèries instrumentals a l'educació primària en la cohort d'estudi

El 9,3% dels alumnes de la cohort d'estudi havien suspès les matemàtiques a sisè d'educació primària i un 8,4% havia suspès la llengua anglesa. El rendiment a les llengües oficials era més positiu, ja que el percentatge d'alumnes que no van superar la llengua catalana era del 7,8% i el que no va superar la llengua castellana del 6,4%. Amb tot, convé prendre aquestes dades amb cautela, ja que no s'ha pogut aconseguir la informació de traspàs de l'educació primària a la secundària d'alguns d'aquests alumnes (692).

Gràfic 10 – Superació de matèries instrumentals d'educació primària en la cohort d'estudi

El percentatge d'alumnes ubicats en el nivell baix d'assoliment de les competències a l'avaluació externa de sisè d'educació primària del curs 2008-2009 proporciona una mirada complementària sobre les condicions d'accés a l'ESO. En aquella edició, el 24,4% no va superar la competència lingüística en llengua catalana, el 27,4% no va superar la competència lingüística en llengua castellana i el 24,2% no va superar la competència matemàtica.²

Part de les diferències amb l'indicador presentat anteriorment poden atribuir-se al fet que alguns dels alumnes amb baix rendiment a la prova externa podrien haver repetit curs. En canvi, en aquest estudi només es considera l'alumnat que va promocionar a primer curs d'ESO (i, per tant, amb un rendiment més positiu).

6.1.2. Itinerari durant l'ESO

En aquest subapartat s'estudia la trajectòria acadèmica de l'alumnat de la cohort en la promoció i la repetició de curs i en les baixes en el centre (motivades per absentisme, canvi de centre, trasllat a una altra comunitat autònoma i, a partir del tercer curs d'ESO, per l'accés a un programa de qualificació professional inicial o a la formació d'adults). Addicionalment, es presenta el rendiment obtingut en les diverses matèries instrumentals durant l'ESO (quants alumnes suspenen 0, 1-2 o 3-4 matèries i quines són les àrees en què la no superació és major), així com el nombre total de matèries no superades. Per tal d'analitzar la possible incidència de la repetició de curs en la millora del rendiment acadèmic, s'exposen dues trajectòries: una per a l'alumnat de la cohort que promociona en el mateix centre sense haver repetit cap curs durant l'ESO i una altra per a l'alumnat repetidor. Es vol constatar si després de repetir curs, el rendiment acadèmic d'aquests alumnes es va aproximant al dels no repetidors (en la promoció de curs, el nombre i el tipus de matèries instrumentals suspeses).

Promoció i repetició de curs

Hi ha diferències destacades en el percentatge d'alumnes que promocionen de curs segons si han repetit o no durant l'ESO.

L'àmplia majoria de l'alumnat no repetidor (el que està matriculat en un curs per primera vegada) **promociona en el mateix centre**: el 87,7% va promocionar a segon curs, el 88,8% dels matriculats a segon d'ESO va promocionar a tercer i més del 90% van passar a quart curs. Per a aquests alumnes, la taxa de promoció creix de manera sostinguda entre cursos.

Les taxes de repetició neta, en canvi, segueixen una tendència diferent: assoleixen un màxim del 6,8% al primer curs d'ESO, baixen fins al 4,5% i al 2,6% en cursos posteriors, però repunten a quart d'ESO (5,8%). S'observa, per tant, que **la repetició es dona en major mesura a primer i a quart curs**. A segon i a tercer, en canvi, el baix rendiment no té una repercussió tan accentuada sobre la repetició.

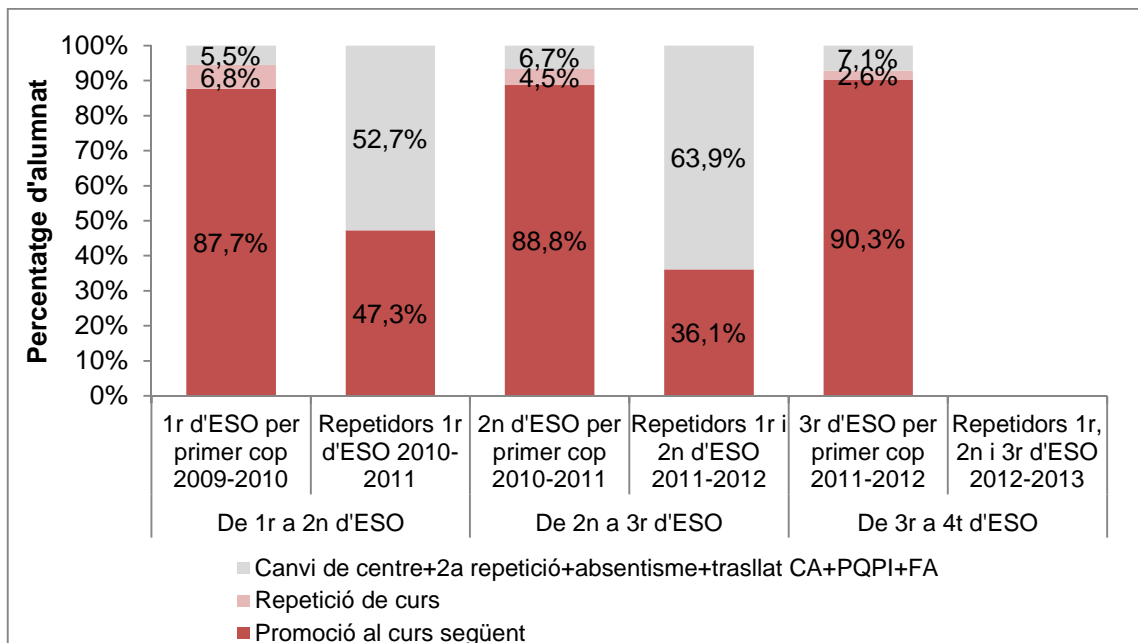
---

² A l'edició del curs 2008-2009 no es va avaluar la competència en llengua estrangera.

Els fenòmens de canvi de centre, segona repetició, absentisme o trasllat a una altra comunitat autònoma són baixos entre l'alumnat no repetidor, encara que experimenten un lleu repunt a mesura que s'avança en l'educació secundària obligatòria. Convé recordar que a partir del tercer curs d'ESO, l'alumnat té la possibilitat d'accedir a programes de qualificació professional inicial o a la formació d'adults. En qualsevol cas, aquests fenòmens mai no suposen una xifra superior al 7,1% de l'alumnat objecte d'estudi.

El percentatge d'alumnes repetidors que promocionen de curs en el mateix centre és baix, pràcticament la meitat que entre l'alumnat no repetidor. D'aquesta dada, però, no es pot concloure directament que el fracàs escolar estigui més estès entre l'alumnat repetidor. Convé recordar que dins del grup d'alumnes que no promocionen en el mateix centre hi ha fenòmens de canvi de centre, segona repetició, absentisme, trasllat a una altra comunitat autònoma, accés a PQPI o a la formació d'adults. És possible, per tant, que bona part d'aquests alumnes continuïn una trajectòria acadèmica en altres centres o que cursin programes de qualificació professional inicial o formació d'adults. La manera com s'ha recollit la informació en aquesta primera part de l'estudi no permet fer una anàlisi aprofundida de l'itinerari d'aquest gruix d'alumnes, ja que els informants clau eren els cinquanta centres que formen part de la mostra (i, per tant, no tenen certesa sobre la trajectòria de l'alumnat quan és baixa al seu centre). En cas d'estendre la recollida de dades a tots els centres que imparteixen educació secundària obligatòria a Catalunya, seria possible fer un seguiment més exhaustiu d'aquests alumnes.

Gràfic 11 – Promoció, repetició i baixa del centre

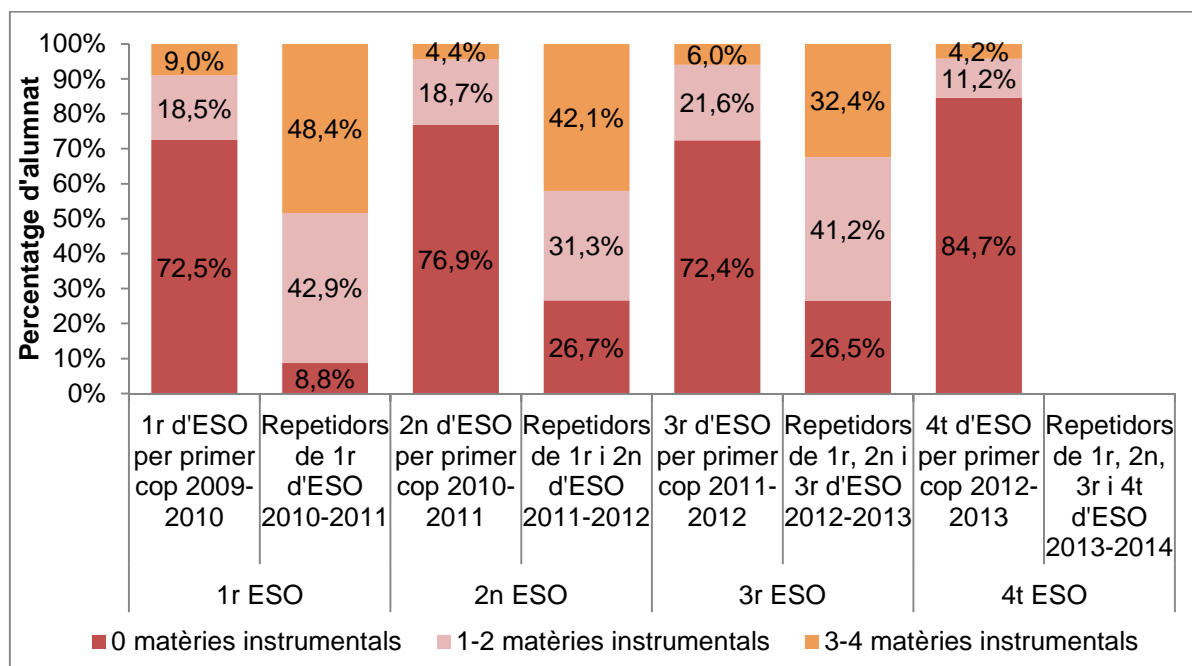
6.1.3. Rendiment en les matèries instrumentals

En aquest estudi es considera un indicador d'èxit l'evolució positiva del rendiment acadèmic de l'alumnat al llarg de la seva escolarització. S'han definit diversos perfils d'alumnes segons la relació que hi ha entre el nombre de matèries instrumentals que havien suspès a primer i a quart curs d'ESO. Per poder fer la comparació es necessita informació dels dos cursos acadèmics, fet pel qual en aquesta primera fase de l'estudi només es podrà valorar el progrés de l'alumnat que arriba a quart d'ESO al mateix centre sense haver repetit cap curs.

El rendiment acadèmic a les matèries instrumentals durant l'ESO difereix en bona mesura segons si l'alumnat ha repetit curs o no ho ha fet. **Més del 70% dels alumnes de la cohort que no han repetit cap curs durant l'ESO promocionen amb 0 matèries suspeses**, i prop del 19% ho fan amb 1-2 matèries instrumentals no superades. El percentatge que suspèn 3-4 matèries instrumentals assoleix el màxim durant el primer curs d'ESO (9%) i després decau.

En considerar l'alumnat repetidor, la situació és ben diferent. **La major part d'aquest col·lectiu suspèn entre 3 i 4 matèries instrumentals**, fins i tot havent repetit curs (el 48,4% a primer d'ESO, el 42,1% a segon d'ESO i el 32,4% a tercer d'ESO). Al llarg de l'educació secundària obligatòria, però, el percentatge que no supera entre 3 i 4 matèries es va reduint. És a dir, l'alumnat que repeteix primer d'ESO acostuma a suspendre moltes matèries, mentre que l'alumnat que repeteix tercer d'ESO mostra un rendiment sensiblement millor.

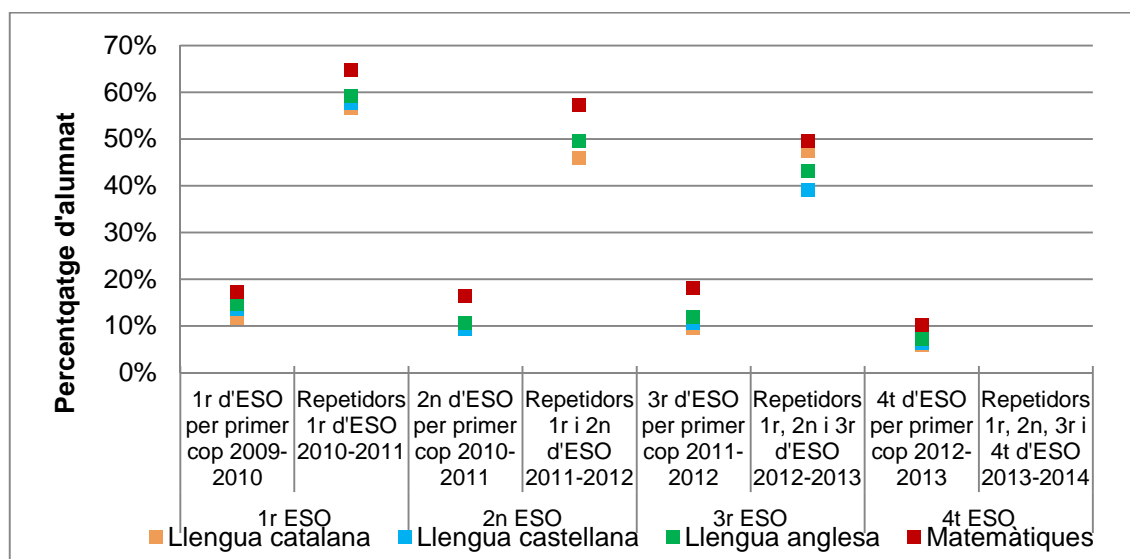
Gràfic 12 – Nombre de matèries instrumentals suspeses segons si l'alumnat és repetidor o no

El percentatge d'alumnat no repetidor que suspèn una matèria instrumental es mou sempre en una forquilla del 10% al 20%, sense que hi hagi diferències destacades entre cursos. Les llengües catalana i castellana s'alternen com a les matèries en què el percentatge de suspesos és menor (al voltant del 12% a primer d'ESO i del 10% a la resta de cursos). El percentatge que no supera la llengua anglesa és el segon més nombrós, amb xifres del 15% a primer d'ESO, que s'estabilitzen posteriorment entorn del 10%. **La matèria on el percentatge de suspesos és més alt correspon a les matemàtiques** (al voltant del 17%), que s'allunya de les altres matèries (especialment a segon, tercer i quart d'ESO).

La major part de l'alumnat que ha repetit algun curs al llarg de l'ESO suspèn alguna matèria instrumental. Aquest percentatge és especialment elevat a primer d'ESO, en què només el 8,8% aconsegueix superar-les totes. Com en el cas de l'alumnat no repetidor, la matèria que més alumnes suspensen és matemàtiques, amb una forquilla d'entre el 50% i el 65% de l'alumnat. A continuació, entre el 40% i el 60% suspensen la llengua anglesa. En llengua catalana i llengua castellana és on l'alumnat repetidor obté millor rendiment, amb l'excepció de tercer d'ESO, en què la llengua catalana passa a ser la segona matèria més suspesa, juntament amb les matemàtiques.

Gràfic 13 – Percentatge d'alumnat amb matèries instrumentals suspeses segons si és repetidor o no

Si es considera el nombre total de matèries suspeses, dos de cada tres alumnes sense diagnòstic que no han repetit cap curs durant l'ESO promocionen amb 0 matèries suspeses. Prop del 20% dels alumnes suspensen 1 o 2 matèries i gairebé el 13% no en supera 3 o més. Les diferències entre cursos són poc remarcables.

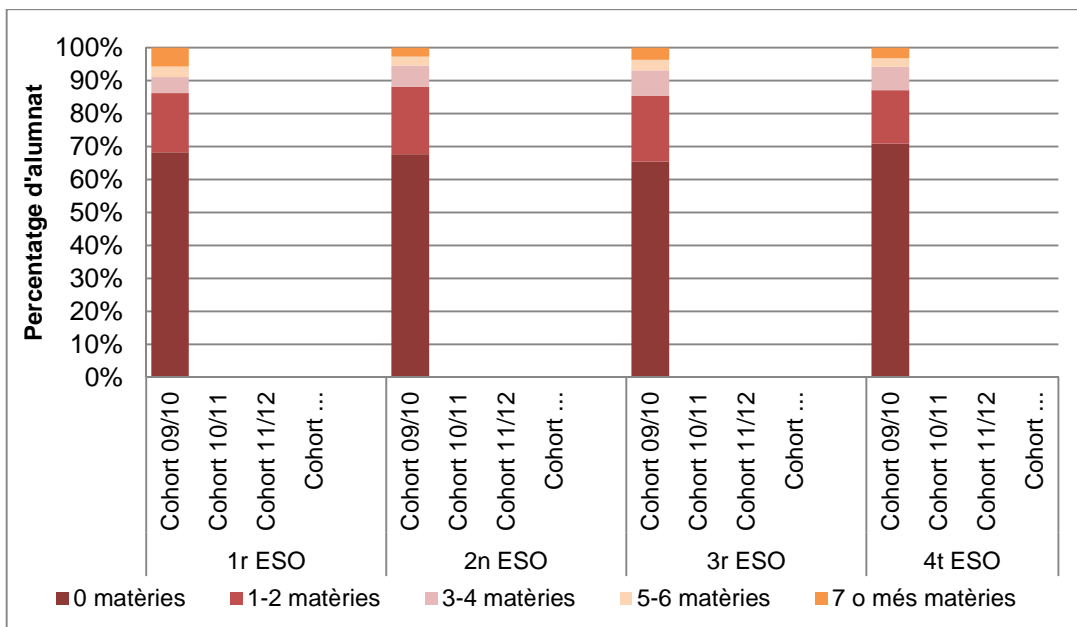
Entre l'alumnat repetidor, en canvi, la pauta és ben diferent: la major part d'aquests alumnes continuen suspenant més de 3 matèries després de repetir curs. Fins i tot, **el percentatge d'alumnes que suspensen 7 matèries o més representa prop del**

30%. Convé assenyalar que entre l'alumnat no repetidor aquestes proporcions són inferiors al 6%.

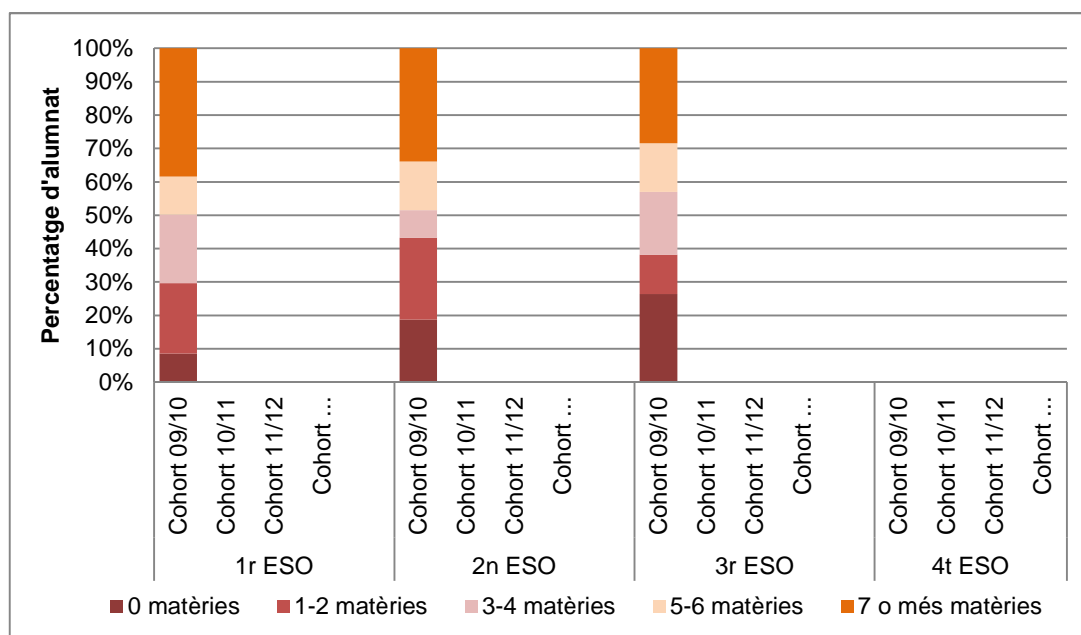
Una altra diferència respecte de l'alumnat no repetidor és que, **a mesura que s'avança en l'ESO, el rendiment de l'alumnat que repeteix curs tendeix a millorar.** Per exemple, el percentatge que promociona amb 0 matèries suspeses passa del 8,6% a primer d'ESO al 26,4% a tercer d'ESO. Paral·lelament, prop del 40% de l'alumnat repetidor va suspendre 7 matèries o més a primer d'ESO, mentre que a tercer d'ESO aquesta xifra va ser del 28,5%. Aquesta millora podria estar associada, parcialment, al **perfil diferencial de l'alumnat que repeteix primer d'ESO i tercer d'ESO.** A primer d'ESO el perfil d'alumnes que repeteix al mateix centre és més heterogeni, mentre que el que continua a tercer d'ESO pot tenir un biaix respecte del conjunt d'alumnat repetidor (es queda al mateix centre l'alumnat amb més probabilitats d'èxit acadèmic).

Malgrat la millora sostinguda del rendiment de l'alumnat repetidor al llarg de l'ESO, aquest indicador torna a posar de manifest l'**escassa eficàcia de la repetició com a estratègia generalitzada per contribuir a l'èxit escolar.** En aquest sentit, el percentatge d'alumnes que promocionen de curs amb 0 matèries suspeses mai no supera el 30% (hi ha el 8,6% a primer d'ESO, el 18,8% a segon d'ESO i el 26,4% a tercer d'ESO).

Gràfic 14 – Percentatge d'alumnat no repetidor sense matèries suspeses o amb matèries suspeses

Gràfic 14 – Percentatge d'alumnat repetidor sense matèries suspeses o amb matèries suspeses

Els indicadors presentats fins aquí posen de relleu que l'estratègia de la repetició (en els termes en què està dissenyada a l'actualitat) podria no ser eficaç per millorar significativament la trajectòria acadèmica de l'alumnat amb un baix rendiment.

Progrés acadèmic de l'alumnat a les matèries instrumentals al llarg de l'ESO (alumnat no repetidor)

És interessant analitzar la trajectòria de l'alumnat que va començar primer d'ESO el curs 2009-2010 al llarg de la secundària obligatòria. Per fer-ho, s'han definit quatre perfils (que es descriuen més avall) segons l'evolució acadèmica de l'alumnat que va començar primer d'ESO en un centre i arriba a quart d'ESO al mateix centre sense haver repetit cap curs.

A banda d'aquests quatre perfils, s'inclou un cinquè grup que aplega l'alumnat que va començar primer d'ESO en un centre però que no arriba a quart d'ESO al mateix centre sense haver repetit curs (ja sigui per canvi de centre, per repetició, per absentisme, per trasllat a una altra comunitat autònoma o bé per matriculació en un PQPI o en la formació d'adults).

Per a l'anàlisi, es pren com a base (100%) l'alumnat de la cohort sense diagnòstic que estava matriculat per primer cop a primer d'ESO el curs 2009-2010 (2.721 alumnes) als centres que formen part de la mostra.

Com a punt d'inici de la trajectòria, es considera el nombre de matèries instrumentals suspeses a primer d'ESO, mentre que el punt final correspon al nombre de matèries

instrumentals suspeses a quart d'ESO. En ambdós casos, es fa la distinció entre els alumnes que tenien alguna matèria no superada i els que van aprovar-les totes, però no es té en compte si l'alumne acaba graduant-se o no.

En el punt de partida, s'observa que la gran majoria dels alumnes no suspenen cap matèria instrumental a primer d'ESO (72,5%). En canvi, ja hi ha un 27,5% dels alumnes de la cohort que tenen problemes per superar aquestes matèries. Al final de l'ESO, s'observen els perfils següents, segons si la trajectòria de l'alumnat al llarg de l'etapa ha estat positiva o negativa:

- **Perfil de millora del rendiment:** correspon als alumnes que a primer d'ESO havien suspès una matèria instrumental o més i a quart d'ESO superen les quatre matèries. Sens dubte, aquesta hauria de considerar-se una trajectòria d'èxit. En la cohort analitzada, aquest perfil representa el **5,4%** del conjunt d'alumnes que es van matricular per primer cop a primer d'ESO el curs 2009-2010.
- **Perfil de manteniment de bons resultats:** correspon als alumnes que no van suspendre cap matèria instrumental a primer d'ESO i tampoc no ho fan a quart d'ESO. La meitat dels alumnes de la cohort s'ajusten a aquest perfil (**55,6%**).
- **Perfil de manteniment de mals resultats:** correspon als alumnes que ja havien suspès alguna matèria instrumental a primer d'ESO i que al llarg de l'etapa no aconsegueixen revertir la tendència. Numèricament, representa el **4,0%** de l'alumnat que va començar a primer d'ESO. En la mesura que no s'evidencia una evolució positiva del rendiment d'aquest alumnat, no podria considerar-se un perfil d'èxit.
- **Perfil de baixada del rendiment:** correspon als alumnes que a primer d'ESO havien superat totes les matèries instrumentals i a quart d'ESO en suspenen una o més d'una. Aquesta tampoc no podria considerar-se una trajectòria d'èxit, en la mesura que no s'ha aconseguit que aquests alumnes mantinguin el bon rendiment durant tota l'etapa. En la cohort analitzada, aquest perfil representa el **7,1%** del conjunt d'alumnes.
- **Alumnat que no arriba a quart d'ESO al mateix centre sense repetir curs:** comprèn els alumnes que el curs 2012-2013 no estaven cursant quart d'ESO al centre en què van començar l'etapa (**27,9%**), per als quals no és possible realitzar aquesta anàlisi. El fet que no segueixin matriculats al mateix centre no significa que aquests alumnes hagin abandonat el sistema, ja que poden haver seguit una trajectòria d'èxit en un altre centre.

6.1.4. Resultats del procés d'ensenyament-aprenentatge de l'ESO

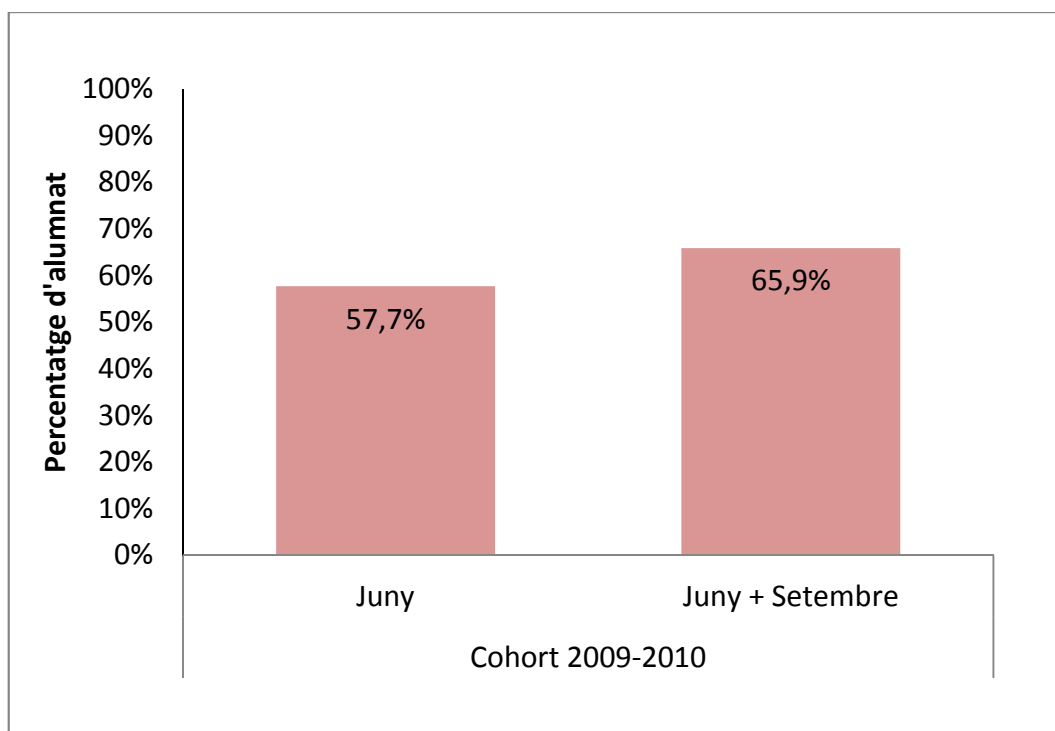
En aquest apartat es vol conèixer quin percentatge dels alumnes sense diagnòstic matriculats per primera vegada al primer curs d'ESO aconsegueixen graduar-se en el mateix centre i amb quines condicions ho fan (havent superat totes les matèries instrumentals de quart d'ESO o amb alguna matèria suspesa). En aquesta primera

etapa de l'estudi, l'indicador de graduació només podrà presentar-se per a l'alumnat que no ha repetit cap curs. En cursos acadèmics posteriors serà possible analitzar les taxes de graduació de l'alumnat repetidor. Addicionalment, es vol saber si els alumnes que han obtingut el títol d'educació secundària obligatòria continuen estudis postobligatoris (cicles formatius de grau mitjà i batxillerat) o si van al món del treball. L'estudi de la trajectòria de l'alumnat és interessant per diversos motius: d'una banda, per quantificar l'abandó escolar prematur entre els alumnes de la cohort (no continuïtat cap a ensenyaments postobligatoris) i, de l'altra, per conèixer quins estudis són més atractius per als alumnes que han tingut un itinerari d'èxit acadèmic durant l'ESO.

Graduació sense repetició

Aproximadament **2 de cada 3 alumnes** sense diagnòstic de necessitats educatives especials que estaven matriculats a primer d'ESO al curs 2009-2010 **van graduar-se al mateix centre sense haver repetit curs** durant l'educació secundària obligatòria.³ Al juny, el percentatge era de 57,7%; **després d'aplicar l'avaluació de setembre, la xifra va arribar fins al 65,9%**. Amb la convocatòria extraordinària, la xifra de graduats es va incrementar uns 8 punts percentuals.

Gràfic 16 – Percentatge de graduació sense repetició al juny i al setembre

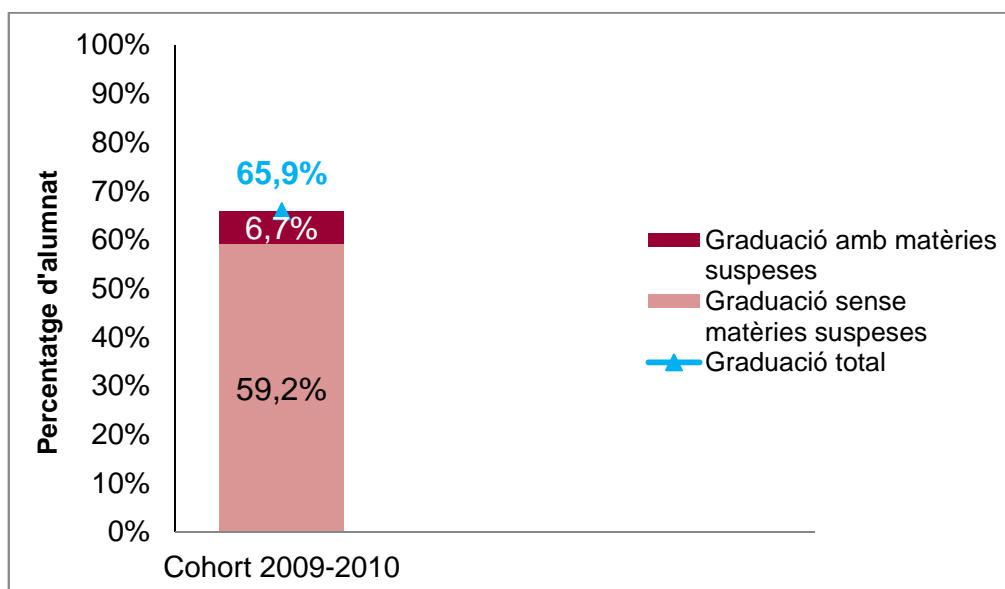
Convé recordar que el valor d'aquest indicador no és directament comparable a la taxa bruta de graduació en ESO per diversos motius: d'una banda, perquè en aquest

³ Per conèixer el percentatge de graduats entre l'alumnat que ha repetit algun curs durant l'ESO és necessari esperar, com a mínim, un curs acadèmic més.

estudi només s'analitza el rendiment acadèmic de l'alumnat que forma part d'una determinada cohort (i en un curs acadèmic hi ha alumnes de diferents cohorts). A més, és possible que durant l'escolarització al llarg de l'educació secundària obligatòria l'alumnat canviï de centre. En aquest estudi, però, només es recull la proporció d'alumnes que es van graduar al mateix centre on van començar primer d'ESO.

Si s'estudia més a fons l'indicador de graduació, es pot observar que **la gran majoria dels alumnes que obtenen el títol d'ESO ho fan havent superat totes les matèries instrumentals de quart curs** (prop del 90%). En canvi, prop d'un 10% d'aquest col·lectiu es gradua en ESO amb alguna matèria instrumental de quart curs no superada.

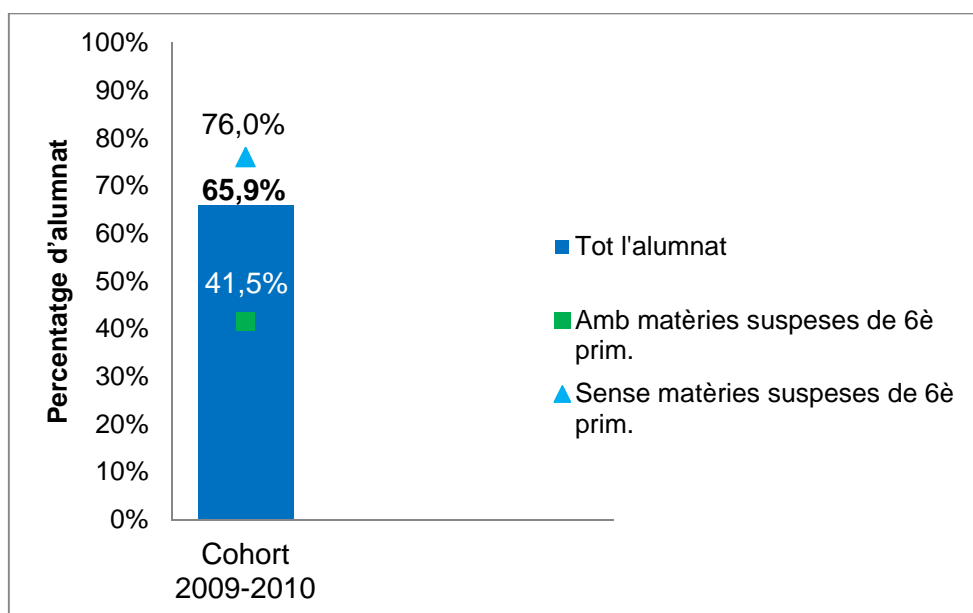
Gràfic 17 – Percentatge de graduació sense repetició, segons la superació de les matèries instrumental de quart d'ESO

Per tal de contrastar la hipòtesi que el rendiment de l'alumnat en etapes primerenques està relacionat amb la seva trajectòria acadèmica posterior, s'ha volgut analitzar si hi ha diferències remarcables entre la taxa de graduació dels alumnes que havien passat a l'ESO amb alguna matèria instrumental suspesa i els que les havien superades totes.

Menys de la meitat dels alumnes de la cohort **que havien suspès una matèria instrumental aconseguixen graduar-se** al mateix centre en quatre cursos acadèmics. Aquesta dada (41,5%) és 24,4 punts inferior al percentatge global (65,9%) i 34,5 punts més baixa del percentatge d'alumnat que havia passat a l'ESO amb totes les matèries instrumentals superades (76,0%). Es constata, per tant, que el rendiment a sisè d'educació primària podria ser un bon predictor de l'èxit acadèmic d'un alumne, entenent com a èxit la probabilitat de graduació a l'ESO en quatre cursos acadèmics cursats al mateix centre.

Gràfic 18 – Percentatge de graduació sense repetició, segons la superació de les matèries instrumentals a sisè d'educació primària

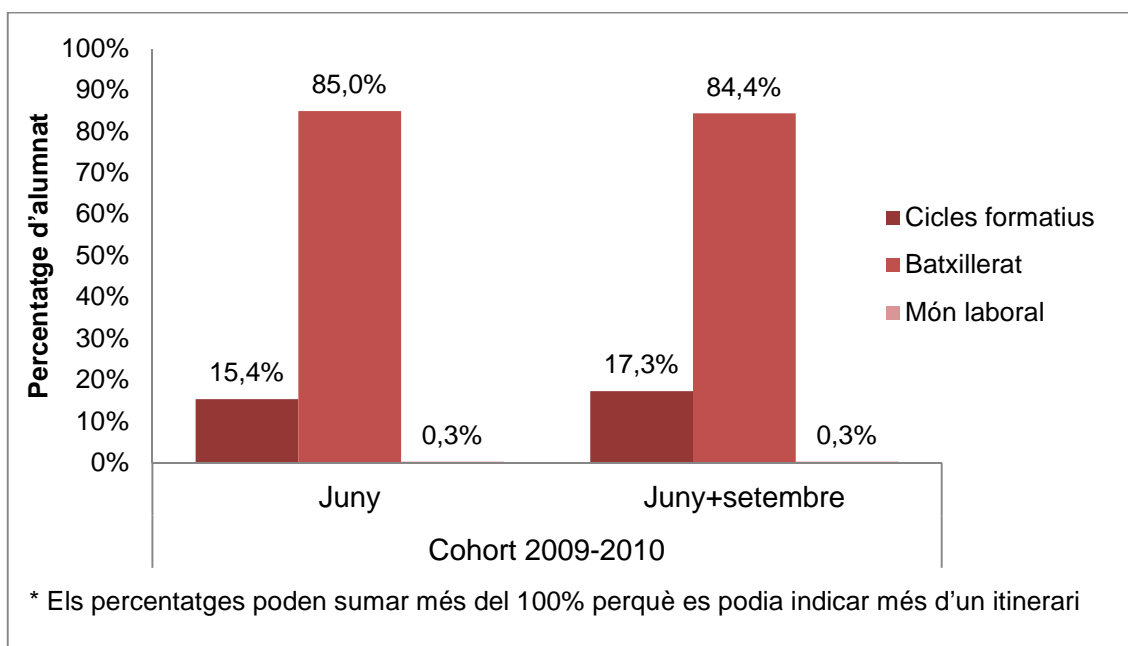

Prop del **85%** de l'alumnat sense diagnòstic de necessitats educatives especials que es gradua a quart d'ESO al mateix centre **opta per cursar estudis de batxillerat** el curs posterior. La **formació professional atrauria poc més del 17%** d'aquest grup d'alumnes. Aquestes xifres contrasten amb les dades de matriculació, que revelen uns percentatges més ajustats entre el batxillerat (60%) i la formació professional (40%).

Bona part de les diferències que hi ha entre ambdues fonts d'informació poden venir donades pel perfil d'alumnat que s'inclou en cada cas. Mentre que les dades de matriculació contemplen el conjunt d'alumnes que opten per uns o altres ensenyaments, en aquest estudi hi ha un filtre: només s'inclouen els alumnes sense necessitats educatives especials que van aconseguir graduar-se en el mateix centre en quatre cursos acadèmics. És a dir, la proporció 84,4%-17,3% correspondria a l'alumnat amb millor rendiment acadèmic. Aquest fet podria fer-nos pensar si el perfil d'alumne que escull estudis de batxillerat o de formació professional és homogeni o si, pel contrari, l'elecció de l'itinerari posterior es relaciona d'alguna manera amb la trajectòria acadèmica durant l'educació secundària obligatòria.

Continuïtat

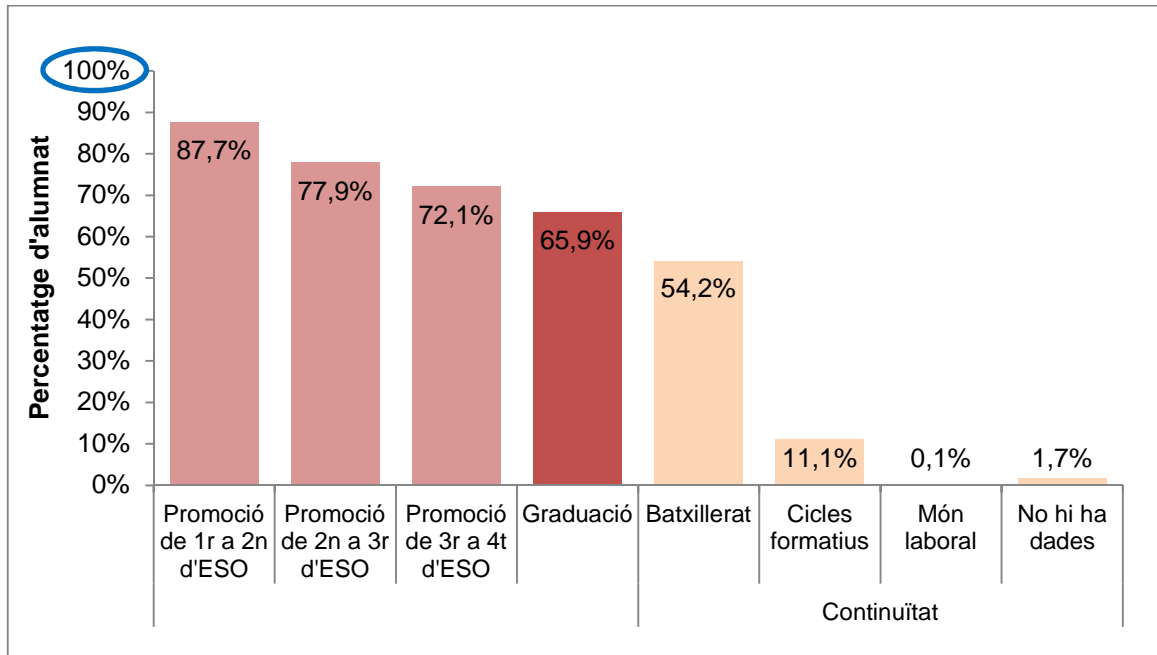
A continuació es resumeix en un únic gràfic l'itinerari acadèmic que ha seguit l'alumnat que no ha estat diagnosticat amb necessitats educatives especials i que arriba a quart d'ESO (en el mateix centre) sense haver repetit cap curs acadèmic.

Gràfic 19 – Percentatges de continuïtat dels graduats sense repetició

De 100 alumnes matriculats per primera vegada a primer d'ESO, 88 van promocionar a segon curs l'any següent. A tercer, la xifra era de 78 mentre que a quart hi van arribar 72 dels 100 que van començar inicialment. Al llarg de l'ESO, el percentatge d'alumnes que continuen al centre sense repetir cap curs es va reduint, però el ritme de decreixement es modera entre cursos. Així, en la promoció de primer a segon d'ESO la xifra cau 12,3 punts, de segon a tercer, 9,8 punts i de tercer a quart, 5,8 punts.

Com s'ha exposat anteriorment, gairebé 2 de cada 3 alumnes matriculats a primer d'ESO van arribar a quart curs al mateix centre sense repetir i més de la meitat dels alumnes van optar pel batxillerat en el curs acadèmic posterior.

Gràfic 20 – Itinerari de l'alumnat no repetidor

Finalment, a la taula següent es recull un resum esquematitzat dels resultats exposats fins ara.

Taula 4 – Seguiment de la cohort nominal 2009-2010/2012-2013

SEGUIMENT COHORT NOMINAL 2009-2010/2012-2013 (ALUMNAT SENSE DIAGNÒSTIC)											
	CURS 09-10		CURS 10-11		CURS 11-12		CURS 12-13		CURS 13-14		SORTIDA
1r d'ESO	Nova incorporació cohort 09-10 2721 (100%)		Repetidors de 1r cohort 09-10 184(6,8%)								Canvi de centre+absentisme +trasllat 150 (5,5%)
2n d'ESO			Promoció a 2n cohort 09-10 2387 (87,7%)		Repetidors de 2n cohort 09-10 107 (4,5%)		Promoció a 2n repetidors curs anterior cohort 09-10 87 (47,3%)				Canvi de centre+absentisme +trasllat 160 (6,7%)
3r d'ESO					Promoció a 3r cohort 09-10 2120 (88,8%)		Repetidors de 3r cohort 09-10 55 (2,6%)		Promoció a 3r repetidors curs anterior cohort 09-10 70 (36,1%)		Canvi de centre+absentisme +trasllat+PQPI 104 (4,9%)
4t d'ESO							Promoció a 4t cohort 09-10 1961 (90,3%)		Repetidors de 4t cohort 09-10 113 (5,8%) <small>(pendent matriculació 2013-2014)</small>		Canvi de centre+absentisme +trasllat+PQPI+ Formació adults+Treball 54 (2,7%) <small>(pendent matriculació 2013-2014)</small>
Graduació							Promoció global 1r-4t sense repetició: 1961 (72,1%)		Graduació sense repetició 1794 (65,9%)		
Continuïtat*									FP: 303; 17,3% BAT: 1476; 84,4% Món del treball: 7; 0,3% No hi ha dades: 65		

*Els percentatges sumen més de 100% perquè hi havia possibilitat de donar més d'una resposta

6.1.5. Caracterització del rendiment segons la complexitat dels centres

En aquest apartat, s'analitzen els indicadors presentats anteriorment segmentant els resultats en funció del nivell de complexitat assignat als centres,⁴ fent especial èmfasi en la situació dels centres de complexitat alta.

Concretament, es fa referència a les condicions d'accés de l'alumnat a l'ESO, als processos de promoció i repetició, a la trajectòria acadèmica de l'alumnat a les matèries instrumentals, a la graduació i a la continuïtat dins del sistema educatiu després de graduar-se.

Condicions d'accés a l'ESO segons el nivell de complexitat dels centres

En analitzar les condicions d'accés a l'ESO segons el nivell de complexitat dels centres, destaca que, als centres de **complexitat alta, 1 de cada 5 alumnes (20,7%) havia suspès alguna matèria instrumental a sisè d'educació primària**. Als centres de complexitat mitjana, la xifra és lleugerament inferior (17,0%), mentre que als centres de complexitat baixa, el percentatge d'alumnat que no supera alguna matèria instrumental a sisè d'educació primària és tan sols del 6,9%.

Als centres de complexitat alta, el 12,2% de l'alumnat de la cohort que accedeix a l'ESO havia suspès les matemàtiques a sisè d'educació primària. Aquesta xifra és molt similar en el cas de la llengua catalana (12,1%), fet que no succeeix als altres nivells de complexitat. En matemàtiques i llengua anglesa, el percentatge d'alumnat que no supera aquestes matèries se situa al voltant del 10% (9,3% i 8,4%, respectivament).

Als centres de complexitat mitjana, els resultats són lleugerament més favorables: l'11,5% de l'alumnat no havia superat les matemàtiques, mentre que la proporció de suspesos a les altres matèries instrumentals no arriba al 10% (llengua catalana, 7,5%; llengua castellana, 7,1%; i llengua anglesa, 9,8%).

L'alumnat matriculat en centres de complexitat baixa és el que obté un millor rendiment a sisè d'educació primària: els alumnes que accedeixen a l'ESO amb alguna matèria instrumental suspesa representen un percentatge inferior al 4% en tots els casos. El percentatge més baix és l'1,5% de l'alumnat que no ha superat la llengua castellana a sisè d'educació primària.

---

⁴ El nivell de complexitat dels centres és un índex elaborat per la Inspecció d'Educació a partir dels indicadors següents: diversitat significativa –alumnes amb necessitats educatives especials, alumnes amb necessitats educatives específiques (amb situació socioeconòmica desfavorida) i alumnes amb nova incorporació al sistema educatiu (menys de 2 anys)–, mobilitat de l'alumnat i del professorat, absències de l'alumnat i del professorat i demanda d'escolarització a P3 i a primer d'ESO.

Taula 5 – Percentatge d'alumnes amb matèries instrumentals suspeses a sisè d'educació primària segons el nivell de complexitat dels centres

	Conjunt de la mostra	Centres de complexitat alta	Centres de complexitat mitjana	Centres de complexitat baixa
% d'alumnes amb matèries instrumentals suspeses	15,4%	20,7%	17,0%	6,9%
% d'alumnes que no superen la llengua catalana	7,8%	12,1%	7,5%	3,7%
% d'alumnes que no superen la llengua castellana	6,4%	9,9%	7,1%	1,5%
% d'alumnes que no superen la llengua anglesa	8,4%	10,8%	9,8%	3,5%
% d'alumnes que no superen les matemàtiques	9,3%	12,2%	11,5%	2,5%

Rendiment acadèmic durant l'ESO segons el nivell de complexitat dels centres**a) Promoció**

Als centres de **complexitat alta**, el **percentatge** d'alumnat no repetidor **que promociiona al curs següent sempre és inferior** a la dada per **al conjunt dels centres de la mostra**. En la promoció de primer a segon d'ESO (78,5%) és on la variació és major (-9,2 punts). Amb tot, en aquests centres el percentatge d'alumnat no repetidor que promociiona creix curs rere curs (83,4% de segon a tercer d'ESO i 88,6% de tercer a quart d'ESO), de manera que **les diferències respecte de la xifra global es van reduint**.

Als altres dos tipus de centre (complexitat mitjana i baixa), el percentatge d'alumnat no repetidor que promociiona és força més estable: és al voltant del 90% entre els centres de complexitat mitjana i del 92% entre els de complexitat baixa.

Finalment, el percentatge d'alumnat de la cohort que arriba a quart d'ESO sense repetir curs durant l'educació secundària obligatòria és del 72,1%. Als centres de complexitat baixa, el 79,6% dels alumnes promociionen a quart d'ESO sense haver repetit cap curs; als centres de complexitat mitjana ho fa el 75,4% i la xifra es redueix al 59,4% als centres de complexitat alta.

b) Repetició

Els indicadors de repetició presenten notables diferències segons el nivell de complexitat dels centres. Convé remarcar que als centres de **complexitat alta**, el **percentatge d'alumnat que repeteix curs és el doble que la dada global**. En canvi, els centres de complexitat baixa presenten taxes de repetició neta molt baixes, que mai no superen el 2,5%.

Als tres tipus de centres, el percentatge d'alumnat que repeteix curs es va reduint progressivament entre primer i tercer d'ESO, però als de complexitat alta la tendència és especialment destacada: la taxa de repetició neta passa d'un 12,3% a primer d'ESO a un 8,9% a segon i a un baix 4,4% a tercer. Les dades reflecteixen que bona part de l'alumnat que mostra un bon rendiment al primer cicle de l'ESO aconsegueix promocionar sense repetir, també si està escolaritzat en un centre de complexitat alta. En arribar a quart d'ESO, es produeix un repunt del percentatge d'alumnat que repeteix curs. Com en el cas anterior, la pauta és comuna amb independència del nivell de complexitat dels centres, però és als centres de complexitat alta on l'augment és més pronunciat: del 4,4% a tercer d'ESO es passa a l'11,4% a quart d'ESO, segons les previsions dels centres.⁵

Pel que fa a la repetició acumulada (percentatge d'alumnes matriculats en un determinat nivell que ha repetit algun curs durant l'ESO), els centres de complexitat baixa presenten una evolució estable (2,5% a primer d'ESO; 2,8% a segon d'ESO i 2,5% a tercer d'ESO). És a dir, que els pocs alumnes que repeteixen segueixen majoritàriament l'escolarització al mateix centre.

La reducció del percentatge de repetició acumulada a tercer d'ESO observat a nivell global s'explicaria sobretot pel comportament dels centres de complexitat alta, ja que entre segon i tercer d'ESO, la xifra decau més de 5 punts. En aquest tipus de centres, els fenòmens de canvi de centre, d'absentisme, d'accés als PQPI o a la formació d'adults podrien ser més nombrosos.

Resultats del procés d'ensenyament-aprenentatge de l'ESO segons el nivell de complexitat dels centres

a) Graduació sense repetició

El percentatge d'alumnat que es gradua al mateix centre en què va començar l'ESO sense haver repetit curs varia considerablement segons el nivell de complexitat dels centres. Si bé els centres de complexitat mitjana s'aproximen a la dada global, **entre els de complexitat alta i els de complexitat baixa hi ha una diferència superior als 25 punts percentuals**. Als centres de complexitat alta, poc més de la meitat dels alumnes de la cohort aconsegueixen graduar-se al mateix centre sense haver repetit curs, mentre que als centres de complexitat baixa el percentatge arriba al 77,2%.

b) Continuïtat

En analitzar la continuïtat, s'observen diferències notables segons el nivell de complexitat dels centres: als centres de **complexitat alta**, el percentatge d'alumnes que volen cursar estudis de batxillerat és del 74,8% (-5,8) segons la previsió dels centres i hi ha **més proporció d'alumnes que opten per la formació professional** (27,4%, +9,6).⁶ Als centres de complexitat mitjana es repeteix la mateix pauta, encara que amb diferències menors respecte del conjunt de Catalunya.

⁵ El nombre definitiu d'alumnes que acabin repetint quart d'ESO al mateix centre serà el que consti a les dades de matriculació del curs 2013-2014.

⁶ Els percentatges poden sumar més del 100% perquè hi havia la possibilitat de donar més d'una resposta.

Finalment, entre els centres de complexitat baixa, la decisió de l'alumnat sobre l'itinerari a seguir no deixa dubtes: només l'1,7% de l'alumnat inclòs a la mostra opta per l'FP. El batxillerat, en canvi, atrauria el 98,3% d'aquests alumnes.

Es constata, doncs, que **la decisió sobre la continuïtat en els estudis s'associa d'alguna manera al perfil socioeconòmic del centre d'escolarització**, de manera que als entorns més complexos la predisposició cap als cicles formatius és major.

Taula 5 – Percentatges de continuïtat en els estudis segons el nivell de complexitat dels centres

	Conjunt de la mostra	Centres de complexitat alta	Centres de complexitat mitjana	Centres de complexitat baixa
% de promoció a segon d'ESO	87,7%	78,5%	90,7%	92,8%
% de repetició a primer d'ESO	6,8%	12,3%	5,6%	2,5%
% de no continuïtat al centre *	5,5%	9,2%	3,6%	4,7%
% de promoció a tercer d'ESO	88,8%	83,4%	91,4%	89,5%
% de repetició a segon d'ESO	4,5%	8,9%	3,6%	1,8%
% de no continuïtat al centre *	6,7%	7,6%	5,0%	8,7%
% de promoció a quart d'ESO	90,3%	88,6%	89,7%	92,9%
% de repetició a tercer d'ESO	2,6%	4,4%	2,6%	0,7%
% de no continuïtat al centre *	4,9%	5,8%	6,6%	5,8%
% de graduació de l'alumnat no repetidor	65,9%	51,7%	68,7%	77,2%
% de graduats que cursen FP	17,3%	27,4%	20,9%	1,7%
% de graduats que cursen batxillerat	84,4%	74,8%	81,4%	98,3%

* per trasllat o absentisme

Taula 7 – Seguiment de la cohort nominal 2009-2010/2012-2013. Centres de complexitat alta

SEGUIMENT COHORT NOMINAL 2009-2010/2012-2013 (ALUMNAT SENSE DIAGNÒSTIC DE CENTRES DE COMPLEXITAT ALTA)											
	CURS 09-10		CURS 10-11		CURS 11-12		CURS 12-13		CURS 13-14		SORTIDA
1r d'ESO	Nova incorporació cohort 09-10 783 (100%)		Repetidors de 1r cohort 09-10 96 (12,3%)		Nova incorporació cohort 10/11						Canvi de centre+absentisme+trasllat 72 (9,2%)
2n d'ESO			Promoció a 2n cohort 09-10 615 (78,5%)		Repetidors de 2n cohort 09-10 55 (8,9%)		Promoció a 2n repetidors curs anterior cohort 09-10 52 (54,2%)				Canvi de centre+absentisme+trasllat 47 (7,6%)
3r d'ESO			Promoció a 3r cohort 09-10 513 (83,4%)		Repetidors de 3r cohort 09-10 23 (4,4%)		Promoció a 3r repetidors curs anterior cohort 09-10 45 (41,7%)				Canvi de centre+absentisme+trasllat+PQPI 30 (5,8%)
4t d'ESO					Promoció a 4t cohort 09-10 460 (88,6%)		Repetidors de 4t cohort 09-10 53 (11,4%) (pendent matriculació 2013-2014)		Promoció a 4t repetidors curs anterior cohort 09-10 (pendent matriculació 2013-2014)		Canvi de centre+absentisme+trasllat+PQPH+Formació adults+Treball 16 (3,4%) (pendent matriculació 2013-2014)
Graduació					Promoció global 1r-4t sense repetició: 465 (59,4%)		Graduació sense repetició 396 (51,7%)				
Continuïtat*									FP: 106; 27,4% BAT: 309; 74,8% Món del treball: 0; 0,0% No hi ha dades: 3		

*Els percentatges sumen més de 100% perquè hi havia possibilitat de donar més d'una resposta

Taula 8 – Seguiment de la cohort nominal 2009-2010/2012-2013. Centres de complexitat mitjana

SEGUIMENT COHORT NOMINAL 2009-2010/2012-2013 (ALUMNAT SENSE DIAGNÒSTIC DE CENTRES DE COMPLEXITAT MITJANA)						
	CURS 09-10	CURS 10-11	CURS 11-12	CURS 12-13	CURS 13-14	SORTIDA
1r d'ESO	Nova incorporació cohort 09-10 1262 (100%)	Repetidors de 1r cohort 09-10 71 (5,6%)	Nova incorporació cohort 10/11			Canvi de centre+absentisme+trasllat 46 (3,6%)
2n d'ESO		Promoció a 2n cohort 09-10 1145 (90,7%)	Repetidors de 2n cohort 09-10 41 (3,6%)	Promoció a 2n repetidors curs anterior cohort 09-10 27 (38,0%)		Canvi de centre+absentisme+trasllat 58 (5,0%)
3r d'ESO			Promoció a 3r cohort 09-10 1046 (91,4%)	Repetidors de 3r cohort 09-10 28 (2,6%)	Promoció a 3r repetidors curs anterior cohort 09-10 16 (23,9%)	Canvi de centre+absentisme+trasllat+PQPI 70 (6,6%)
4t d'ESO				Promoció a 4t cohort 09-10 948 (89,7%)	Repetidors de 4t cohort 09-10 54 (5,6%) (pendent matriculació 2013-2014)	Canvi de centre+absentisme+trasllat+PQPI+Formació adults+Treball 50 (5,2%) (pendent matriculació 2013-2014)
Graduació				Promoció global 1r-4t sense repetició: 958 (75,9%)	Graduació sense repetició 854 (68,7%)	
Continuïtat*					FP: 178; 20,9% BAT: 694; 81,4% Món del treball: 7; 0,8% No hi ha dades: 4	

*Els percentatges sumen més de 100% perquè hi havia possibilitat de donar més d'una resposta

Taula 9 – Seguiment de la cohort nominal 2009-2010/2012-2013. Centres de complexitat baixa

SEGUIMENT COHORT NOMINAL 2009-2010/2012-2013 (ALUMNAT SENSE DIAGNÒSTIC DE CENTRES DE COMPLEXITAT BAIXA)						
	CURS 09-10	CURS 10-11	CURS 11-12	CURS 12-13	CURS 13-14	SORTIDA
1r d'ESO	Nova incorporació cohort 09-10 676 (100%)	Repetidors de 1r cohort 09-10 17 (2,5%)				Canvi de centre+absentisme+trasllat 32 (4,7%)
2n d'ESO		Promoció a 2n cohort 09-10 627 (92,8%)	Repetidors de 2n cohort 09-10 11 (1,8%)	Promoció a 2n repetidors curs anterior cohort 09-10 8 (47,1%)		Canvi de centre+absentisme+trasllat 55 (8,7%)
3r d'ESO			Promoció a 3r cohort 09-10 561 (89,5%)	Repetidors de 3r cohort 09-10 4 (0,7%)	Promoció a 3r repetidors curs anterior cohort 09-10 9 (47,4%)	Canvi de centre+absentisme+trasllat+PQPI 33 (5,8%)
4t d'ESO				Promoció a 4t cohort 09-10 524 (92,9%)	Repetidors de 4t cohort 09-10 6 (1,1%) (pendent matriculació 2013-2014)	Canvi de centre+absentisme+trasllat+PQPI+ Formació adults+Treball 12 (2,2%) (pendent matriculació 2013-2014)
Graduació				Promoció global 1r-4t sense repetició: 538 (79,6%)	Graduació sense repetició 520 (77,2%)	
Continuïtat*						FP: 8; 1,7% BAT: 459; 98,3% Món del treball: 0; 0,0% No hi ha dades: 58

*Els percentatges sumen més de 100% perquè hi havia possibilitat de donar més d'una resposta

Progrés acadèmic de l'alumnat no repetidor a les matèries instrumentals al llarg de l'ESO segons el nivell de complexitat dels centres

La trajectòria acadèmica de l'alumnat al llarg de l'ESO presenta diferències remarcables segons el nivell de complexitat dels centres. Es poden descriure els cinc perfils següents:

a) Perfil de millora del rendiment: aquest perfil agrupa el mateix percentatge d'alumnat als centres de complexitat alta que als de complexitat mitjana (6,1%) i és inferior al dels centres de complexitat baixa (3,1%).

b) Perfil de manteniment de bons resultats: varia considerablement segons el nivell de complexitat dels centres. Gairebé 7 de cada 10 alumnes de centres de complexitat baixa inicien i acaben l'ESO al mateix centre sense suspendre cap matèria instrumental. En centres de complexitat mitjana, aquest perfil aplega el 57,4% dels alumnes. Als centres de complexitat alta, en canvi, menys de la meitat dels alumnes (41,8%) acaben l'etapa al mateix centre havent superat totes les matèries instrumentals a primer i quart d'ESO.

c) Perfil de manteniment de mals resultats: no hi ha diferències remarcables en el pes que té aquest perfil segons el nivell de complexitat dels centres. En els tres casos és inferior al 4,5%.

d) Perfil de baixada del rendiment: als centres de complexitat alta i de complexitat mitjana hi ha un percentatge molt similar d'alumnat que comença l'etapa amb bon rendiment i acaba quart d'ESO amb alguna matèria instrumental suspesa (7,8% i 7,9%, respectivament). En contrast, als centres de complexitat mitjana aquest perfil representa només el 4,7% de l'alumnat.

e) Alumnat que no arriba a quart d'ESO al mateix centre sens repetir curs: el perfil en què més s'evidencien les diferències segons el nivell de complexitat dels centres és el dels alumnes que no arriben a quart d'ESO en quatre cursos acadèmics. Als centres de major complexitat, aquest grup fins i tot és el més nombrós (40,6%). Als centres de complexitat mitjana, aplega el 24,2% de l'alumnat de la cohort sense diagnòstic i als de complexitat baixa, tan sols el 20,5%.

Taula 10 – Percentatges de perfils d'alumnat segons la complexitat dels centres

	Conjunt de la mostra	Centres de complexitat alta	Centres de complexitat mitjana	Centres de complexitat baixa
Perfil 1: millora del rendiment (1 o més → 0)	5,4%	6,1%	6,1%	3,1%
Perfil 2: manteniment de bons resultats (0 → 0)	55,6%	41,8%	57,4%	68,3%
Perfil 3: manteniment de mals resultats (1 o més → 1 o més)	4,0%	3,7%	4,4%	3,4%
Perfil 4: baixada de rendiment (0 → 1 o més)	7,1%	7,8%	7,9%	4,7%
Alumnat que no arriba a quart d'ESO al mateix centre en quatre cursos acadèmics	27,9%	40,6%	24,2%	20,5%

6.1.6. Correspondència entre l'avaluació externa i l'avaluació interna

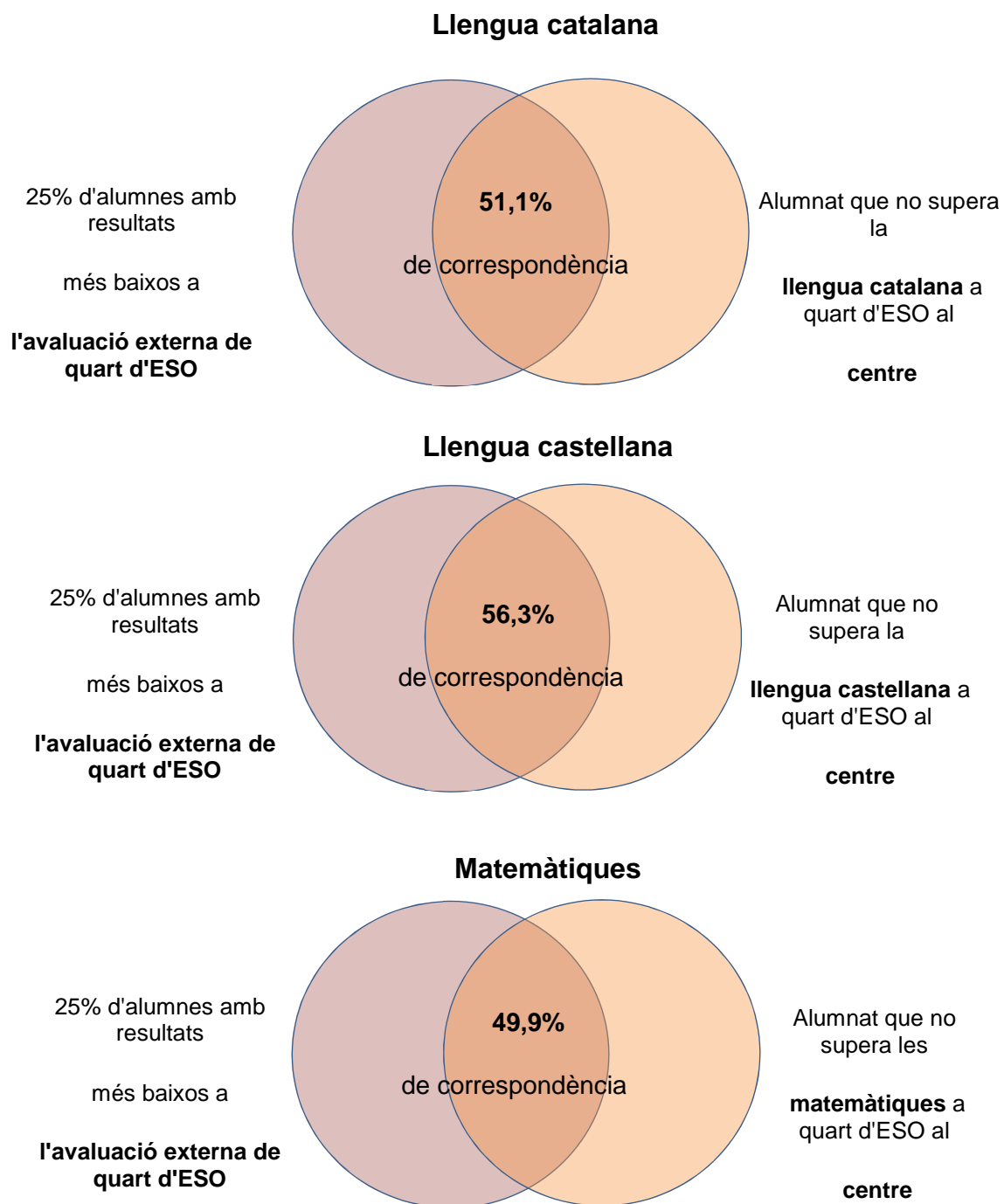
En aquest subapartat es vol conèixer si el diagnòstic que proporciona la prova externa que s'aplica a quart d'ESO és coherent amb els resultats de l'avaluació que realitza el centre al juny i al setembre. La prova externa avalua fins a quin punt els alumnes assolixen les competències bàsiques per continuar estudis postobligatoris i/o inserir-se en el mercat de treball. És interessant saber si l'alumnat que no va aconseguir graduar-se havia obtingut un baix rendiment a la prova externa aplicada al mes de febrer.

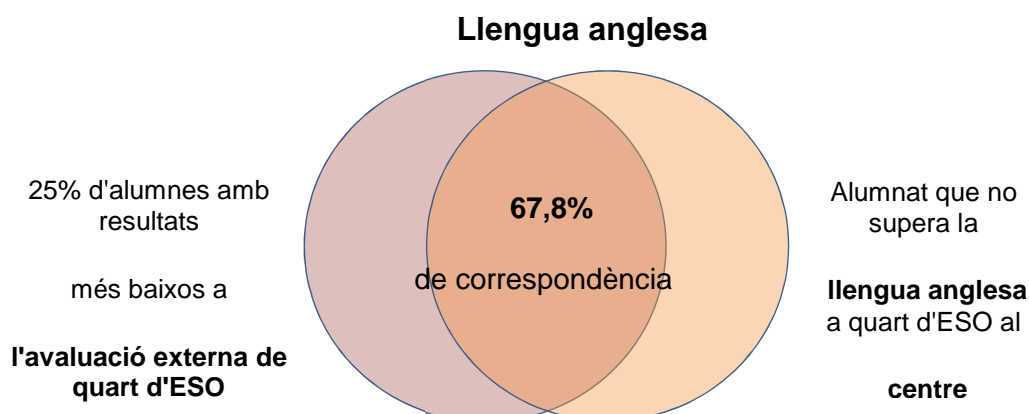
Convé tenir present que l'avaluació externa és una prova que tan sols mesura els coneixements i les competències bàsiques indispensables per afrontar amb garanties el pas a la secundària postobligatòria o al món del treball, mentre que els centres disposen de més elements de judici per determinar si un alumne ha de superar una determinada matèria. A més, les proves externes s'apliquen al febrer i l'avaluació del centre és al juny i al setembre. Per aquests motius, no s'hauria d'esperar una coincidència plena entre els resultats d'un i altre tipus d'avaluació.

En primer lloc, s'estudia fins a quin punt hi ha correspondència entre el percentatge d'alumnat que ha obtingut un resultat més baix a les proves de competències que correspon al primer quartil de la distribució i l'alumnat que no supera la mateixa matèria instrumental al centre.

Figura 2 – Percentatge de correspondència entre els resultats de la prova externa de quart d'ESO i la no superació d'una matèria

Dels alumnes que no superen les matèries instrumentals a quart d'ESO, més de la meitat van obtenir uns resultats baixos a la prova de competències bàsiques d'aquell curs.

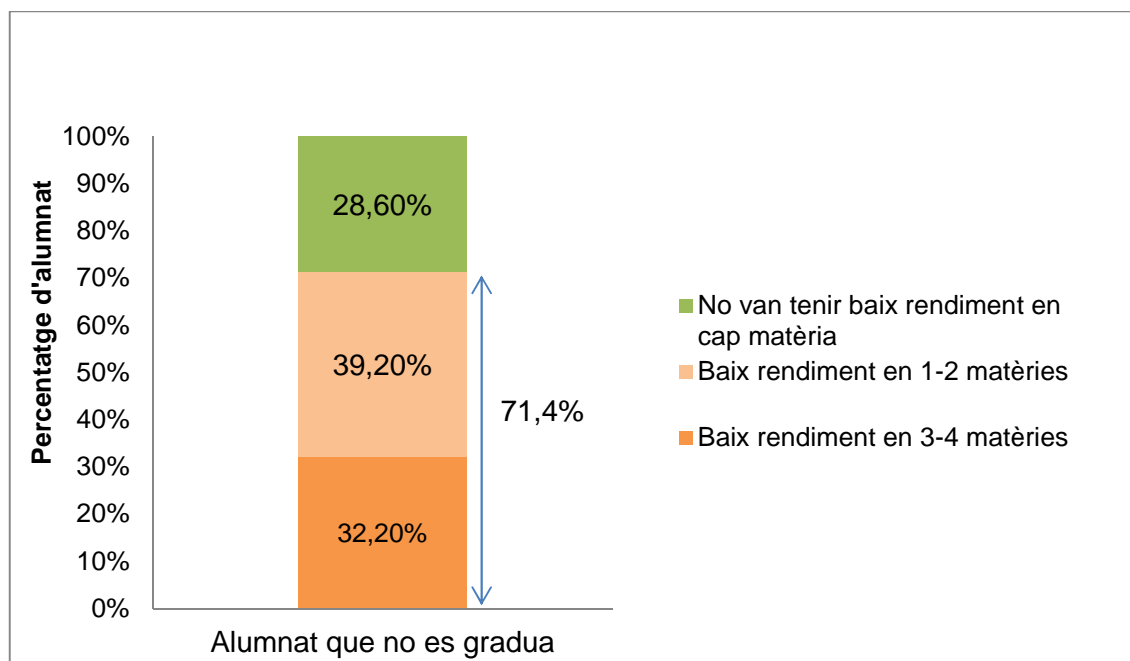
En llengua anglesa, la capacitat de l'avaluació externa per identificar l'alumnat que no compta amb els coneixements i les habilitats suficients per superar la matèria és especialment elevada: prop del 70% dels alumnes que van suspendre la llengua anglesa al centre ja havien obtingut un baix rendiment en aquesta competència a la prova de quart d'ESO.

Tot i que la correspondència és menor en llengua catalana, llengua castellana i matemàtiques, al voltant del 50% dels que van suspendre aquestes matèries al centre es trobaven en el quartil inferior a l'avaluació de quart d'ESO.

Una altra manera de contrastar el grau de correspondència entre l'avaluació externa de quart d'ESO (febrer) i l'avaluació interna realitzada pels centres (juny i setembre) és a través de l'indicador de graduació. Concretament, s'analitza el rendiment a l'avaluació externa de quart d'ESO de l'alumnat que no es gradua.

Es pot considerar que hi ha correspondència entre ambdues avaluacions si un percentatge considerable dels no graduats obtenen un baix rendiment en alguna de les competències avaluades a la prova (pertanyen al 25% dels alumnes amb resultats més baixos).

Gràfic 21 – Rendiment a l'avaluació externa de quart d'ESO de l'alumnat que no es gradua en ESO

Al gràfic s'observa que **la majoria dels alumnes no graduats van obtenir un baix rendiment en alguna de les competències avaluades a la prova**. Concretament, més del 70% es trobava en el quartil inferior (entre el 25% amb resultats més baixos) en una de les matèries avaluades a la prova, com a mínim.

Aquesta dada reflecteix que l'avaluació externa (febrer) pot ser útil per anticipar l'alumnat que pot tenir dificultats per graduar-se al juny o al setembre.

6.1.7. Estimació de la probabilitat de graduació

A través d'un procediment de regressió logística es detecten diversos aspectes del rendiment acadèmic que poden predir la probabilitat de l'alumne de graduar-se amb idoneïtat.

Les finalitats d'aquest apartat són:

- Determinar si el fet de suspendre alguna matèria instrumental al llarg de l'ESO influeix en la probabilitat de no graduar-se a quart d'ESO.
- Identificar a partir de quin moment de l'ESO un baix rendiment a les matèries instrumentals pot reduir considerablement la probabilitat de graduació a quart d'ESO.

La població d'estudi correspon a l'alumnat sense diagnòstic que el curs 2009-2010 cursava primer d'ESO i que arriba a quart d'ESO sense haver repetit cap

curs. A l'anàlisi no s'inclou l'alumnat que ha repetit algun curs al llarg de l'ESO perquè encara no es disposa de les seves taxes de graduació.

S'estima un model de regressió logística binària amb l'estructura següent:

- Variable dependent (variable que es vol estimar): **graduació a quart d'ESO**. Concretament, s'estudien els factors que afecten la probabilitat de NO graduar-se.
- Variables independents: superació de les **matèries instrumentals**⁷ al llarg de l'ESO. Cada variable presenta dos valors: "no superar la matèria" i "superar la matèria".

Resultats del model de regressió logística

La taula següent presenta:

- La **relació de variables** que han resultat estadísticament significatives per predir la probabilitat de no graduació a quart d'ESO. Les variables restants no es presenten perquè no són rellevants per estimar la probabilitat de no obtenir el títol d'ESO.
- La **significativitat** de cadascuna de les variables. La significativitat reflecteix el marge d'error amb el qual es pot afirmar que una variable independent (en el nostre cas, suspendre una matèria instrumental) té efecte net sobre el fenomen d'estudi (el fet de no graduar-se). Si la significativitat és igual o inferior a 0,05, podem estar segurs que aquella variable és rellevant. Si aquest valor supera el llindar del 0,05, la variable no s'ha de considerar a l'anàlisi perquè no té efecte, per ella mateixa, sobre la probabilitat de no graduar-se.
- **Efecte multiplicador.** Informa de la força de l'associació entre la variable independent i la variable que es vol estimar. Una variable pot ser significativa, però pot tenir un efecte baix sobre el fenomen d'estudi. En un model de regressió logística, l'efecte de les variables independents s'analiza de la manera següent:
  - Si el valor és proper a 1 →, aquella variable té un efecte molt escàs en la graduació a quart d'ESO.
  - Si el valor es troba entre 0 i 1 →, aquella variable redueix la probabilitat que els alumnes no es graduïn a quart d'ESO. Com més s'apropi a 0, més efecte tindrà.
  - Si el valor és superior a 1 →, aquella variable incrementa la probabilitat que els alumnes no es graduïn a quart d'ESO. Com més alt sigui el valor, més efecte tindrà.

Les variables es presenten ordenades segons l'efecte multiplicador.

---

⁷ Si bé la graduació a quart d'ESO pot dependre també del rendiment acadèmic de l'alumnat a les altres matèries, en aquest model s'inclouen tan sols les matèries instrumentals, en entendre que són les més associades a la probabilitat de graduació.

Taula 11 – Resultats significatius de l'anàlisi

	Significativitat	Efecte multiplicador
Suspendre català a quart	0,000	4,174
Suspendre castellà a quart	0,000	3,846
Suspendre castellà a segon	0,003	2,843
Suspendre anglès a quart	0,000	2,170
Suspendre castellà a primer	0,027	2,023
Suspendre matemàtiques a quart	0,000	1,989

a) Relació entre la superació de matèries instrumentals i la probabilitat de no graduar-se

El fet de **suspendre una matèria instrumental a quart d'ESO** incrementa molt la probabilitat de no graduació.

La no superació de la llengua catalana o de la llengua castellana a quart d'ESO són les variables més rellevants.

- L'alumne que no supera la **llengua catalana** a quart d'ESO té una probabilitat de no graduació **4 vegades superior** a la de l'alumne que sí que supera aquesta matèria.
- En **llengua castellana la pauta és molt similar**: l'alumne que suspèn aquesta matèria a quart d'ESO té una probabilitat **3,8 vegades superior** de no graduar-se en comparació amb l'alumne que sí que la supera.

A diferència de la llengua catalana i la llengua castellana, el rendiment en **matemàtiques i llengua anglesa a quart d'ESO no són tan determinants** per predir si un alumne es graduarà o no (**suspendre matemàtiques o llengua anglesa multiplica per 2 la probabilitat de no graduació**). Aquest fet podria explicar-se perquè el percentatge d'alumnes que no superen les matemàtiques i la llengua anglesa és més alt i, per tant, aquest indicador no és tan útil per predir quin alumne acabarà graduant-se o no.

A més, un baix rendiment en llengua castellana durant el primer cicle de l'ESO també té un efecte directe en la probabilitat de no graduació a quart. Suspendre la competència lingüística a primer i segon són bons indicadors per detectar de manera precoç l'alumnat que pot tenir problemes per graduar-se a quart d'ESO. Això passa perquè el percentatge de no superació de la llengua a primer i segon d'ESO és molt excepcional i, per tant, si un alumne suspèn aquesta matèria és que es troba en situació d'especial dificultat.

b) Perfils d'alumnes segons la probabilitat de no graduació

A continuació es mostren diversos supòsits en què s'estima la probabilitat que un alumne no es graduï a partir del model de regressió resultant.

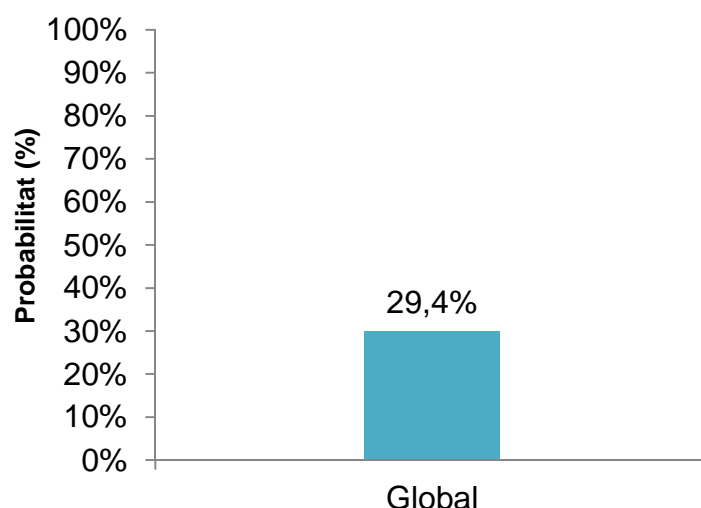
Aquesta anàlisi pot ser interessant a fi de conèixer quines combinacions condicionen més l'èxit escolar a quart d'ESO.

- Probabilitat de no graduació per a l'alumne mitjà

En primer lloc, es presenta la probabilitat de no graduació per al conjunt de l'alumnat de la cohort sense diagnòstic que ha arribat a quart d'ESO sense haver repetit cap curs. Per construir aquest perfil s'han utilitzat els valors mitjans de tot l'alumnat d'estudi en les variables independents que han resultat significatives. Aquest primer perfil no correspon a un individu concret, sinó a tot l'alumnat d'estudi en el seu conjunt.

El resultat que es mostra al primer gràfic correspon a la probabilitat de no graduació que té l'alumne prototípic que ha arribat a quart d'ESO al mateix centre sense haver repetit cap curs.

Gràfic 22 – Probabilitat de no graduar-se de l'alumne mitjà

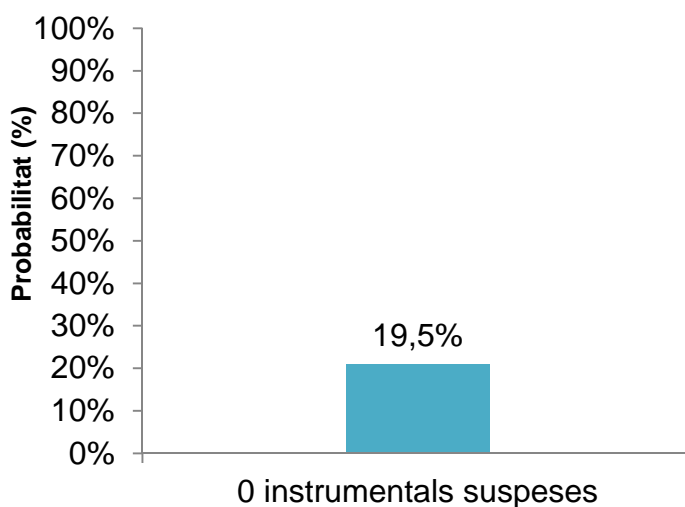

Un alumne de la cohort 2009-2010 sense diagnòstic que arriba a quart d'ESO al mateix centre sense haver repetit cap curs té una probabilitat del 29,4% de no graduar-se.

- Probabilitat de no graduació per a l'alumne amb 0 matèries instrumentals suspeses a quart d'ESO

En base al model estimat, la probabilitat que un alumne que ha **superat totes les matèries instrumentals** a quart d'ESO no es graduï és tan sols del **19,5%**.

La probabilitat de no graduar-se de l'alumne que ha superat totes les matèries instrumentals a quart d'ESO **es redueix gairebé 10 punts percentuals en comparació amb la de l'alumne mitjà.**

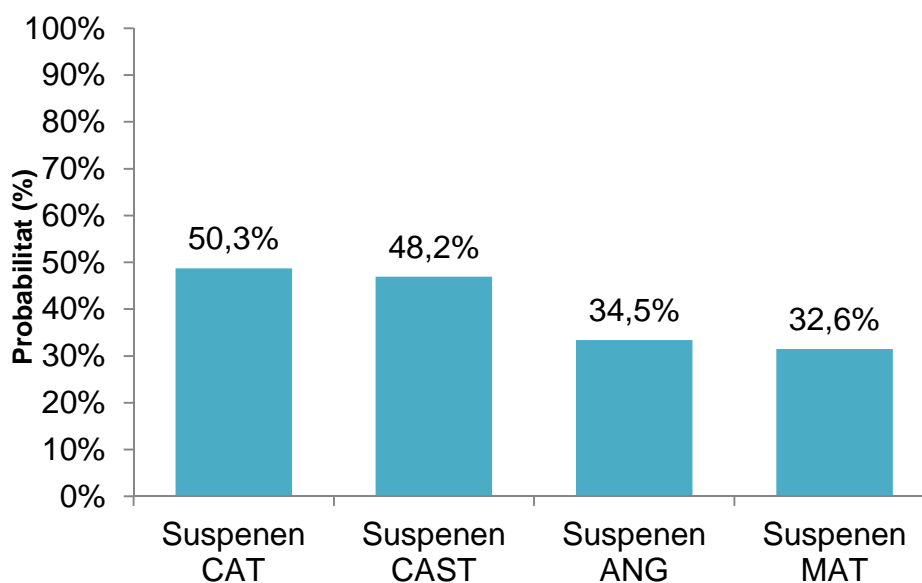
Gràfic 23 – Probabilitat de no graduar-se de l'alumne amb 0 matèries instrumentals suspeses a quart d'ESO

- Probabilitat de no graduació per a l'alumne amb 1 matèria instrumental suspesa a quart d'ESO

El gràfic següent mostra la probabilitat de no graduació que tenen els alumnes que han suspès una matèria instrumental. Si es compara amb la probabilitat que té de no graduació de l'alumne mitjà es constata que:

- L'alumnat que suspèn la **llengua catalana** a quart d'ESO té una probabilitat de no graduar-se del **50,3%**.
- L'alumnat que suspèn la **llengua castellana** a quart d'ESO té una probabilitat de no graduar-se del **48,2%**. L'efecte de suspendre una o altra llengua oficial és molt similar.
- En llengua anglesa, la probabilitat de no graduar-se és del 34,5% i en matemàtiques, del 32,6%.

Gràfic 24 – Probabilitat de no graduar-se de l'alumne amb 1 matèria instrumental suspesa a quart d'ESO

- Probabilitat de no graduació per a l'alumne amb 2 matèries instrumentals suspeses a quart d'ESO

En coherència amb les dades presentades fins ara, s'observa que la probabilitat de no graduació d'un alumne que suspèn la llengua catalana i la llengua castellana és del 79,6%. És a dir, **suspèn les dues matèries a quart d'ESO permet predir amb seguretat que l'alumne no es graduarà.**

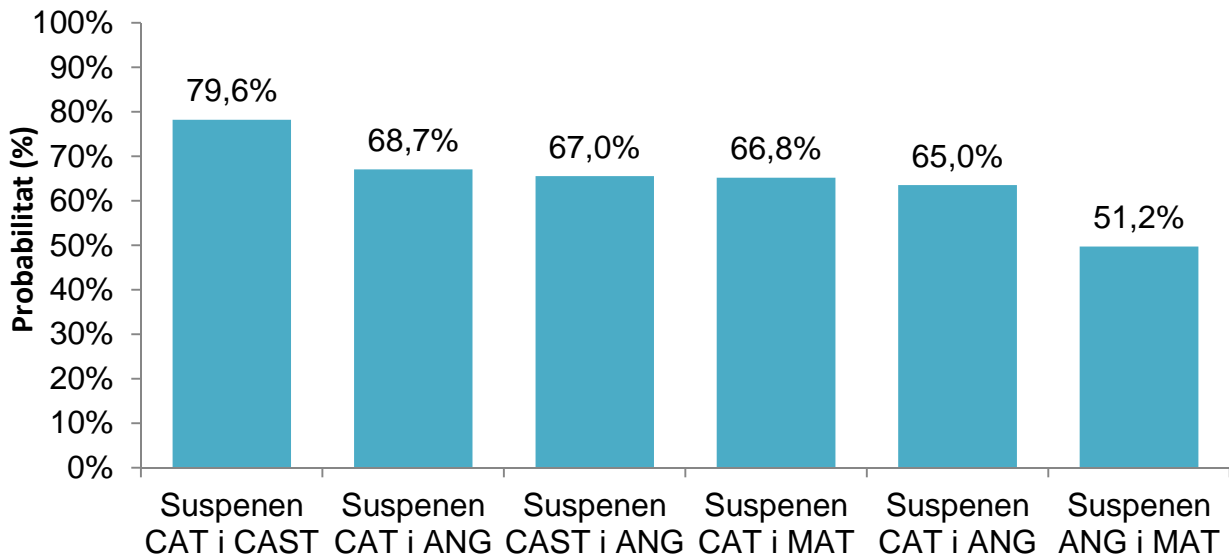
En canvi, la combinació "haver suspès la llengua anglesa i les matemàtiques" és la que menys influeix en la probabilitat de graduar-se. De fet, **gairebé la meitat dels alumnes que suspèn aquestes dues matèries a quart d'ESO es graduaran sense repetir cap curs.**

Suspèn la llengua castellana a primer o segon d'ESO té un efecte directe i molt rellevant en la probabilitat que un alumne es gradui a quart d'ESO sense haver repetit cap curs. En comparació amb l'alumne mitjà (gràfic 22), la probabilitat de no graduar-se s'incrementa 15,6 punts si l'alumne suspèn la llengua castellana de primer d'ESO i fins a 23,8 punts si no supera la matèria a segon d'ESO.

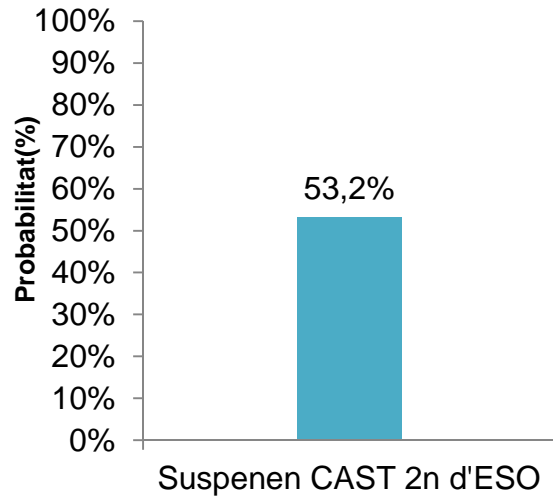
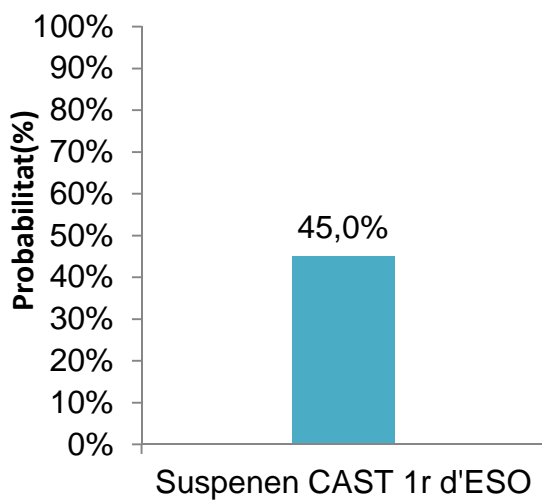
S'ha de tenir en compte que el fet que una variable sigui significativa per predir la probabilitat de no graduació a quart d'ESO no vol dir necessàriament que sigui un fenomen majoritari. Concretament, el fet de suspèn la llengua castellana incrementa la probabilitat de no graduació, però això no vol dir que la majoria de l'alumnat suspengui aquesta matèria.

Gràfic 25 – Probabilitat de no graduar-se de l'alumne amb 2 matèries instrumentals suspeses a quart d'ESO

Gràfics 26 i 27 – Probabilitat de no graduar-se de l'alumne que va suspendre la llengua castellana al primer cicle d'ESO

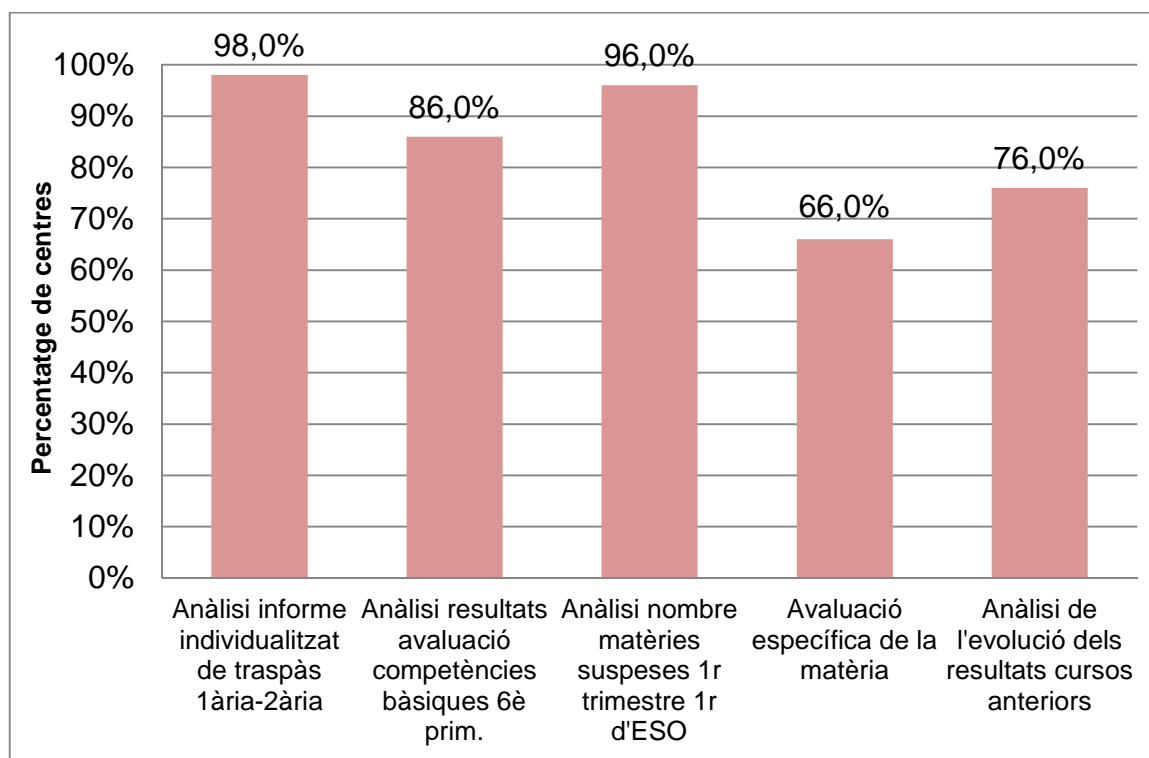
6.2. Anàlisi dels mecanismes de millora desenvolupats en el centre

6.2.1. Traspàs de l'educació primària a la secundària

D'entre les diverses estratègies per a la detecció i exploració del baix rendiment en el traspàs de l'educació primària a la secundària, la gran majoria dels centres consultats analitzen els informes de traspàs individualitzats (98%). Són menys els centres que analitzen els informes de competències de la prova externa de sisè d'educació primària (86%).

Pràcticament tots els centres consultats afirmen que analitzen el nombre de matèries suspeses per l'alumnat en acabar el primer trimestre de primer d'ESO. En canvi, només 2 de cada 3 centres fan una avaluació específica de les matèries en què l'alumnat té més problemes. Finalment, bona part dels centres consultats estarien incorporant l'anàlisi de tendències dels resultats dels alumnes (76%).

Gràfic 28 – Estratègies de traspàs de l'educació primària a la secundària

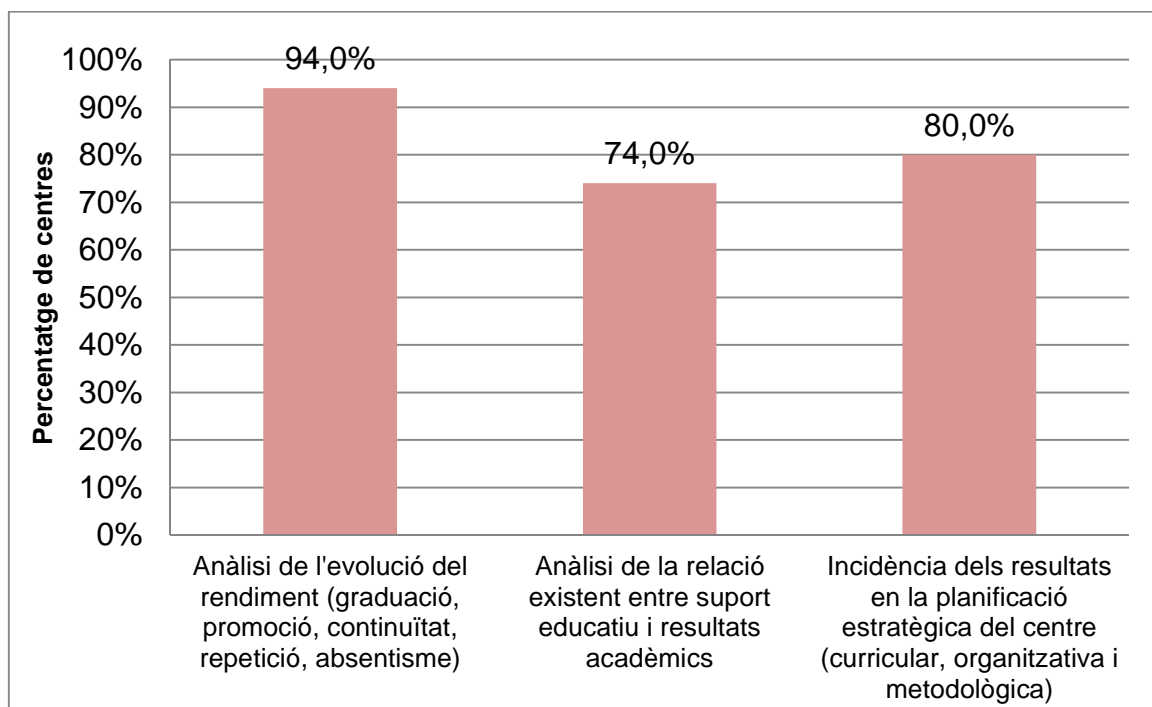
6.2.2. Seguiment del baix rendiment acadèmic per part del centre

Seguiment del rendiment acadèmic de l'alumnat en general

Pràcticament tots els centres consultats manifesten analitzar l'evolució dels principals indicadors de resultats de la seva organització (94%). En canvi, el percentatge de centres que afirmen que l'anàlisi dels indicadors dóna lloc a canvis en la planificació estratègica de l'organització —ja siguin de tipus curricular,

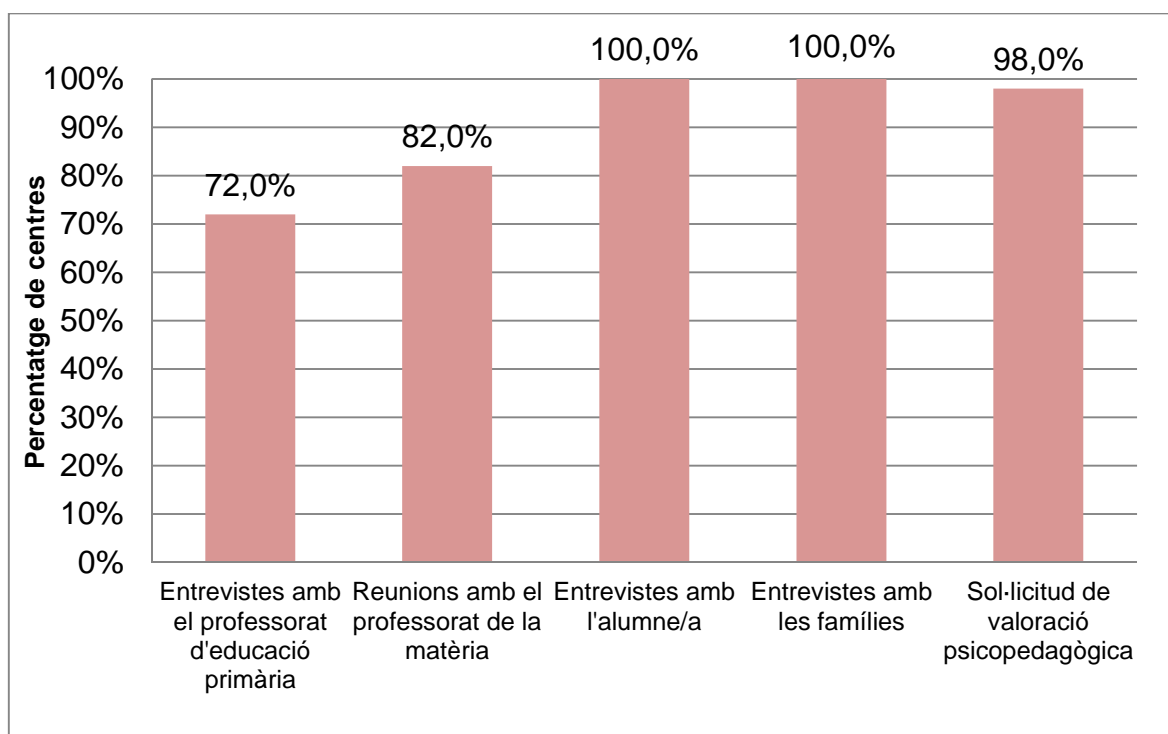
organitzatiu o metodològic— són menys (80%). En darrer terme, 3 de cada 4 centres consultats manifesten que estudien la relació que hi ha entre el suport educatiu que es proporciona a l'alumnat i els seus resultats acadèmics.

Gràfic 29 – Estratègies de seguiment del rendiment acadèmic de l'alumnat en general

Mecanismes de detecció i exploració del baix rendiment

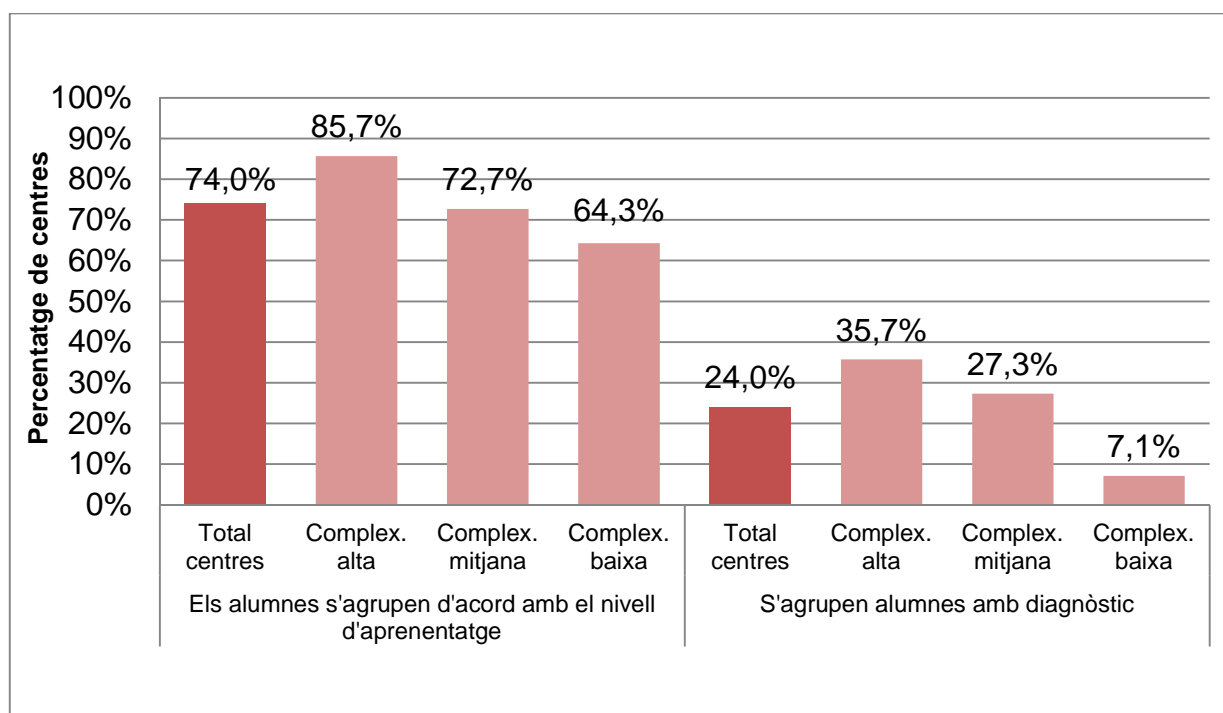
Tots els centres consultats empen les entrevistes amb l'alumnat i amb les famílies com un dels mecanismes per a la detecció del baix rendiment. En la mateixa línia, la gran majoria sol·liciten un informe psicopedagògic (98%). En canvi, les reunions amb el professorat de la matèria (82%) i les entrevistes amb el professorat d'educació primària (72%) no estan tan esteses.

Gràfic 30 – Mecanismes de detecció i exploració de baix rendiment

6.2.3. Mesures correctores

Agrupació de l'alumnat

Un cop detectada la baixa de rendiment, un 74% dels centres consultats agrupen l'alumnat segons el nivell d'aprenentatge, mentre que un 25% els agrupa amb alumnat amb diagnòstic. Hi ha diferències remarcables segons el grau de complexitat dels centres: en general, com més alt és el grau de complexitat, major és el percentatge de centres que implementen mesures relacionades amb l'agrupació de l'alumnat.

Gràfic 31 – Percentatges d'agrupació de l'alumnat segons el nivell de complexitat dels centres

Com es pot observar al gràfic, el 64,3% dels centres de complexitat baixa agrupen els alumnes d'acord amb el seu nivell d'aprenentatge, mentre que la proporció que els agrupa amb alumnes amb diagnòstic és molt inferior (7,1%). Convé posar de manifest que prop del 43% d'aquests centres apliquen altres criteris d'agrupació d'aquest alumnat.

Als centres de complexitat mitjana, el percentatge que agrupa l'alumnat segons el seu nivell d'aprenentatge és del 72,7% i el 27,3% els agrupa amb alumnes amb diagnòstic.

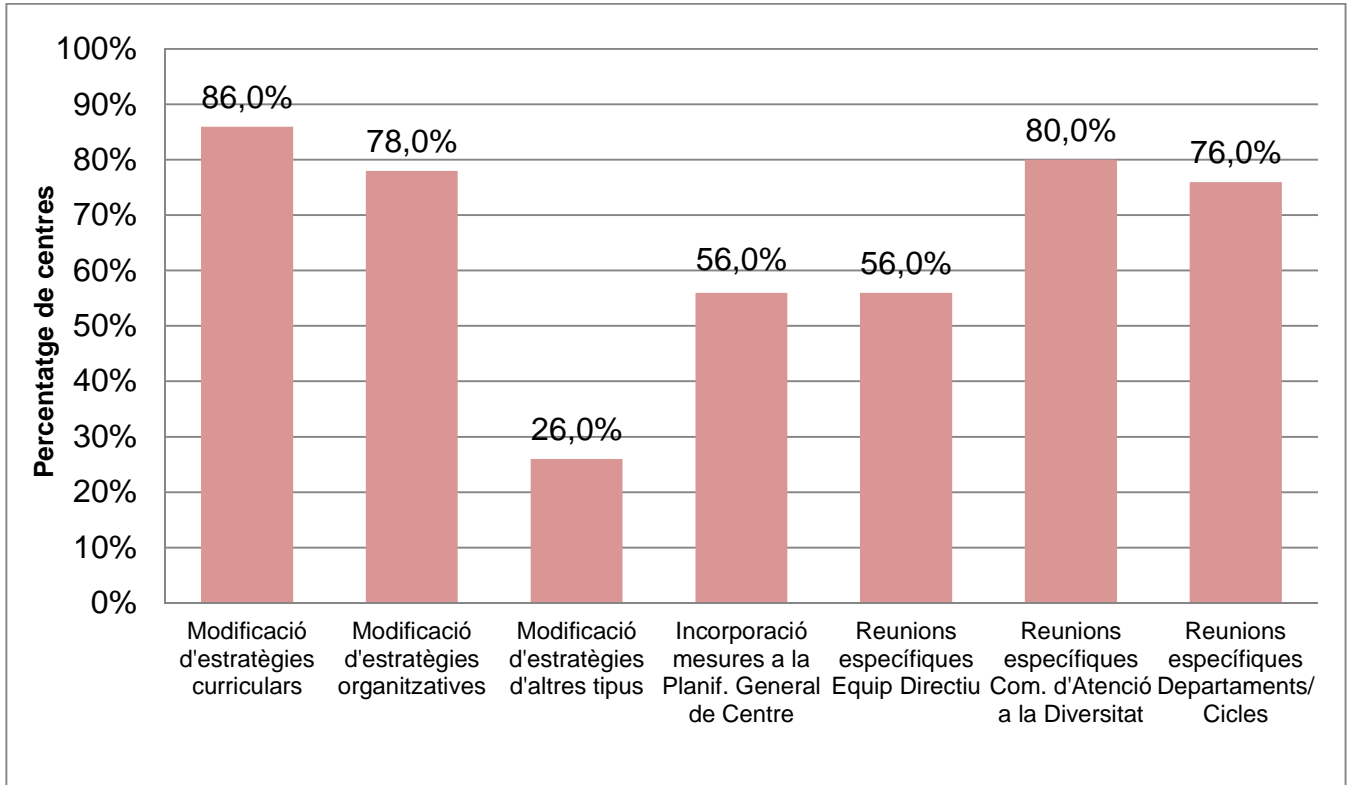
Són els centres de complexitat alta els que implementen en major mesura ambdues estratègies: el 85,7% dels centres agrupa aquest alumnat d'acord amb el seu nivell d'aprenentatge i el 35,7% l'agrupa amb alumnat amb diagnòstic. Convé destacar que més de la meitat dels centres de complexitat alta implementen, a més, altres tipus de mesures per detectar el baix rendiment.

Mesures per a la millora dels resultats de l'alumnat amb baix rendiment

Els mecanismes de seguiment intern per a la millora dels resultats d'aquest alumnat són diversos: el més estès és la modificació d'estratègies curriculars (un 86% dels centres l'exerceixen). El fet de mantenir reunions amb la Comissió d'Atenció a la Diversitat, modificar estratègies organitzatives i fer reunions específiques dels departaments o cicles són estratègies aplicades aproximadament pel 80% dels centres consultats. Finalment, en poc més de la meitat dels centres hi ha reunions

de l'equip directiu per abordar aquesta temàtica i s'introdueixen les mesures adoptades a la programació general del centre (56%).

Gràfic 32 – Mesures adoptades per a la millora dels resultats de l'alumnat amb baix rendiment

7. RESUM DELS RESULTATS I RECOMANACIONS

7.1. Resum dels resultats

En aquest apartat es presenten els principals resultats de l'estudi sobre el rendiment acadèmic de l'alumnat que el curs 2009-2010 estava matriculat per primer cop a primer d'ESO i no comptava amb un diagnòstic de necessitats educatives especials.

7.1.1. Itinerari acadèmic durant l'ESO

Del 100% d'alumnes sense necessitats educatives especials que cursaven primer d'ESO per primera vegada el curs 2009-2010, el 87,7% va promocionar el curs següent a segon d'ESO al mateix centre; el 77,9% a tercer d'ESO i, el 72,1% a quart d'ESO. En altres paraules, de 100 alumnes que van començar a primer d'ESO, 72 van arribar a quart sense haver repetit curs.

En analitzar la promoció curs per curs, s'observa que el percentatge d'alumnes que passen al nivell següent sense repetir es va incrementant a mesura que s'avança en l'ESO: de primer a segon promociona al mateix centre el 87,7% de l'alumnat; de segon a tercer promociona el 88,8% i el 90,3% passa de tercer a quart sense repetir. S'evidencia que si un alumne promociona sense repetir als primers cursos de l'ESO, molt probablement ho continuarà fent a tercer i a quart.

Del 100% d'alumnes sense diagnòstic que van matricular-se per primer cop a primer d'ESO el curs 2009-2010, el 6,8% va repetir aquest curs l'any següent en el mateix centre. A la resta de cursos, el percentatge d'alumnat que no promociona es va reduint: a segon d'ESO és el 4,5% i a tercer d'ESO baixa fins al 2,6%.

De 100 alumnes matriculats a primer d'ESO el curs 2009-2010, 66 es van graduar al mateix centre al setembre de 2013.

En l'últim curs de l'ESO hi ha una diferència d'uns sis punts entre el percentatge d'alumnes que han promocionat sense haver repetit curs (72) i els que es graduen (66).

La majoria d'alumnes que es graduen sense haver repetit curs ho fa amb totes les matèries instrumentals superades (89,8%). Amb tot, hi ha un 10% que supera l'etapa amb alguna matèria instrumental suspesa.

La predisposició a escollir una branca acadèmica o professionalitzadora està associada amb el rendiment acadèmic. L'alumnat amb pitjor rendiment opta en major mesura pels estudis de formació professional.

7.1.2. Detecció primerenca del baix rendiment

El percentatge d'alumnes que es graduen en quatre cursos acadèmics varia substancialment segons les condicions d'accés a l'ESO: el 76% dels alumnes que van superar totes les matèries instrumentals a sisè d'educació primària es va graduar en el temps previst, mentre que només ho va fer el 41,5% dels alumnes que havien suspès alguna matèria instrumental a sisè.

El nombre de matèries suspeses al llarg de l'ESO s'associa fortament amb la probabilitat de graduació. Poc més de la meitat dels alumnes (55,0%) que havien suspès alguna matèria instrumental al llarg de l'ESO es graduen en quatre cursos acadèmics.

La no superació d'una matèria instrumental a quart d'ESO incrementa substancialment la probabilitat de no graduar-se. Concretament, el fet de suspendre la llengua catalana o la llengua castellana a quart d'ESO són els millors predictors de la probabilitat que té un alumne prototípic de no graduar-se. Un alumne que suspèn una d'aquestes matèries té 4 vegades més probabilitats de no graduar-se que un altre que les supera.

Més encara, els alumnes que suspenen simultàniament les llengües catalana i castellana tenen una probabilitat del 80% de no graduar-se en el mateix centre sense haver de repetir curs.

A més del rendiment a les matèries instrumentals de quart d'ESO, suspendre la llengua castellana durant els primers cursos d'aquesta etapa és un bon predictor del fracàs escolar. **En la mesura que la llengua castellana és la matèria que menys alumnes suspenen, el fet de no superar-la és un indicatiu que aquell alumne tindrà dificultats per graduar-se a quart d'ESO.**

7.1.3. Efectivitat de la repetició

Bona part dels indicadors de l'estudi es presenten segmentats segons si l'alumnat ha repetit algun curs o no ho ha fet. L'objectiu és comprovar si la repetició contribueix a fer que el rendiment de l'alumnat repetidor s'aproximi al de la resta en la promoció de curs i en el nombre i el tipus de matèries suspeses.⁸

Fins i tot després d'haver repetit, més de la meitat d'aquests alumnes no aconsegueix promocionar al curs següent. El 47,3% de l'alumnat que repetia primer va passar a segon i tan sols el 36,1% dels que repetien segon van promocionar a tercer. Aquestes xifres contrasten amb la taxa de promoció de l'alumnat no repetidor, que era aproximadament del 88% per als diferents cursos d'ESO.

⁸ El curs 2012-2013 encara no és possible analitzar les taxes de graduació i continuïtat per a l'alumnat repetidor.

Més del 70% dels alumnes que no han repetit cap curs durant l'ESO van promocionant amb 0 matèries instrumentals suspeses. Entre l'alumnat repetidor, el percentatge que supera totes les instrumentals és tan sols del 20%.

15. Prop del 7% dels alumnes no repetidors suspenen entre 3-4 matèries instrumentals al llarg de l'ESO. Entre l'alumnat repetidor, aquestes xifres són considerablement més altes: prop del 40% suspèn entre 3-4 matèries instrumentals.

El percentatge d'alumnes no repetidors que suspenen una determinada matèria instrumental al llarg de l'ESO sempre es mou en una forquilla entre el 10% (corresponent a la llengua catalana i la llengua castellana) i el 20% (en el cas de les matemàtiques). En canvi, **entre l'alumnat repetidor, el percentatge que no supera una determinada matèria instrumental oscil·la entre el 45% (corresponent a la llengua catalana i la llengua castellana) i el 65% (que suspèn les matemàtiques) a primer d'ESO.**

El baix rendiment de l'alumnat repetidor en la promoció de curs i el nombre i el tipus de matèries instrumentals suspeses (encara no es disposa de la taxa de graduació) posa de manifest que **la repetició de curs tal i com està dissenyada actualment no sempre és l'estratègia més adequada per garantir una trajectòria d'èxit acadèmic.**

7.1.4. L'efecte de la complexitat dels centres

Als centres de complexitat alta, **el percentatge d'alumnes sense diagnòstic de necessitats educatives especials que havia suspès alguna matèria instrumental a sisè d'educació primària és del 20,7%**, xifra considerablement més alta que als centres de complexitat mitjana (17,0%) i de complexitat baixa (6,9%).

Més del 12% dels alumnes sense diagnòstic de centres de complexitat alta accedeixen a l'ESO sense haver superat les matemàtiques. En centres de complexitat mitjana, la xifra és de l'11,5% i als de complexitat baixa, només del 2,5%. **Un tret específic dels centres de complexitat alta és el baix rendiment en llengua catalana en comparació amb els altres tipus de centres: més del 12% dels alumnes que van cursar primer d'ESO no havien superat aquesta matèria a sisè d'educació primària.**

En centres de complexitat alta, el percentatge d'alumnes sense diagnòstic que es graduen al mateix centre en quatre cursos acadèmics és del 51,7%. Als centres de complexitat baixa, aquesta xifra és del 77,2%.

La decisió sobre l'itinerari acadèmic i professional de l'alumnat que es gradua sense haver repetit curs s'associa al perfil socioeconòmic dels centres: als entorns més complexos, el percentatge d'alumnes que opta pel batxillerat és del 74,8%, mentre que als centres de complexitat baixa la xifra és del 98,3%. Pel que fa a la formació professional, els percentatges són del 27,4% i el 1,7%, respectivament.

En tots els indicadors de rendiment analitzats (condicions d'accés a l'ESO, nombre i tipus de matèries instrumentals suspeses, promoció, repetició i graduació), **els centres de complexitat alta tenen uns resultats més desfavorables que el conjunt de centres considerats.**

7.1.5. Correspondència entre l'avaluació externa de competències de quart d'ESO i l'avaluació interna

Hi ha una elevada correspondència entre la no superació d'una matèria instrumental a quart d'ESO i el fet d'haver obtingut un baix rendiment en les diferents competències de l'avaluació externa. Les proves externes tenen una elevada capacitat predictiva per identificar els alumnes que no compten amb els coneixements i habilitats suficients per superar la matèria al centre.

La majoria dels alumnes matriculats a quart d'ESO que no van graduar-se van mostrar un baix rendiment en alguna de les competències avaluades a la prova externa aplicada al febrer (71,4%).

7.2. Recomanacions

Com a conseqüència d'aquest estudi es defineix una metodologia per al monitoratge efectiu de l'alumnat dins del sistema educatiu i del centre educatiu.

Es fa necessari l'establiment d'un sistema de detecció primerenc de risc de fracàs, basat en la implantació d'indicadors que mesurin l'absentisme, el rendiment acadèmic, el comportament i el risc social de l'alumnat.

Cal establir mecanismes de suport específics als centres de complexitat alta.

Cal establir estratègies de recuperació el més diferenciades i individualitzades possibles per a l'alumnat de l'estudi.

La potenciació de l'orientació acadèmica i professional, conjuntament amb la definició d'itineraris integrats de tipus acadèmic i professional, poden fer revertir la descompensació actual d'elecció del batxillerat en front de la formació professional.

8. CONTINUÏTAT DE L'ESTUDI

Per a la continuïtat de l'estudi s'hauria de tenir en compte que caldria dur a terme les tasques següents:

a) Completar l'estudi amb l'alumnat repetidor de la cohort que enguany (curs 2013-2014) encara no ha finalitzat l'ESO per tal de veure si es gradua i continua estudis post-secundaris. Això implica que caldrà conèixer els resultats acadèmics d'aquest alumnat de la cohort d'estudi per als 50 centres de la mostra. A final de curs caldria transferir la informació acadèmica corresponent.

b) Completar l'estudi fent una anàlisi exhaustiva de l'alumnat de la cohort considerat absentista amb o sense retorn al centre.

c) Completar l'estudi de la cohort amb alumnat que ha canviat de centre amb o sense graduació. En aquest apartat caldria fer un seguiment nominal de la trajectòria acadèmica d'aquest alumnat a partir de la base de dades del Departament d'Ensenyament.

d) Completar l'estudi de la cohort amb l'alumnat que ha passat a fer un PQPI o a la formació d'adults amb o sense graduació. Aquí també caldria fer la consulta nominal en la mateixa base de dades.

e) Completar l'estudi de la cohort amb l'anàlisi de la trajectòria acadèmica a l'educació primària de l'alumnat que va accedir a l'ESO amb matèries instrumentals suspeses. A partir de la llista de centres de procedència de l'alumnat de la cohort que hauran de proporcionar els centres de secundària, caldrà seleccionar l'alumnat corresponent i fer el seguiment a l'educació primària en els termes següents:

- Detecció del baix rendiment de l'alumnat a l'educació primària: quan i com.
- Possibles causes del baix rendiment.
- Mesures que es van adoptar per a la recuperació acadèmica, tant de tipus curricular com organitzatiu.
- Possibles motius pels quals, tot i les mesures correctores emprades, l'alumnat va arribar a l'ESO amb matèries instrumentals suspeses.
- Quins canvis s'han produït en les estratègies de recuperació d'aquest tipus d'alumnat en relació amb el moment actual.

Com a resum de l'anàlisi del rendiment, en la figura 6 es pot observar el seguiment seqüencial de l'alumnat en perspectiva àmplia, des de l'entrada a l'ensenyament obligatori fins a la sortida en l'etapa postobligatòria, on el seguiment es ramifica molt i el monitoratge es fa difícil. Es posa l'accent en el col·lectiu de graduació al final de la educació postobligatòria considerat com a NINI (alumnes que ni estudien ni treballen), però en el marc de la nostra cohort d'estudi, ja que és la que podem

controlar, i, finalment, en l'alumnat que retorna al sistema educatiu per reincorporar-se a l'aprenentatge.

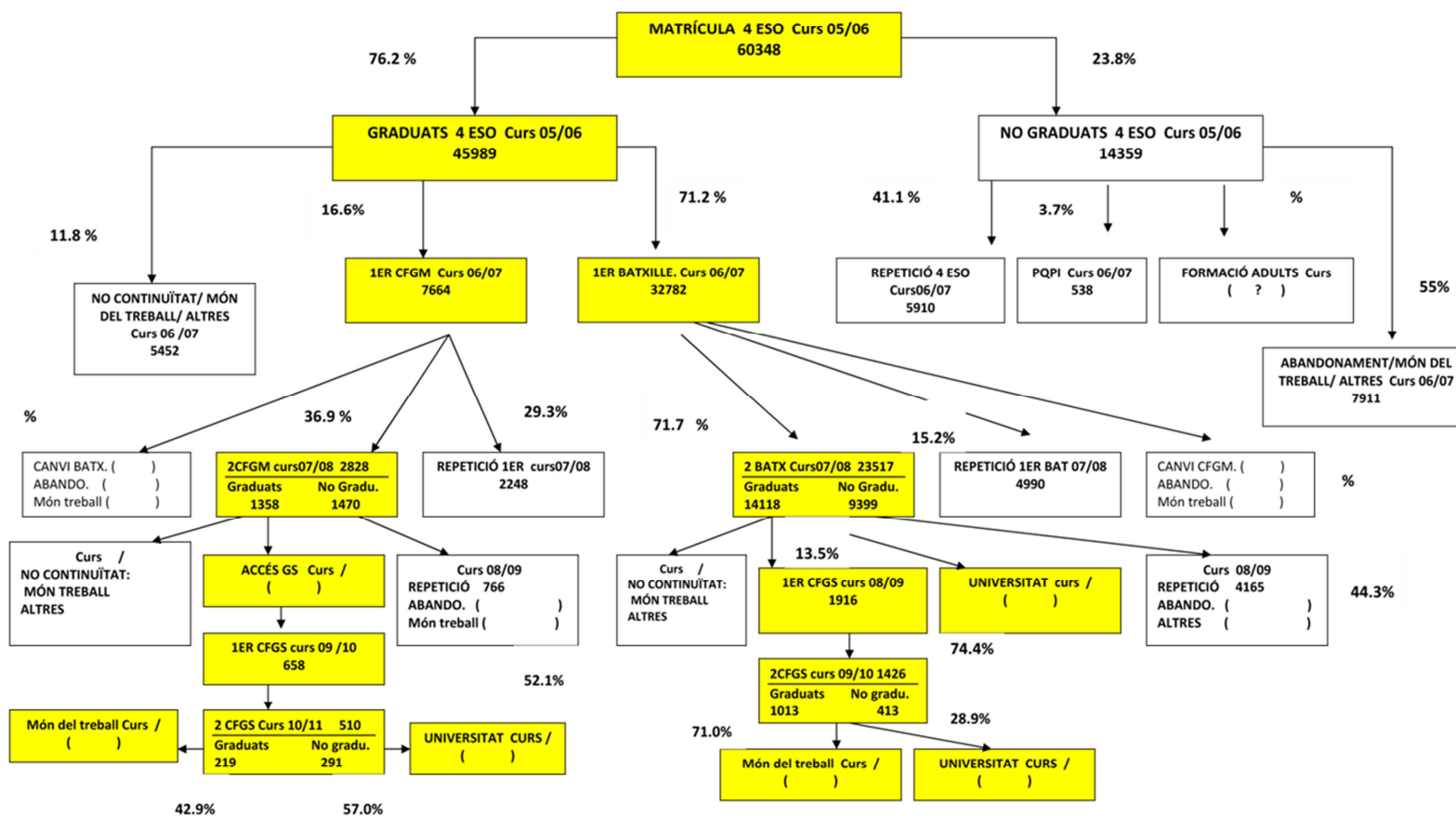
Taula 12

Alumne	ENSENYAMENT OBLIGATORI										ENSENYAMENT POSTOBLIGATORI		
	PRIMÀRIA						SECUNDÀRIA						
AN	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15
1P	X,A,I	I											
2P		X, A	I										
3P			X,A	X,I									
4P				A	X,I								
5P					A	X,I							
6P						A	X,I						
1S							A	X,I	X				
2S								A	I	X			
3S									A	I	X		
4S										A	I	X	
1B/ 1GM											A	I	X
2B/ 2GM												A	I
AC/GS UNI													A

A: alumne/a que promociona sense repetir, I: alumne/a que repeteix un cop, X: alumne/a que repeteix dos cops

Figura 6

EXEMPLIFICACIÓ DEL SEGUIMENT DE LA TAXA D'IDONEÏTAT (Promoció vertical) EN EL TRÀNSIT CAP A LA POSTOBLIGATÒRIA PROMOCIÓ 05/06
DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT

9. ANNEXOS

9.1. Document de retorn al centre

	Indicador	Especificacions	Fórmula / Matèries	% alumnat	
Caracterització de l'alumnat de la cohort	1 Alumnat de la cohort	Alumnat matriculat per primera vegada a 1r d'ESO al centre durant el curs 2009-2010	-	n=	
	2 Alumnat de la cohort sense diagnòstic de NEE	L'alumnat sense diagnòstic correspon a l'alumnat de la cohort que no té dictamen, informe o pla individualitzat durant l'ESO (NEE)	(Alumnat sense diagnòstic/alumnat de la cohort)x100		
	3 Alumnat de la cohort sense diagnòstic sense àrees de sisè de primària suspeses	Aquest indicador es calcula per a l'alumnat per al qual es disposa d'informació de sisè de primària	(Alumnat de la cohort sense diagnòstic sense àrees de 6è de primària suspeses/alumnat de la cohort sense diagnòstic)x100		
	4 Alumnat de la cohort sense diagnòstic amb àrees de sisè de primària suspeses	Aquest indicador es calcula per a l'alumnat per al qual es disposa d'informació de sisè de primària	(Alumnat de la cohort sense diagnòstic amb àrees de 6è de primària suspeses/alumnat de la cohort sense diagnòstic)x100		
Promoció a 2n d'ESO					
Promoció	5 Promoció a 2n d'ESO al centre respecte de l'alumnat de la cohort sense diagnòstic que cursava 1r d'ESO per primera vegada	Alumnat de la cohort sense diagnòstic que cursa 1r d'ESO el curs 2009-2010 i promociona a 2n d'ESO al centre	(Alumnat de la cohort sense diagnòstic que promociona a 2n d'ESO al centre/alumnat de la cohort sense diagnòstic que cursava 1r d'ESO el curs 2009-2010)		
	6 Promoció a 2n d'ESO al centre respecte de l'alumnat de la cohort sense diagnòstic que estava repetint 1r d'ESO el curs 2010-2011	Alumnat de la cohort sense diagnòstic que repeteix 1r d'ESO el curs 2010-2011 i promociona a 2n d'ESO al centre	(Alumnat de la cohort sense diagnòstic que promociona a 2n d'ESO al centre/alumnat de la cohort sense diagnòstic que repeteix 1r d'ESO el curs 2010-2011)x100		
	Promoció a 3r d'ESO				
	7 Promoció a 3r d'ESO al centre respecte de l'alumnat de la cohort sense diagnòstic que cursava 2n d'ESO per primera vegada	Alumnat de la cohort sense diagnòstic que cursa 2n d'ESO el curs 2010-2011 i promociona a 3r d'ESO al centre	(Alumnat de la cohort sense diagnòstic que promociona a 3r d'ESO al centre/alumnat de la cohort sense diagnòstic que cursava 2n d'ESO el curs 2010-2011)x100		
	8 Promoció a 3r d'ESO respecte de l'alumnat de la cohort sense diagnòstic que estava repetint 2n d'ESO el curs 2011-2012	Alumnat de la cohort sense diagnòstic que repeteix 2n d'ESO el curs 2011-2012 i promociona a 3r d'ESO al centre	(Alumnat de la cohort sense diagnòstic que promociona a 3r d'ESO al centre/alumnat de la cohort sense diagnòstic que repeteix 2n d'ESO el curs 2011-2012)x100		
	Promoció a 4t d'ESO				
9 Promoció a 4t d'ESO al centre respecte de l'alumnat de la cohort sense diagnòstic que cursava 3r d'ESO per primera vegada	Alumnat de la cohort sense diagnòstic que cursa 3r d'ESO el curs 2011-2012 i promociona a 4t d'ESO al centre	(Alumnat de la cohort sense diagnòstic que promociona a 4t d'ESO al centre/alumnat de la cohort sense diagnòstic que cursava 3r d'ESO el curs 2011-2012)x100			
10 Promoció sense repetició al centre (global)	Alumnat de la cohort sense diagnòstic que cursa 1r d'ESO el curs 2009-2010 i es troba a 4t d'ESO al mateix centre el curs 2012-2013	(Alumnat de la cohort sense diagnòstic que promociona a 4t d'ESO al centre/alumnat de la cohort sense diagnòstic que cursava 1r d'ESO el curs 2009-2010)x100			

	Indicador	Especificacions	Fórmula / Matèries	% alumnat
Repetició	11 Taxa de repetició neta a 1r d'ESO	Quants dels alumnes de la cohort sense diagnòstic van repetir 1r d'ESO al centre el curs 2010-2011?	(Alumnat de la cohort sense diagnòstic que repeteix 1r d'ESO al centre el curs 2010-2011/alumnat de la cohort sense diagnòstic)x100	
	12 Taxa de repetició neta a 2n d'ESO	Quants dels alumnes de la cohort sense diagnòstic van repetir 2n d'ESO al centre el curs 2011-2012?	(Alumnat de la cohort sense diagnòstic que repeteix 2n d'ESO al centre el curs 2011-2012/alumnat de la cohort sense diagnòstic que cursava 2n d'ESO el curs 2010-2011)x100	
	13 Taxa de repetició neta a 3r d'ESO	Quants dels alumnes de la cohort sense diagnòstic van repetir 3r d'ESO al centre el curs 2012-2013?	(Alumnat de la cohort sense diagnòstic que repeteix 3r d'ESO al centre el curs 2012-2013/alumnat de la cohort sense diagnòstic que cursava 3r d'ESO el curs 2011-2012)x100	
	14 Taxa de repetició neta a 4t d'ESO (previsió a setembre de 2013)	Quants dels alumnes de la cohort sense diagnòstic van repetir 4t d'ESO al centre el curs 2013-2014?	(Alumnat de la cohort sense diagnòstic que repeteix 4t d'ESO al centre el curs 2013-2014/alumnat de la cohort sense diagnòstic que cursava 4t d'ESO el curs 2012-2013)x100	
	15 Taxa de repetició acumulada a 1r d'ESO	Quants dels alumnes de la cohort sense diagnòstic que estaven matriculats a 1r d'ESO el curs 2010/2011 havien repetit algun cop al centre al llarg de l'ESO?	(Alumnat de la cohort sense diagnòstic que repeteix 1r d'ESO al centre el curs 2010-2011/alumnat de la cohort sense diagnòstic)x100	
	16 Taxa de repetició acumulada a 2n d'ESO	Quants dels alumnes de la cohort sense diagnòstic que estaven matriculats a 2n d'ESO el curs 2011/2012 havien repetit algun cop al centre al llarg de l'ESO?	(Alumnat de la cohort sense diagnòstic matriculat a 2n d'ESO el curs 2011-2012 que ha repetit algun curs al centre al llarg de l'ESO/alumnat de la cohort sense diagnòstic que cursava 2n d'ESO el curs 2011-2012)x100	
	17 Taxa de repetició acumulada a 3r d'ESO	Quants dels alumnes de la cohort sense diagnòstic que estaven matriculats a 3r d'ESO el curs 2012/2013 havien repetit algun cop al centre al llarg de l'ESO?	(Alumnat de la cohort sense diagnòstic matriculat a 3r d'ESO el curs 2012-2013 que ha repetit algun curs al centre al llarg de l'ESO/alumnat de la cohort sense diagnòstic que cursava 3r d'ESO el curs 2012-2013)x100	

	Indicador	Especificacions	Fórmula / Matèries	% alumnat
Graduació	18	Graduació al centre sense repetició	Aquest indicador es calcula per a l'alumnat de la cohort sense diagnòstic que no ha repetit cap curs a l'ESO	(Alumnat de la cohort sense diagnòstic que es gradua al centre el curs 2012-2013/alumnat de la cohort sense diagnòstic)x100
	19	Graduació sense repetició entre l'alumnat sense àrees de sisè de primària suspeses	Aquest indicador es calcula només per a l'alumnat del qual es disposa d'informació de sisè de primària	(Alumnat de la cohort sense diagnòstic sense àrees de primària suspeses que es gradua al centre el curs 2012-2013/alumnat de la cohort sense diagnòstic sense àrees de 6è de primària suspeses)x100
	20	Graduació sense repetició entre l'alumnat amb àrees de sisè de primària suspeses	Aquest indicador es calcula només per a l'alumnat del qual es disposa d'informació de sisè de primària	(Alumnat de la cohort sense diagnòstic amb àrees de primària suspeses que es gradua al centre el curs 2012-2013/alumnat de la cohort sense diagnòstic amb àrees de 6è de primària suspeses)x100
	21	Graduació amb repetició al centre (disponible final curs 2013-2014)	Aquest indicador es calcula per a l'alumnat de la cohort sense diagnòstic que ha repetit algun curs al llarg de l'ESO	(Alumnat de la cohort sense diagnòstic que es gradua al centre el curs 2013-2014/alumnat de la cohort sense diagnòstic)x100
Continuïtat*	22	Continuïtat a un Cicle Formatiu de Grau Mitjà (previsió a setembre de 2013)*	Aquest indicador es calcula per a l'alumnat graduat al centre sense repetició (el curs 2012-2013), respecte del total d'alumnat del qual es disposa d'informació	(Alumnat de la cohort sense diagnòstic que es matricularà a un Cicle Formatiu de Grau Mitjà el curs 2013-2014/alumnat de la cohort sense diagnòstic que es gradua al centre sense repetició)x100
	23	Continuïtat a Batxillerat (previsió a setembre de 2013)*	Aquest indicador es calcula per a l'alumnat graduat al centre sense repetició (el curs 2012-2013), respecte del total d'alumnat del qual es disposa d'informació	(Alumnat de la cohort sense diagnòstic que es matricularà a Batxillerat el curs 2013-2014/alumnat de la cohort sense diagnòstic que es gradua al centre sense repetició)x100
	24	Continuïtat al món laboral (previsió a setembre de 2013)*	Aquest indicador es calcula per a l'alumnat graduat al centre sense repetició (el curs 2012-2013), respecte del total d'alumnat del qual es disposa d'informació	(Alumnat de la cohort sense diagnòstic que té intenció d'inserir-se al món laboral a partir del curs 2013-2014/alumnat de la cohort sense diagnòstic que es gradua al centre sense repetició)x100

*Els indicadors relatius a la continuïtat (22, 23 i 24) poden sumar més de 100% perquè hi havia la possibilitat de marcar més d'una opció

	Indicador	Especificacions	Fórmula / Matèries	% alumnat	
Nombre de matèries instrumentals suspeses	Nombre de matèries instrumentals suspeses a 1r d'ESO				
	25	Nombre de matèries instrumentals suspeses a 1r d'ESO entre l'alumnat no repetidor	Quantes matèries va suspendre l'alumnat de la cohort sense diagnòstic que cursava 1r d'ESO el curs 2009-2010?	0 matèries instrumentals suspeses 1-2 matèries instrumentals suspeses 3-4 matèries instrumentals suspeses	
	26	Nombre de matèries instrumentals suspeses a 1r d'ESO entre l'alumnat repetidor	Quantes matèries va suspendre l'alumnat de la cohort sense diagnòstic que repetia 1r d'ESO el curs 2010-2011?	0 matèries instrumentals suspeses 1-2 matèries instrumentals suspeses 3-4 matèries instrumentals suspeses	
	Nombre de matèries instrumentals suspeses a 2n d'ESO				
	27	Nombre de matèries instrumentals suspeses a 2n d'ESO entre l'alumnat no repetidor	Quantes matèries va suspendre l'alumnat de la cohort sense diagnòstic que cursava 2n d'ESO el curs 2010-2011?	0 matèries instrumentals suspeses 1-2 matèries instrumentals suspeses 3-4 matèries instrumentals suspeses	
	28	Nombre de matèries instrumentals suspeses a 2n d'ESO entre l'alumnat repetidor	Quantes matèries va suspendre l'alumnat de la cohort sense diagnòstic que repetia 2n d'ESO el curs 2011-2012?	0 matèries instrumentals suspeses 1-2 matèries instrumentals suspeses 3-4 matèries instrumentals suspeses	
	Nombre de matèries instrumentals suspeses a 3r d'ESO				
	29	Nombre de matèries instrumentals suspeses a 3r d'ESO entre l'alumnat no repetidor	Quantes matèries va suspendre l'alumnat de la cohort sense diagnòstic que cursava 3r d'ESO el curs 2011-2012?	0 matèries instrumentals suspeses 1-2 matèries suspeses 3-4 matèries instrumentals suspeses	
	30	Nombre de matèries instrumentals suspeses a 3r d'ESO entre l'alumnat repetidor	Quantes matèries va suspendre l'alumnat de la cohort sense diagnòstic que repetia 3r d'ESO el curs 2012-2013?	0 matèries instrumentals suspeses 1-2 matèries suspeses 3-4 matèries instrumentals suspeses	
	Nombre de matèries instrumentals suspeses a 4t d'ESO				
	31	Nombre de matèries instrumentals suspeses a 4t d'ESO entre l'alumnat no repetidor	Quantes matèries va suspendre l'alumnat de la cohort sense diagnòstic que cursava 4t d'ESO el curs 2012-2013?	0 matèries instrumentals suspeses 1-2 matèries instrumentals suspeses 3-4 matèries instrumentals suspeses	
	32	Nombre de matèries instrumentals suspeses a 4t d'ESO entre l'alumnat repetidor (disponible final curs 2013-2014)	Quantes matèries va suspendre l'alumnat de la cohort sense diagnòstic que repetia 4t d'ESO el curs 2013-2014?	0 matèries instrumentals suspeses 1-2 matèries instrumentals suspeses 3-4 matèries instrumentals suspeses	(disponible final curs 2013-2014)

	Indicador	Especificacions	Fórmula / Matèries	% alumnat	
Tipus de matèries instrumentals suspeses	Tipus de matèries instrumentals suspeses a 1r d'ESO				
	33	Tipus de matèries instrumentals suspeses a 1r d'ESO entre l'alumnat no repetidor	L'alumnat de la cohort sense diagnòstic que cursava 1r d'ESO el curs 2009-2010 va suspendre alguna matèria instrumental?	Llengua catalana Llengua castellana Matemàtiques Llengua anglesa	
	34	Tipus de matèries instrumentals suspeses a 1r d'ESO entre l'alumnat repetidor	L'alumnat de la cohort sense diagnòstic que repetia 1r d'ESO el curs 2010-2011 va suspendre alguna matèria instrumental?	Llengua catalana Llengua castellana Matemàtiques Llengua anglesa	
	Tipus de matèries instrumentals suspeses a 2n d'ESO				
	35	Tipus de matèries instrumentals suspeses a 2n d'ESO entre l'alumnat no repetidor	L'alumnat de la cohort sense diagnòstic que cursava 2n d'ESO el curs 2010-2011 va suspendre alguna matèria instrumental?	Llengua catalana Llengua castellana Matemàtiques Llengua anglesa	
	36	Tipus de matèries instrumentals suspeses a 2n d'ESO entre l'alumnat repetidor	L'alumnat de la cohort sense diagnòstic que repetia 2n d'ESO el curs 2011-2012 va suspendre alguna matèria instrumental?	Llengua catalana Llengua castellana Matemàtiques Llengua anglesa	
	Tipus de matèries instrumentals suspeses a 3r d'ESO				
	37	Tipus de matèries instrumentals suspeses a 3r d'ESO entre l'alumnat no repetidor	L'alumnat de la cohort sense diagnòstic que cursava 3r d'ESO el curs 2011-2012 va suspendre alguna matèria instrumental?	Llengua catalana Llengua castellana Matemàtiques Llengua anglesa	
	38	Tipus de matèries instrumentals suspeses a 3r d'ESO entre l'alumnat repetidor	L'alumnat de la cohort sense diagnòstic que repetia 3r d'ESO el curs 2012-2013 va suspendre alguna matèria instrumental?	Llengua catalana Llengua castellana Matemàtiques Llengua anglesa	
	Tipus de matèries instrumentals suspeses a 4t d'ESO				
	39	Tipus de matèries instrumentals suspeses a 4t d'ESO entre l'alumnat no repetidor	L'alumnat de la cohort sense diagnòstic que cursava 4t d'ESO el curs 2012-2013 va suspendre alguna matèria instrumental?	Llengua catalana Llengua castellana Matemàtiques Llengua anglesa	
	40	Tipus de matèries instrumentals suspeses a 4t d'ESO entre l'alumnat repetidor (disponible final curs 2013-2014)	L'alumnat de la cohort sense diagnòstic que repetia 4t d'ESO el curs 2013-2014 va suspendre alguna matèria instrumental?	Llengua catalana Llengua castellana Matemàtiques Llengua anglesa	(disponible final curs 2013-2014)

9.2. Recull de bones pràctiques

En el treball de camp s'ha obtingut informació complementària de bones pràctiques que el centre desenvolupa. Aquesta informació es concreta en aquests 10 apartats. Aquests apartats són els següents:

- a. Les matèries optatives com a estratègia de reforç.
- b. Aules MAP (aproximació al sistema productiu).
- c. Aules de suport.
- d. Ajust de les activitats d'aprenentatge en funció dels interessos i capacitats dels alumnes.
- e. Coordinació vertical de les matèries.
- f. Pràctiques per a la millora de l'autoconeixement i l'autoestima.
- g. L'avaluació formativa per valorar els processos d'ensenyament i aprenentatge.
- h. Millora de l'informe de traspàs de l'educació primària a la secundària.
- i. Full resum del seguiment tutorial de grup.
- j. Funcions ampliades del departament d'orientació.

Més concretament:

Exemples de mesures curriculars extretes de les observacions dels centres

1. Es defineix l'oferta d'optativitat (limitant l'accés a determinades optatives, creant optatives específiques de reforç...). Es defineix el tipus d'agrupament (flexible lent) per al proper curs i es fan llistes de candidats per preveure quins recursos de centre (espais, global d'hores, professionals) hi cal destinar.
2. Aules MAP.
3. Es dissenyen situacions d'ensenyament-aprenentatge per a diversos graus d'adquisició de capacitats i expectatives d'assoliment.
4. Es parteix de les habilitats que es tenen per avançar en el desenvolupament de les capacitats.
5. Es consensuen objectius, criteris d'avaluació, indicadors d'assoliment... (horitzontal i verticalment).
6. Es proposen metodologies diverses, que facilitin la participació de l'alumnat des d'una perspectiva inclusiva.
7. S'atenen aspectes socioafectius i es promou el desenvolupament d'autoestima i respecte als altres.
8. Es promou l'avaluació formativa que valora el procés, el progrés i el tipus d'ajut pedagògic.

Exemples de mesures organitzatives extretes de les observacions dels centres

- a. Existeix una aula de suport a la qual assisteixen una hora a la setmana els alumnes amb dèficits en l'organització del treball i amb problemes greus d'aprenentatge. També hi assisteixen els nouvinguts.
- b. Tota la informació queda recollida en actes, documents, informes, etc.

- c. En les reunions d'equip docent s'analitza l'evolució dels resultats amb el suport educatiu rebut. Aquest suport contempla la participació al Taller d'Estudi Assistit per a la millora de les matèries instrumentals.
- d. Les estratègies adoptades queden reflectides en l'Acord de Coresponsabilitat (teatre, treball cooperatiu, exposicions orals...) emprant una diversitat de fonts de coneixement (recursos audiovisuals, recursos web, llibre tradicional, moodle...).
- e. Si una matèria la suspèn més del 60% de l'alumnat, s'ha de completar un document d'anàlisi amb les possibles causes dels resultats i propostes de millora per al trimestre vinent.
- f. Per tal que els tutors puguin fer un seguiment dels resultats acadèmics dels seus alumnes i realitzin les actuacions que consideri oportunes, el professorat manté actualitzat un excel amb totes les qualificacions de totes les activitats que es fan a l'aula
- g. En acabar cada un dels cicles de les diferents etapes s'administren proves de competències bàsiques, a nivell intern de centre, que avaluen la trajectòria de tots els alumnes. A partir de l'anàlisi dels resultats de les proves internes esmentades i dels diferents suports educatius emprats, segons les necessitats, es planifica cada curs tenint en compte les estratègies, el currículum, l'organització i la metodologia.
- h. L'evolució del rendiment acadèmic i el seu anàlisi, es basa en els indicadors de centre tant pel que fa a la graduació, la promoció, la continuïtat, la repetició i l'absentisme. Aquests indicadors, tant a nivell anual com a nivell històric (5 últims cursos), permet fer una anàlisi acurada de rendiment respecte dels cursos anteriors i també respecte dels altres centres. Dins aquests indicadors convé destacar la prova de competències que s'aplica a sisè d'educació primària i a quart d'ESO i l'avaluació diagnòstica que es porta a terme a tercer d'ESO. A partir de l'anàlisi dels indicadors, es plantegen un conjunt de mesures i estratègies per a la millora del rendiment acadèmic d'aquests alumnes.
- i. En el moment que es detecten tendències dels resultats acadèmics a millorar, es proposen objectius concrets, que poden ser per departaments o a nivell interdisciplinari, que s'inclouen dins dels plans estratègics de centre.

Exemples de mesures tutorialis extretes de les observacions dels centres

- A. Abans de finalitzar l'etapa, es passen proves a l'alumnat per detectar capacitats, habilitats i interessos i per orientar-los, a ells i a les famílies, de cara als estudis postobligatoris.
- B. Tots els alumnes són orientats i aconsellats en la promoció i les sortides a alternatives diverses, especialment a partir de tercer i quart d'ESO.
- C. Actuacions del Departament d'Orientació: El departament d'Orientació es coordina amb el professorat i recull les propostes d'exploració de l'alumnat que ho necessiti, així com la revisió dels casos que ja porten. Les actuacions són les següents: Reunions amb tot el professorat que intervingui amb l'alumnat amb necessitats educatives especials. Marca pautes d'actuació. Accions de sensibilització envers el professorat. Entrevistes relacionades amb el seguiment personalitzat de l'alumnat. Documents que recullen pautes

d'actuació envers diferents trastorns... Avaluacions psicopedagògiques individuals a l'alumnat prèvia demanda de sol·licitud per part de les famílies i/o del professorat. Avaluacions psicopedagògiques individuals als alumnes de nova incorporació a l'escola. Assessorament, al professorat, en l'elaboració dels Plans Individualitzats (PI). Seguiment, amb una reunió trimestral, amb el/la tutor/a de l'alumne/a que segueix un PI. Seguiment que es realitzarà també des de la direcció del centre. Revisió i actualització dels documents que s'utilitzen en l'elaboració del PI. Elaboració d'un document que reflecteixi les diferents adaptacions que es porten a terme amb l'alumnat amb necessitats educatives especials i/o dificultats d'aprenentatge. Revisió i actualització de la normativa que regeix el projecte de diversificació curricular.

9.3. Referències normatives

Decret 142/2007, de 26 de juny, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària.

Decret 143/2007, de 26 de juny, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria.

Decret 299/1997, de 25 de novembre, sobre l'atenció educativa a l'alumnat amb necessitats educatives especials.

Ordre ECI/18945/2007, de 19 de juny, per la qual s'estableixen els elements dels documents bàsics d'avaluació de l'educació bàsica.

Ordre EDU/296/2008, de 13 de juny, per la qual es determinen el procediment i els documents i requisits formals del procés d'avaluació en l'educació primària.

Ordre EDU/295/2008, de 13 de juny, per la qual es determinen el procediment i els documents i requisits formals del procés d'avaluació a l'educació secundària obligatòria.

Resolució de 19 de juny de 2012 per la qual s'aprova el document per a l'organització i el funcionament dels centres públics d'educació secundària, i les instruccions de recollida de dades a efectes estadístics, per al curs 2012-2013.

Resolució de 19 de juny de 2012 per la qual s'aprova el document per a l'organització i el funcionament de les escoles i dels centres públics d'educació especial, i les instruccions de recollida de dades a efectes estadístics, per al curs 2012-2013.

<p>ORDEN ECI/1845/2007, de 19 de junio, por la que se establecen los elementos de los documentos básicos de evaluación de la educación básica regulada por la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo,</p>	<p>Artículo segundo. <i>Resultados de la evaluación.</i></p> <p>1. Los resultados de la evaluación se expresarán en la Educación básica en los siguientes términos: Insuficiente (IN), Suficiente (SU), Bien (BI), Notable (NT), Sobresaliente (SB), considerándose calificación negativa el Insuficiente y positivas todas las demás.</p> <p>2. En la Educación secundaria obligatoria irán acompañadas de una calificación numérica, sin emplear decimales, en una escala de uno a diez, aplicándose en este caso las siguientes correspondencias: Insuficiente: 1, 2, 3 ó 4. Suficiente: 5. Bien: 6. Notable: 7 u 8. Sobresaliente: 9 ó 10.</p> <p>En la convocatoria de la prueba extraordinaria, cuando el alumnado no se presente a dicha prueba, se reflejará como</p>
---	---

	No Presentado (NP).
ORDRE EDU/296/2008, de 13 de Juny per la qual es determinen el procediment i els documents i requisits formals del procés d'avaluació en l'educació primària	En els documents oficials, els resultats de l'avaluació de l'educació primària s'han d'expressar en els termes següents: excel·lent (E), notable (N), bé (B), suficient (S) i insuficient (I).
ORDRE EDU/295/2008, de 13 de juny, per la qual es determinen el procediment i els documents i requisits formals del procés d'avaluació secundària obligatòria	En els documents oficials, els resultats de l'avaluació de l'educació secundària són: Excel·lent (E), notable (N), bé (B), suficient (S) i insuficient (I). Aquestes qualificacions han d'anar acompanyades d'una qualificació numèrica entera:. Insuficient: 1, 2, 3 ó 4. Suficient: 5. Bé: 6. Notable: 7 ó 8. Excel·lent: 9 ó 10.

9.4. Referències documentals

CALERO ET AL. (2011). J. Calero et al., *Informe sobre el risc de fracàs escolar a Catalunya*. Barcelona, Consell de Treball Econòmic i Social de Catalunya (CTESC).

CARABAÑA (2010). Julio Carabaña, «Tres medidas de eficacia segura contra el fracaso escolar», *Revista Participación Educativa. Consejo Escolar del Estado*, 15, 142-150.

CEA D'ANCONA (2004). María Ángeles Cea d'Ancona, *Métodos de encuesta. Teoría y práctica, errores y mejora*. Madrid, Síntesis.

CSASE (2007). Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu, *Informe per a la millora dels resultats del sistema educatiu a Catalunya*. Barcelona, Departament d'Ensenyament, "Informes d'avaluació", 10.

CSASE (2011). Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu, *Estudi PISA 2009. Síntesi de resultats*. Barcelona, Departament d'Ensenyament, "Quaderns d'avaluació", 19.

CSASE (2011). Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu, *L'avaluació de sisè d'educació primària 2011. Síntesi de resultats*. Barcelona, Departament d'Ensenyament, "Quaderns d'avaluació", 20.

CSASE (2012). Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu, *L'avaluació de quart d'educació secundària 2012. Síntesi de resultats*. Barcelona, Departament d'Ensenyament, "Quaderns d'avaluació", 22.

CSASE (2012). Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu, *Sistema d'Indicadors d'Ensenyament de Catalunya*. Barcelona, Departament d'Ensenyament, "Sistema d'Indicadors", 15.

EURYDICE (2002). Eurydice, *La repetición de curso en la educación obligatoria en Europa: normativa y estadísticas*. Comisión Europea.

EURYDICE (2011). Eurydice, *Las Competencias Clave. Un concepto en expansión dentro de la educación general obligatoria*. Comisión Europea.

EURYDICE (2012). Eurydice, *Developing Key Competences at School in Europe: Challenges and opportunities for Policy*. European Commission.

FERNÁNDEZ ENGUITA ET AL. (2010). M. Fernández Enguita, L. Mena, J. Rivière, *Fracàs i abandonament escolar a Espanya*. Barcelona, Fundació "La Caixa". Col·lecció "Estudios sociales".

GUTIÉRREZ-DOMÈNECH (2009). Maria Gutiérrez-Domènech, *Factors determinants del rendiment educatiu: el cas de Catalunya*. Barcelona, Fundació "La Caixa", "Documents d'economia".

IE (2009). Instituto de Evaluación, *Evaluación General de diagnóstico 2009. Marco de la evaluación*. Madrid, Ministerio de Educación.

IE (2010). Instituto de Evaluación, *Evaluación General de diagnóstico 2009. Educación Primaria. Cuarto curso. Informe de resultados*. Madrid, Ministerio de Educación.

MARTÍNEZ I ALBAIGÉS (2012). Miquel Martínez i Bernat Albaigés, *L'estat de l'educació a Catalunya. Anuari 2011*. Barcelona, Fundació Jaume Bofill.

Mateo i Martínez (2008). Joan Mateo i Francesc Martínez, *Medición y evaluación educativa*. Madrid, Editorial La Muralla.

MECD (2011). *Objetivos Educativos Europeos y Españoles. Estrategia, Educación y Formación 2020. Informe espanyol 2010-2011*. Madrid, Ministerio de Educación, Cultura y Deporte.

OCDE (2010). *PISA 2009 Results: What Students Know and Can Do – Student Performance in Reading, Mathematics and Science (Volume I)*. París, OCDE.

UNESCO (2012). *Education for all. EFA Global Monitoring Report*.

9.5. Llistat de centres de la mostra

N. de centre	Nom del centre	Municipi	SSTT*
1	El Puig	Esparreguera	BLL
2	Utmar	Esplugues de Llobregat	BLL
3	Daina Isard	Olesa de Montserrat	BLL
4	Institut Olorda	Sant Feliu de Llobregat	BLL
5	L'Oreig	Pallejà	BLL
6	Institut Isaac Albéniz	Badalona	BCO
7	Sant Josep	Sant Sadurní d'Anoia	BCO
8	Institut Apel·les Mestres	L'Hospitalet de Llobregat	BCO
9	Santíssima Trinitat	Badalona	BCO
10	Sant Gabriel	Sant Adrià de Besòs	BCO
11	Institut Milà i Fontanals	Vilafranca del Penedès	BCO
12	L'Ave Maria	Manresa	CC
13	Paidos	Sant Fruitós de Bages	CC
14	Institut Moianès	Moià	CC
15	Secció d'Institut de Calldetenes	Calldetenes	CC
16	Jesús Maria	Barcelona	CEB
17	Sagrado Corazón	Barcelona	CEB
18	Sant Medir	Barcelona	CEB
19	Roig Tesalia	Barcelona	CEB
20	Institut Moisès Broggi	Barcelona	CEB
21	Súnon	Barcelona	CEB
22	Sant Miquel	Barcelona	CEB
23	Institut Joan Coromines	Barcelona	CEB
24	Institut La Guineueta	Barcelona	CEB
25	Institut Pere Bosch i Gimpera	Barcelona	CEB
26	Institut Ramon Muntaner	Figueres	G
27	Institut Frederic Martí i Carreras	Palafugell	G
28	Institut S'Agulla	Blanes	G
29	Institut Rocagrossa	Lloret de Mar	G
30	Sant Jordi	Fornells de la Selva	G
31	Institut Joan Oró	Lleida	LL
32	Terraferma	Alpicat	LL
33	Mater Salvatoris	Lleida	LL
34	Institut Bisbe Sivilla	Calella	MVO
35	Secció d'Institut de Dosrius	Dosrius	MVO
36	Institut Premià de Mar	Premià de Mar	MVO
37	Meritxell	Mataró	MVO
38	Institut Bellulla	Canovelles	MVO
39	Institut Josep Puig i Cadafalch	Mataró	MVO
40	Sant Josep	Reus	T
41	Institut Salvador Vilaseca	Reus	T
42	La Salle	Tarragona	T
43	Sagrat Cor	El Vendrell	T
44	Institut Sòl de Riu	Alcanar	TE
45	El Pinar de Nuestra Señora	Sant Cugat del Vallès	VOC
46	Martí	Terrassa	VOC

47	Institut de Viladecavalls	Viladecavalls	VOC
48	Institut Vacarisses	Vacarisses	VOC
49	Àgora	Sant Cugat del Vallès	VOC
50	Institut Can Mas	Ripollet	VOC

* Serveis territorials: BLL: Baix Llobregat; BCO: Barcelona comarques; CC: Catalunya central; CEB: Consorci d'Educació de Barcelona; G: Girona; LL: Lleida; MVO: Maresme-Vallès Oriental; T: Tarragona; TE: Terres de l'Ebre; VOC: Vallès Occidental.

10. RESUM DE L'ANÀLISI DEL RENDIMENT ACADÈMIC A L'ENSENYAMENT OBLIGATORI DE CATALUNYA

El present estudi sobre el rendiment acadèmic a l'ensenyament obligatori de Catalunya té per finalitat conèixer els factors acadèmics que influeixen en l'èxit o el fracàs a l'ensenyament obligatori. L'estudi està dividit en dues parts: en la primera (la que es presenta en aquest document) es posa èmfasi en l'educació secundària obligatòria. La segona part completarà l'aprofundiment en el rendiment a l'educació primària a finals d'aquest curs 2013-2014 quan a més de disposar de la informació pendent de l'alumnat repetidor a l'ESO, s'hagi pogut obtenir la informació del mateix alumnat a l'educació primària.

El valor afegit que des del Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu s'ha volgut donar a aquest estudi es troba en el seguiment nominal d'una mostra d'alumnes d'una promoció concreta al llarg de tota l'etapa obligatòria. A la vegada, s'incorpora a l'estudi tota la informació disponible sobre el rendiment acadèmic, a més de les dades sobre l'avaluació externa de competències de sisè d'educació primària i de quart d'ESO, de tal manera que es pot fer un seguiment seqüencial de tota la trajectòria acadèmica de l'alumnat en qüestió. L'alumnat triat és aquell que es va matricular per primer cop a primer d'ESO i que no presenta necessitats educatives especials, i que per tant no té un tractament més individualitzat i adaptat a les seves característiques específiques. A més a més, s'ha seleccionat la promoció d'alumnes que va començar el curs 2009-2010 perquè és la primera promoció de la qual es podia obtenir informació de les proves de competències, tant de les de sisè d'educació primària de l'any acadèmic 2008-2009, com de les de quart d'ESO de l'any acadèmic 2012-2013. Aquest seguiment de l'alumnat s'anomena de cohort nominal.

Altrament, s'aporten consideracions concretes i ampliades en el moment de definir el concepte d'èxit escolar. Així doncs, es defineix com a factor d'èxit tot aquell alumnat de la cohort d'estudi que es gradua, no només el que es gradua sense repetir sinó l'alumnat que es gradua havent repetit un o dos cursos (en casos concrets), tal i com permet la normativa actual. En conseqüència, la taxa de graduació que ens apareix en aquests primers resultats és menor (ja que falta incorporar-hi l'alumnat que s'ha graduat per repetició o per canvi de centre, com s'analitzarà en el segon volum d'aquest estudi, que es publicarà a la col·lecció "Documents") però més realista per copsar el que està passant, ja que dibuixa la trajectòria del conjunt de l'alumnat de la mostra des que entren a primer fins que es graduen, sense repetició o amb repetició. Aquesta taxa contrasta amb la que proporciona l'estadística del Departament d'Ensenyament, que determina l'alumnat graduat en un curs concret en relació amb l'alumnat avaluat o matriculat a quart, sense tenir en compte si són repetidors o no.

Els resultats d'aquest estudi es presenten també de forma seqüencial, amb anàlisis de les condicions d'accés a l'ESO, del rendiment i el progrés al llarg de l'etapa i dels resultats en finalitzar-la. La síntesi dels resultats obtinguts és la següent:

Itinerari acadèmic durant l'ESO

1. De 100 alumnes sense necessitats educatives especials que cursaven primer d'ESO per primera vegada el curs 2009-2010, 72 van arribar a quart d'ESO al mateix centre sense haver repetit cap curs.
2. De 100 alumnes matriculats a primer d'ESO el curs 2009-2010, 66 es van graduar al mateix centre al final del curs 2012-2013 (tenint en compte les convocatòries de juny i setembre).
3. La majoria d'alumnes que es graduen sense haver repetit curs ho fan amb totes les matèries instrumentals superades (89,8%). Amb tot, hi ha un 10% que supera l'etapa amb alguna matèria instrumental suspesa.
4. La predisposició a escollir una branca acadèmica o professionalitzadora està associada amb el rendiment acadèmic. L'alumnat amb pitjor rendiment opta en major mesura pels estudis de formació professional.

Detecció primerenca del baix rendiment

5. Només el 41,5% dels alumnes que havien suspès alguna matèria instrumental a sisè d'educació primària es graduen al mateix centre en quatre cursos acadèmics.
6. El fet de suspendre la llengua catalana o la llengua castellana en els primers cursos de l'ESO és un bon predictor de l'alumnat que tindrà dificultat per graduar-se a quart sense repetir cap curs. Més encara, els alumnes que suspenen simultàniament les llengües catalana i castellana tenen una probabilitat del 80% de no graduar-se en el mateix centre sense haver de repetir curs.

Efectivitat de la repetició

7. Més de la meitat dels alumnes que han repetit alguna vegada al llarg de l'ESO no aconsegueixen promocionar al curs següent. El 47,3% de l'alumnat que repetia primer va passar a segon d'ESO i tan sols el 36,1% dels que repetien segon van promocionar a tercer.
8. Només el 20% de l'alumnat repetidor supera totes les matèries instrumentals, fins i tot després d'haver repetit curs. Prop del 40% d'aquest alumnat suspèn entre 3-4 matèries instrumentals.
9. El baix rendiment de l'alumnat repetidor en la promoció de curs, el nombre i el tipus de matèries instrumentals suspeses (encara no es disposa de la taxa de graduació) posa de manifest que la repetició de curs tal i com està dissenyada actualment no sempre és l'estratègia més adequada per garantir una trajectòria d'èxit acadèmic.

L'efecte de la complexitat del centre

10. Als centres de complexitat alta, el percentatge d'alumnes sense diagnòstic de necessitats educatives especials que havia suspès alguna matèria instrumental a sisè d'educació primària és del 20,7%. La xifra és

considerablement més alta que la dels centres de complexitat mitjana (17,0%) i baixa (6,9%).

11. Un tret específic dels centres de complexitat alta és el baix rendiment en llengua catalana en comparació amb altres tipus de centres: més del 12% dels alumnes que van cursar primer d'ESO no havien superat aquesta matèria a sisè d'educació primària.
12. En centres de complexitat alta, el percentatge d'alumnes sense diagnòstic que es graduen al mateix centre en quatre cursos acadèmics és del 51,7%. Als centres de complexitat baixa, aquesta xifra és del 77,2%.
13. La decisió sobre l'itinerari acadèmic i professional de l'alumnat que es gradua sense haver repetit cap curs s'associa al perfil socioeconòmic dels centres: als entorns més complexos, el percentatge d'alumnes que opta pel batxillerat és del 74,8%, mentre que als centres de complexitat baixa, la xifra és del 98,3%. Pel que fa a la formació professional, els percentatges són del 27,4% i l'1,7%, respectivament.